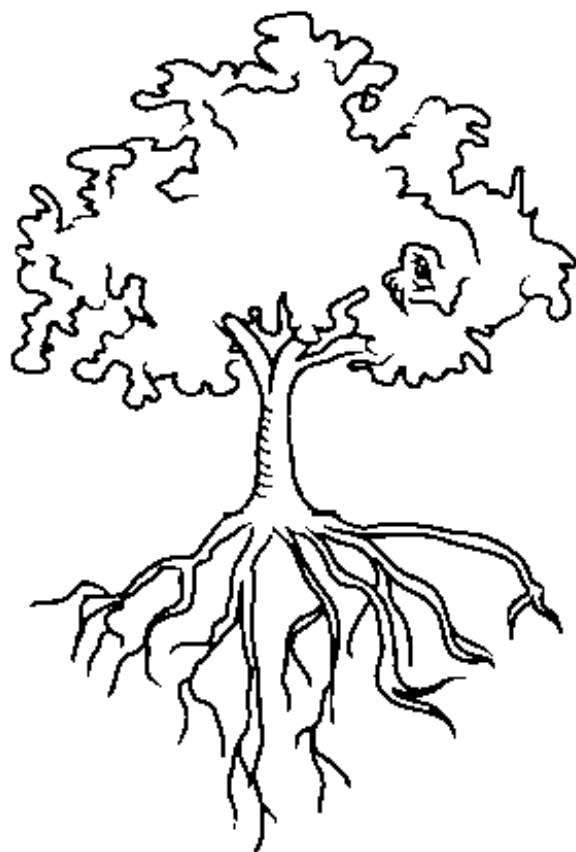

Náboženská výchova pre žiakov so zrakovým postihnutím

3. ročník

metodický materiál pre učiteľov

OBSAH

Obsah.....	3
Predstavenie ročníkovej témy.....	3
Zaradenie ročníkovej témy do kurikula.....	5
Ročníkový cieľ	6
Adresáti	7
Špecifická edukácie Náboženskej výchovy vzhľadom na dôsledky zrakového postihnutia..	7
Špecifické edukačné potreby a odporúčania pre prácu pedagóga s jednotlivcom so zrakovým postihnutím.....	12
Metodické postupy pri čítaní reliéfnych obrázkov.....	15
Techniky a postupy vyhmatavania	15
Postup čítania reliéfnych obrázkov.....	16
Zdôvodnenie osobitného metodického materiálu a učebného textu pre žiakov so zrakovým postihnutím.....	17
Veriť Bohu	19
Čo znamená veriť Bohu?	21
Ľudia, ktorí verili Bohu	24
Aký je Boh?	27
Podobenstvo o horčičnom zrnku	29
Krst	33
Ježiš uzdravuje	36
Ježiš uzdravuje ochrnutého.....	38
Ježiš uzdravuje slepého	39
Ježiš uzdravuje hluchonemého	42
Ježiš uzdravuje človeka s vyschnutou rukou.....	45
Ježiš nám odpúšťa	48
Keď ma niečo ťaží	50
Mal by som sa zmeniť	52
Ježiš je hosťom u Zacheja.....	54
Podobenstvo o márnoträtom synovi	57
Hriech a dôsledky hriechu	61

Sviatosť zmierenia	63
Sviatosť zmierenia	66
Ježiš nás oslobodzuje.....	69
Desať Božích prikázaní	71
Pozrieť sa do zrkadla	75
Podobenstvo o pšeničnom zrne	78
Smrť a nový život	81
Veľká noc	84
Ježiš nás pozýva na hostinu	87
Zázrak rozmnoženia chlebov	89
Posledná večera	92
Krížová cesta	95
Svätá omša ako hostina.....	99
Svätá omša ako hostina.....	104
Popis k hmatovým pomôckam	108
Obrazová príloha v materiáloch pre žiakov	110
Použitá literatúra	115

Obsah

Metodický materiál aj materiály pre žiakov so zrakovým postihnutím vychádzajú a v hlavnej línii sa pridriavajú Kurikula predmetu náboženstvo/ náboženská výchova pre ZŠ, SŠ, štvorročné gymnáziá a osemročné gymnáziá, dvojročné nadstavbové stredné školy, schválené Konferenciou biskupov Slovenska dňa 28. 10. 2010, a predložený metodický materiál sa opiera o metodickú príručku katolíckeho náboženstva pre 3. ročník ZŠ s názvom *Cesta viery*. V metodickom materiály aj v materiáloch pre žiakov sme sa snažili zohľadniť špecifická vyplývajúce z veku žiakov a zo zrakového postihnutia.

Časti metodického materiálu Špecifická edukácie náboženskej výchovy vzhľadom na dôsledky zrakového postihnutia, Špecifické edukačné potreby a odporúčania pre prácu pedagóga s jednotlivcom so zrakovým postihnutím a Zdôvodnenie osobitného metodického materiálu a učebného textu pre žiakov so zrakovým postihnutím sú určené pedagógom škôl bežného typu, ktorí vzdelávajú žiakov so zrakovým postihnutím podľa § 94 ods. 1 zákona NR SR 245/2008 Z. z. v špeciálnych triedach alebo podľa ods. 2 ako individuálne integrovaných v triedach alebo výchovných skupinách spolu s ostatnými deťmi alebo žiakmi školy.

Predstavenie ročníkovej témy

Hurajtová, Gembalová a Dobrenková (2010a) charakterizujú **ročníkovú tému Cesta viery**.

Ročníková téma Cesta viery vystihuje sled postupnosti duchovného dozrievania dieťaťa. Dieťa, ktoré si je vedomé, že je milované, je schopné dôverovať a veriť tomu, kto ho miluje. V prítomnosti milujúcej osoby si dieťa dokáže uvedomiť (uznať) aj svoje nedostatky a chyby a pracovať na ich odstraňovaní.

V duchovnom rozmere sa táto schopnosť prejavuje základmi viery v Boha, v ktorej nachádza odpovede na otázky, ktoré presahujú rozumové poznávanie človeka. Tento neviditeľný Boh sa stal pre nás viditeľným v Ježišovi Kristovi.

V rámci prípravy na sviatosť zmierenia vedieme dieťa k posudzovaniu vlastných činov. Porovnávaním vlastného života žiaka a jeho vlastných reakcií s reakciami Ježiša voči ľuďom a udalostiam si prehľbuje vzťah k Ježišovi, ktorého môže s vierou a láskou prijať do svojho života v Eucharistii.

Zostavenie základného učiva

Zostavenie základného učiva 1. témy **Čo znamená veriť Bohu**

1. Čo znamená veriť Bohu
2. Ľudia, ktorí verili Bohu
3. Aký je Boh
4. Podobenstvo o horčičnom semienku
5. Krst

Zostavenie základného učiva 2. témy Ježiš uzdravuje

1. Ježiš uzdravuje ochrnutého
2. Ježiš uzdravuje slepého
3. Ježiš uzdravuje hluchonemého
4. Ježiš uzdravuje človeka s vyschnutou rukou

Zostavenie základného učiva 3. témy Ježiš nám odpúšťa

1. Keď ma niečo ťaží
2. Mal by som sa zmeniť
3. Ježiš je hosťom u Zacheja
4. Podobenstvo o márnoträtom synovi
5. Hriech a dôsledky hriechu
6. Sviatosť zmierenia
7. Sviatosť zmierenia

Zostavenie základného učiva 4. témy Ježiš nás oslobodzuje

1. Dedičný hriech
2. Desať Božích prikázaní
 - 2.1. Pozrieť sa do zrkadla
3. Podobenstvo o pšeničnom zrne
4. Smrť a nový život
5. Veľká noc

Zostavenie základného učiva 5. témy Ježiš nás pozýva na hostinu

1. Zázrak rozmnoženia chlebov
2. Posledná večera
3. Krížová cesta
4. Svätá omša ako hostina
5. Svätá omša ako hostina

Zaradenie ročníkovej témy do kurikula

Hurajtová, Gembalová a Dobrenková (2010b, s. 13-14) uvádzajú, že učivo náboženstva je rozdelené do troch lineárnych oblastí, ktoré sú zamerané na:

1. „*Trojičný rozmer* (v každom ročníku primerane spoznávať všetky tri božské osoby prostredníctvom Božieho zjavenia – Svätého písma, tradície a učenia Cirkvi).
2. *Kristologický rozmer* (v každom ročníku primerane veku sprístupňovať tajomstvo vykupiteľského diela Ježiša Krista).
3. *Rozmer spoločnosti* (primerane veku postupne spoznávať biblické dejiny, dejiny cirkvi, význam slávenia spoločnosti, poslanie človeka s dôrazom na osobné dejiny spásy).”

Obsah učiva náboženskej výchovy je podľa Hurajtovej, Gembalovej a Dobrenkovej (2010b) v lineárnej štruktúre rozdelený do podstatných línií, ktoré sa v ďalších ročníkoch prehĺbujú o kognitívne, afektívne a psychomotorické ciele, potrebné na osvojenie si kľúčových kompetencií žiakov. Uvedené lineárne oblasti sa prehĺbujú a opakujú v celej špirále, výsledkom čoho je postupné rozširovanie učiva a jeho prehĺbovanie primerane veku žiakov. Narastanie špirály začína od uvedomenia si žiaka, že je milovaný (1.ročník ZŠ).

1. **ročník ZŠ – Cesta radosti** je zameraný na radosť zo života. Prvák cez radosť zo všetkého stvoreného spoznáva Boha, ktorý ho nekonečne miluje.
2. **ročník ZŠ – Cesta Dôvery** je zameraný na vedenie k dôvere, ktorá vedie k viere. Len ten, kto vie, že je milovaný, učí sa dôverovať.
3. **ročník ZŠ – Cesta viery** je zameraný na vieru. Keď človek niekomu dôveruje, začína mu aj veriť.
4. **ročník ZŠ – Poznávanie nádeje** je zameraný na nádej. Viera prináša do života nádej. Štvrták začína pristupovať pravidelne k sviatosti zmierenia, ktorá mu prináša do života novú nádej.
5. **ročník ZŠ – Poznávanie cez dialóg** je zameraný na dialóg s človekom a s Bohom. Človek, ktorý žije s nádejou sa otvára životu – je schopný vedenia dialógu s človekom i s Bohom.
6. **ročník ZŠ – Poznávanie pravdy** je zameraný na poznávanie Božej pravdy. Žiak objavuje v sebe túžbu hľadania pravdy. Žiak rozvíja schopnosť vnášať objavenú pravdu do svojho života.
7. **ročník ZŠ – Sloboda človeka** je zameraný na poznávanie hranice osobnej slobody. Objavením slobody v sebe rozvíja vzťah k sebe ale aj vzťahy k iným ľuďom a vzťah s Bohom.
8. **ročník ZŠ – Dôstojnosť človeka.** Len človek, ktorý je vnútorne slobodný si je vedomý svojej dôstojnosti, ktorú objavuje v Bohu.
9. **ročník ZŠ – Vzťahy a zodpovednosť.** Slobodný človek, ktorý si uvedomuje hodnoty človeka, je schopný a tiež ochotný niesť zodpovednosť za seba aj za iných.

Ročníkový cieľ

Hurajtová, Gembalová a Dobrenková (2010a) charakterizujú ročníkový symbol a ročníkové ciele tretieho ročníka.

Ročníkovým symbolom je strom.

Medzi ročníkové ciele zaraďujú:

- Spoznávať cestu viery v trojjediného Boha.
- Vnímať Božiu blízkosť prostredníctvom budovania osobného vzťahu k Ježišovi Kristovi.
- Vnímať sviatosť zmierenia a Eucharistie ako dar a posilu pre každodenný život.
- Rozvíjať postoj viery v trojjediného Boha prijatím pozvania k spoločnému životu v spoločenstve veriacich.

Adresáti

Špecifická edukácie Náboženskej výchovy vzhľadom na dôsledky zrakového postihnutia

V úvode tejto kapitoly sa zameriame na všeobecné informácie k zrakovému postihnutiu a od nich sa budeme ďalej odvíjať.

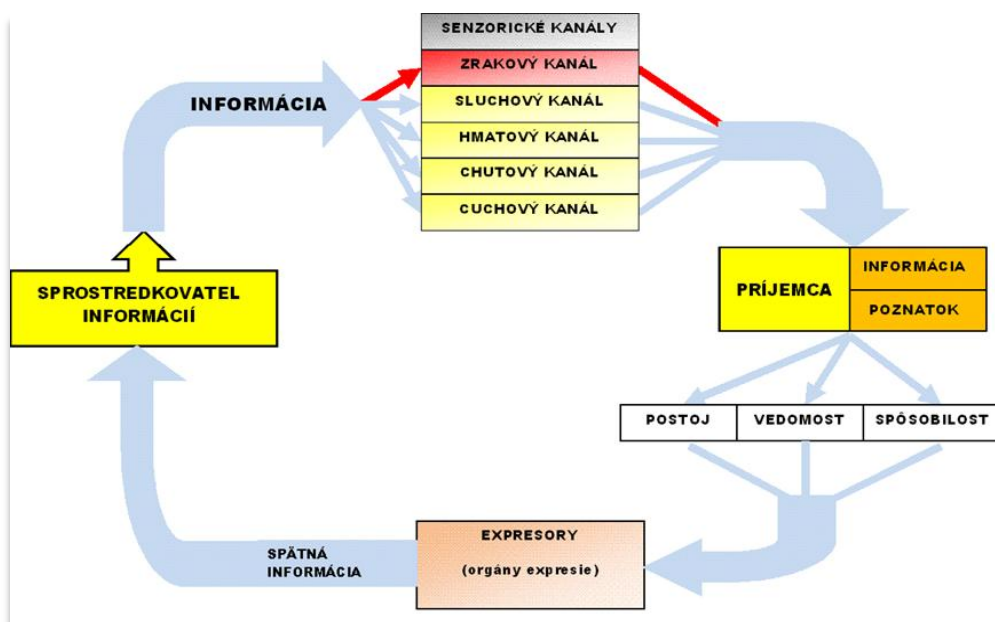
Jednotlivcov so zrakovým postihnutím môžeme podľa Lopúchovej (2011) a Čajku (2007) zaradiť do štyroch kategórií:

- nevidiaci,
- čiastočne vidiaci,
- slabozrakí,
- jednotlivci s binokulárnymi poruchami videnia.

Lopúchová (2008, s. 12) definuje **slepotu** ako „najťažšiu zrkovú poruchu, ktorá sa prejavuje úplnou alebo takmer úplnou stratou výkonnosti zrakového analyzátoru, a tým aj nemožnosťou zrakového vnímania. Je to neschopnosť vnímať okolitý svet zrakom.“

Podľa Čajku (2007) rozlišujeme slepotu vrodenú a získanú. Slepota môže mať rozličné prejavy. Tieto prejavy závisia od toho, či ide o osoby so získanou alebo kongenitálnou slepotou.

Zrak zohráva dôležitú úlohu v procese prijímania informácií. Vašek (2008) výstižne uvádza, že jednotlivci so zrakovým postihnutím majú v dôsledku zníženej, alebo nulovej priepustnosti optického kanálu výrazne znížený alebo znemožnený príjem zrakových informácií, pričom model informačného kolobehu výstižne vyjadruje aj grafickou formou:

Obrázok 1 Informačný kolobeh u ľudí so zrakovým postihnutím

(Zdroj: Vašek 2008, s. 185)

Veľmi dôležitú úlohu u nevidiacich podľa Čajku (2007) zohráva vnímanie pomocou iných analyzátorov, najmä prostredníctvom sluchového a taktilno-kinetického. Ide o **proces zmyslovej kompenzácie**, označovanej aj ako zmyslová reorganizácia. Nevidiaci jednotlivci sa so slepotou vo fyziologickej a psychologickej rovine vyrovnávajú prostredníctvom kompenzácie. Čajka (2007, s.57) charakterizuje **fyziologickú kompenzáciu** ako „vyrovnávanie alebo nahrádzanie zníženého výkonu zrakového orgánu a celého analyzátoru primeranou úpravou alebo zvýšením funkcie iného orgánu (analyzátoru).” **Kompenzácia v psychologickej oblasti** stojí na fyziologickej kompenzácii a a je predpokladom socializácie jednotlivcov so zrakovým postihnutím.

Medzi hlavné kompenzačné mechanizmy nevidiacich patrí hmat. Lopúchová (2011) a Finková (2011) rozlišujú pasívne hmatové vnímanie, aktívne hmatové vnímanie a sprostredkované hmatové vnímanie. Podľa Lopúchovej (2011) **pasívne hmatové vnímanie** vzniká položením ruky alebo inej časti tela na skúmaný predmet, pri ktorom sa podráždia receptory kožného analyzátoru. Pri tomto druhu vnímania nevzniká celkový obraz predmetov, ale schémy odrážajúce fyzikálne a priestorové vlastnosti predmetov.

Aktívne hmatové vnímanie (haptika) charakterizuje Lopúchová (2011) ako výsledok pohybu ruky po predmete pri vzájomnej spolupráci kožno-mechanického a pohybového analyzátoru. Pri aktívnom hmatovom vnímaní vzniká komplexná predstava o predmete – predstava o vlastnosti, tvare a obrysoch. Čajka (2007) dodáva, že hmatom získavame predstavy o veľkosti, plasticke, kvalite povrchu a druhoch materiálu. Haptika je základom zmyslového poznávania u nevidiacich. Jesenský (1988) uvádza, že **haptizácia** je súbor postupov, ktoré umožňujú stvárnenie informácie tak, aby sa dali vnímať prostredníctvom hmatu.

K ďalšiemu druhu hmatového vnímania patrí **sprostredkované (inštrumentálne) hmatové vnímanie**, ktoré podľa Lopúchovej (2011) pri skúmaní predmetov a okolitého prostredia využíva rôzne pomôcky ako napríklad bielu palicu, alebo časti tela ako jazyk a pery. Rozširuje haptický priestor ruky.

Pri vnímaní povrchových vlastností predmetov rozlišujeme vnímanie:

- drsnosti povrchu predmetov,
- teploty predmetov.

Haptika je základom zmyslového poznávania nevidiacich. Pri haptickom vnímaní osobitostí tvarov predmetov vychádzame z toho, že všetky predmety sú trojrozmerné. Nevidiaci žiak vníma vždy trojrozmernú rozlohu predmetov. Haptické vnímanie postupuje od častí k celku, zrakové vnímanie naopak od celku k častiam.

Medzi dôležité kompenzačné mechanizmy nevidiacich patrí podľa Čajku (2007) aj sluch, a čuch. **Sluch** má veľmi dôležitú úlohu pri priestorovej orientácii, pri lokalizácii a identifikácii zvukov. **Čuch** sa môže uplatniť pri priestorovej orientácii nevidiaceho.

Lowenfeld (1948, citovaný podľa Požára 2000) vymedzil **3 základné obmedzenie**, ku ktorým dochádza u ľudí so zrakovým postihnutím. Je to najmä rozsah a rozmanitosť skúseností, schopnosť pohybovať sa samostatne v priestore a kontrola prostredia. Tieto obmedzenia

znižujú množstvo skúseností dieťaťa so zrakovým postihnutím a znižujú rozsah vhodných skúseností učenia.

Keďže metodický materiál je určený učiteľom žiakov so zrakovým postihnutím tretieho ročníka, zameriame sa ďalej na špecifiká predstáv, pamäti, pozornosti a myslenia vzhľadom na vek žiakov, ale aj na zrakové postihnutie. Žiak v treťom ročníku základnej školy má vek 8 prípadne 9 rokov a je žiakom mladšieho školského veku.

Medzi **vyššie kompenzačné mechanizmy** jednotlivcov so zrakovým postihnutím Lopúchová (2011) a Čajka (2007) zaraďujú:

- pozornosť,
- pamäť,
- myslenie a reč,
- vôľu,
- predstavivosť.

Zrakové postihnutie má vplyv na kognitívne procesy žiakov. Tieto kognitívne procesy sa vyznačujú istými špecifikami, ale vyvíjajú sa podľa všeobecných zákonitostí.

Predstavy nevidiacich podľa Čajku (2007) úzko súvisia s kvalitou pamäti. Majú úlohu kompenzácie v konkretizovaní vnímania väčších predmetov, ktoré sú vnímateľné len zrakom. Konkretizácia sa uskutočňuje postupne, a tak sa vytvára predstava o celom predmete. Predstavy o objektoch a predmetoch, ktoré sú vnímateľné len zrakom vznikajú na základe slovných podnetov, a preto môžu mať u nevidiacich subjektívny charakter. V edukačnom procese je nevyhnutné dbať na správne rozvíjanie predstáv najmä u nevidiacich žiakov, aby sa ich predstavy čo najviac približovali k realite a stali sa účinným kompenzačným faktorom.

Zrakové postihnutie žiakov má vplyv na charakter predstáv. Požár (2000) uvádza, že **predstavy** sú výrazne obmedzené a pri kongenitálnej slepote vizuálne predstavy úplne absentujú. Jednotlivci, ktorí stratili zrak do 5. roku života (niektorí autori uvádzajú hranicu až 7. rok života) si neuchovávajú žiadnu zrakovú predstavivosť použiteľnú v praxi. Z tohto hľadiska sú porovnateľní s jednotlivcami, ktorí sú nevidiaci od narodenia. U žiakov so zrakovým postihnutím vznikajú úlokovité, neúplné, skreslené a schematické predstavy. Dôležité je upozorňovať žiakov na podstatné znaky a vlastnosti predmetov a javov. Predstavy napríklad o farbách sa nevytvoria vôbec.

Auditívna pamäť nevidiacich žiakov sa podľa Požára (2000) nelíši od auditívnej pamäte vidiacich, ale je tam tendencia k lepšiemu výkonu. Je to podmienené tým, že nevidiaci žiaci sa musia spoliehať na auditívnu pamäť. Pomocou pamäte si nevidiaci uchováva rôzne informácie získané prostredníctvom iných zmyslov. U žiakov tretieho ročníka sa pamäť intenzívne rozvíja. Vágnerová (2005) uvádza, že pamäťové funkcie sa veľmi intenzívne rozvíjajú medzi 6-12 rokom.

Požár (2000) uvádza, že vo verbálnej časti nie sú rozdiely medzi vidiacimi a nevidiacimi. Performačné úlohy ale riešia nevidiaci v porovnaní s vidiacimi vo vyššom veku. Napríklad úlohu reprodukcie štvorca a obdĺžnika pomocou paličiek riešia nevidiaci až vo veku okolo 8-12 roku, kým vidiaci už okolo 4-6 roku.

Prostredníctvom haptiky nevidiaci žiak číta aj Braillovo písmo. Požár (2000) zdôrazňuje, že pri **čítaní v Braillovom písme** sa môže najmä u žiakov v mladšom školskom veku prejavíť vo zvýšenej miere únava rúk, ktorá sa postupne rozširuje na celkovú únavu organizmu.

Podľa Požára (2000) **myslenie** nevidiacich žiakov prechádza rovnakými etapami ako u vidiacich. Myšlienková činnosť u nevidiacich žiakov sa riadi tými istými zákonitosťami ako u vidiacich. Obmedzenie zmyslových skúseností, ale vnáša do procesu určité špecifiká a tým spomaľujú jeho rozvoj. Čajka (2007) dodáva, že **myslenie** sa stáva dôležitejším kompenzačným faktorom s narastajúcim vekom. Nevidiaci si utvárajú asociácie z celého komplexu vnímania a poznávajú podstatu vecí a javov.

Vágnerová (2005) uvádza, že myslenie žiaka v mladšom školskom veku je viazané na realitu. Vo svojich úvahách žiak vychádza najradšej z vlastnej skúsenosti. Prevláda konkrétne logické myslenie. Opisuje *charakteristiky konkrétneho logického myslenia*. Sú to:

- *Decentralizácia* – schopnosť posudzovať skutočnosť z viacerých hľadísk a brať do úvahy rôzne súvislosti, vzťahy.
- *Konzervácia* (zachovanie) – vedomie trvalosti určitých objektov, znakov a ich vlastností. Dieťa školského veku je schopné pochopiť trvalosť podstaty.
- *Reverzibilita* – žiaci v školskom veku začínajú chápať vratnosť rôznych zmien, či myšlienkových operácií.

Žiak dokáže logicky uvažovať o rôznych objektoch a udalostiach. Chápe stálosť počtu (v 6-tich rokoch), množstva (v 7-tich rokoch) a hmotnosti (v 9-tich rokoch). Triedi predmety podľa rôznych vlastností a dokáže ich zoradiť (podľa jednej vlastnosti, napr. veľkosti).

Požár (2000) zdôrazňuje, že kongenitálne nevidiaci žiaci nevykazujú deficity v kognitívnych procesoch zahrňujúcich klasifikáciu (triedenie), ale môžu mať ťažkosti pri využívaní vlastných schopností, pretože nevedia získať nevyhnutné údaje zo svojho okolia. Práve preto je dôležité, aby sa žiak naučil čo najviac využívať informácie získané prostredníctvom nepoškodených analyzátorov. Pri chápaní zachovania hmoty, hmotnosti a množstva sa prejavilo mierne vývinové oneskorenie u 6-8 ročných nevidiacich žiakov. U nevidiacich žiakov vo veku 8-11 rokov sa zachovanie prejaví takmer u všetkých.

U detí so zrakovým postihnutím sa prejavuje isté oneskorenie v kognitívnom vývine v porovnaní s vidiacimi deťmi. Vo finálnom štádiu toto oneskorenie dobehnú.

Vágnerová (2005) charakterizuje **pozornosť** ako schopnosť sústrediť sa žiaducim smerom určitú dobu. Pozornosť dozrieva na začiatku školského veku. V mladšom školskom veku sa pozornosť zlepšuje, vzrastá koncentrácia pozornosti. Pozornosť je závislá na dosiahnutí určitej zrelosti CNS. V 8-9 rokoch sa žiak dokáže sústrediť okolo 10 minút. Koncentrácia pozornosti na sluchové podnety je náročnejšia. Táto schopnosť sa zlepšuje medzi 8. a 11. rokom.

Pozornosť žiakov so zrakovým postihnutím sa vyznačuje istými špecifikami, ale vyvíja sa podľa všeobecných zákonitostí. Požár (2000) k pozornosti nevidiacich dodáva, že zmenšené množstvo podnetov u nevidiacich žiakov neprispieva k stálosti pozornosti, pretože jednotvárnosť sluchových podnetov ich rýchlo unavuje a nutne vedie k rozptyľovaniu pozornosti. Sťažené je *prenášanie pozornosti* (z jedného objektu na druhý) a *rozsah*

pozornosti (množstvo objektov). Pri fixovaní pozornosti sú pre nevidiacich charakteristické výrazy tváre podobné maske, poloha hlavy aj celého tela je prispôsobená počúvaniu.

Reč je veľmi dôležitým kompenzačným prostriedkom. Lechta (1985, citovaný podľa Požára, 2000) uvádza, že slepota výrazne ovplyvňuje vývin reči najmä v oblasti imitácie, stimulácie, experimentácie a v sociálnej oblasti. Bishop (2004) medzi osobitosti reči jednotlivcov so zrakovým postihnutím zaraďuje verbalizmus. Jednotlivci so zrakovým postihnutím často používajú pojmy, o ktorých nemajú predstavy. Reč má u žiakov so zrakovým postihnutím aj ďalšie svoje špecifiká. Brieland (1950, citovaný podľa Požára, 2000) medzi osobitosti reči zaraďuje:

- zníženú hlasovú variáciu,
- neprimeranú hlasovú moduláciu,
- tendenciu hovoriť hlasnejšie a pomalšie,
- neprimeranú pantomimiku a neracionálne gestá,
- menej intenzívny pohyb pier.

Žiak so zrakovým postihnutím reaguje na svoje okolie, a v jeho reakciách sa odráža nie len zrakové postihnutie ale aj výchovné vplyvy rodiny, sociálneho prostredia ale aj iné sociálne vplyvy.

Kognitívne procesy dieťaťa so zrakovým postihnutím sa vyznačujú istými špecifikami, ale vyvíjajú sa podľa všeobecných zákonitostí. Práve preto je dôležité zohľadňovať špecifiká a špecifické potreby žiaka.

Špecifické edukačné potreby a odporúčania pre prácu pedagóga s jednotlivcom so zrakovým postihnutím

Na prácu so žiakom so zrakovým postihnutím by mal byť pedagóg vopred pripravený. Príprava na vyučovanie nesie so sebou viacero špecifik a pedagóg často rieši množstvo otázok z rôznych oblastí.

V procese edukácie žiakov so zrakovým postihnutím je nevyhnutné, aby sa pedagóg oboznámil s diagnózou a prognózou žiaka a zohľadnil jeho špeciálne edukačné potreby, ktoré vyplývajú zo zrakového postihnutia.

Vašek (2008) uvádza, že špecifické potreby v edukácii, ale aj v pohybe a komunikácii žiakov so zrakovým postihnutím sú dôsledkom toho, že žiaci so zrakovým postihnutím majú kvôli zníženej alebo nulovej priepustnosti optického kanálu výrazne znížený alebo znemožnený príjem zrakových informácií.

Lopúchová (2011) uvádza niektoré dôležité oblasti prispievajúce k zefektívneniu edukácie žiakov so zrakovým postihnutím:

- **Spolupráca so špeciálnym pedagógom** pri príprave na edukačný proces. Táto spolupráca špeciálneho pedagóga a pedagóga je dôležitá najmä na začiatku.
- **Komunikácia so žiakom so zrakovým postihnutím** by mala byť založená na jasnej a zreteľnej artikulácii. Pedagóg by sa mal vyhýbať niektorým druhom neverbálnej komunikácie, pretože žiaci so zrakovým postihnutím ich nevnímajú a tým pádom na ne nereagujú.
- Žiak by mal mať svoj **pracovný priestor** s vhodným osvetlením a dostatkom priestoru.
- **Pri pohybe** žiaka so zrakovým postihnutím je dôležité oboznámenie sa s priestorom triedy a školy, aby sa v nej vedel žiak bezpečne pohybovať.
- **Učebnice**, ktoré sú pre žiakov so zrakovým postihnutím najvhodnejšie sú učebnice v Braillovom písme pre nevidiacich žiakov a učebnice so zväčšeným písmom pre slabozrakých žiakov.

V edukácii žiakov so zrakovým postihnutím je podľa Lopúchovej (2011, s. 138) a Németha (2012) dôležité **zohľadňovať špecifiká a špecifické potreby žiaka** a to najmä:

- „absenciu, neúplnosť, skreslenie zrakových vnemov;
- neúplnosť, skreslenie zrakových predstáv;
- zhoršenú kvalitu analyticko-syntetickej činnosti spojenú s horšou rozlišovacou schopnosťou,
- zníženú mieru koncentrácie pozornosti,
- potrebu individuálneho pracovného tempa,
- problémy s vnímaním priestoru,
- poruchy vizuálno-motorickej koordinácie,
- obmedzenia v pohybe a fyzickej námahe,
- skorú unaviteľnosť,

- neprimerané emocionálne reakcie,
- neadekvátnu mimiku,
- narušenie sociálnych vzťahov”.

Lopúchová (2011) zdôrazňuje, že ak chceme, aby bol proces edukácie realizovaný úspešne je potrebné, aby bol zvládnutý najmä po **metodickej stránke**. Preto je v potrebnej miere vhodné najmä:

- Využívať špeciálne metodiky.
- Zabezpečiť prispôsobenie textu a grafického materiálu potrebám žiaka so zrakovým postihnutím po stránke:
 - *obsahovej* – napr. vhodná úloha pre nevidiaceho žiaka nie je tá, ktorá predpokladá vizuálnu skúsenosť;
 - *technického spracovania* – prepis textu do Braillovho písma, zväčšenie, zvýraznenie, zvuková nahrávka.
- Dodržiavať požiadavku konkretizácie preberaného učiva.
- Komplexne využívať všetky zmysly žiaka so zrakovým postihnutím.
- Rešpektovať jeho individuálne pracovné tempo.
- Prístupovať k nemu individuálne.

V celom edukačnom procese by sa podľa Németha (2012) mali uplatňovať **zásady**:

- **Zásada prevencie zrakovej defektivity** – požiadavka na úpravu podmienok výchovy a vzdelávania s cieľom predchádzať negatívnym následkom postihnutia.
- **Zásada korekcie zrakovej defektivity** – prekonávať, oslabovať alebo upravovať negatívne následky zrakového postihnutia.
- **Zásada integrácie zrakovo postihnutých** – realizovať výchovno-vzdelávacie opatrenia, ktoré budú v súlade s individuálnymi predpokladmi žiaka so zrakovým postihnutím uľahčovať jeho splynutie so spoločnosťou.
- **Zásada reedukácie zraku** – všestranné a systematické využívanie zachovaných zložiek s cieľom ďalšieho rozvoja zraku bez jeho následného poškodenia.
- **Zásada kompenzácie zraku** – nahradzovanie v edukačnom procese absenciu úplných, presných a správnych vizuálnych informácií pomocou iných analyzátorov a myslením.

V edukácii žiakov so zrakovým postihnutím sa uplatňujú **metódy** využívané v špeciálnej edukácii. Vašek (1999, citovaný podľa Vaška, 2008) uvádza metódy rozčlenené podľa spôsobu sprostredkovania informácii v rámci vyučovacieho procesu. Uvádzame tie, ktoré budeme využívať na hodinách náboženskej výchovy v edukácii žiakov so zrakovým postihnutím:

- **Metóda viacnásobného opakovania informácie** – umožňuje čo najpresnejšie prijať informáciu.
- **Metóda nadmerného zvýraznenia informácie.**
- **Metóda multisenzorického sprostredkovania** – prijímanie informácie viacerými zmyslami. (Žiak so zrakovým postihnutím prijíma informáciu hmatom a sluchom.)

- **Metóda optimálneho kódovania** – zostavovanie znakov, grafém, aby boli čo najľahšie rozriešiteľné. (V našom prípade je to prispôbenie učebných textov po stránke technického spracovania. Táto metóda je teda uplatňovaná na každej vyučovacej hodine.)
- **Metóda modifikácie kurikula** – formálna a obsahová úprava obsahu edukácie.
- **Metóda intenzívnej motivácie** – vyvolať motiváciu pre žiadané aktivity.
- **Metóda zapojenia kompenzačných technických prostriedkov** – podľa druhu a stupňa zrakového postihnutia.
- **Metóda postupnej symbolizácie** – od reálnych predmetov cez zmenšenie, k obrazom, symbolom.
- **Metóda zapojenia náhradných kanálov** – pri absencii vizuálneho kanála zapojenie taktilného. (Učebné materiály sú prispôbené po stránke technického spracovania, čím sa výrazne zvýši záujem žiakov o učivo a zefektívni sa edukačný proces.)
- **Metóda pozitívnej psychickej tonizácie** – snaha vytvoriť psychickú pohodu žiaka.

Edukácia žiakov so zrakovým postihnutím má viaceré špecifiká. Ak chceme, aby bola edukácia realizovaná úspešne je veľmi dôležité zohľadňovať špecifiká edukácie a špecifické potreby žiakov.

Metodické postupy pri čítaní reliéfnych obrázkov

Jesenský (1988) uvádza, že čítanie reliéfnych obrázkov je podmienené špecifikami mikroorientácie pomocou hmatu. Podstata mikroorientácie spočíva v nájdení orientačných bodov a vodiacich línií.

V metodickom postupe čítania reliéfnych obrázkov rozlišujeme podľa Jesenského (1988) postup vyhmatávania a postup pochopenia reliéfnych obrázkov.

Techniky a postupy vyhmatávania

Vyhmatávanie môže byť realizované jednou ale aj oboma rukami.

Jesenský (1988) zdôrazňuje, že jednou rukou je možné úspešne vyhmatávať len obrázky malých rozmerov a obrázky jednoduchej konfigurácie. Dominantná ruka vyhmatáva obrázok a druhá ruka obrázok len pridržiava, aby sa nepohyboval. Obrázky väčších rozmerov a zložitejšej konfigurácie sa vyhmatávajú oboma rukami. V aktivite sa striedajú obidve ruky. Jednotlivé prsty sa môžu pohybovať, alebo môžu byť fixované na určitých bodoch alebo vodiacich líniách. Vyhmatávacie pohyby by mali rešpektovať funkčnú smerovosť – u pravej ruky postupovať prevažne zľava doprava, u ľavej ruky prevažne sprava doľava.

Podľa Jesenského (1988) môžeme pri čítaní reliéfnych obrázkov využívať **4 základné techniky** vyhmatávacích pohybov:

1. Orientačný pohyb ruky s mierne roztvorenými prstami:

- prechádzanie hadovitým pohybom ruky celý papier zhora nadol,
- prechádzanie ruky po obvode papiera,
- prechádzanie špirálovitým pohybom ruky strednú časť papiera.

Touto technikou nachádzame obrázok v ploche výkresu a vymedzujeme hranice obrázku.

2. Pohyb prstov po konfiguráciách

- Predstavuje pohyb ukazovákov po čiarach vymedzujúcich smer, konfiguráciu detailov a ich polohu. Ostatné prsty plnia pomocnú funkciu.

3. Súbežný pohyb dvoch prstov

- Využíva funkciu palca ako opory v meraní vzdialeností a v orientácii. Palec zostáva vo východiskovom bode a ukazovák sleduje líniu. Pomáha pri identifikácii geometrických tvarov ako je kruh, elipsa, štvorec, obdĺžnik a trojuholník, ale aj pri identifikovaní rovnobežiek a veľkosti uhla. Má veľký význam pri poznávaní detailov.

4. Paralelných pohyb oboch rúk

- Technika je podobná súbežnému pohybu dvoch prstov. Rozširuje pole hmatového vnímania a umožňuje rýchlejšie prehliadať aj väčšie obrázky. Vďaka využívaniu všetkých prstov je možné zachytiť väčšie množstvo orientačných bodov, vodiacich línií a detailov.

Postup čítania reliéfnych obrázkov

Jesenský (1988) zdôrazňuje, že metodický postup vychádza z procesu čítania obrázkov a obsahuje navzájom na seba nadväzujúce činnosti, opierajúce sa o vyhmatávacie pohyby ruky a schopnosť manipulovať s predstavami.

- Identifikovanie obrázku a jeho vyčlenenie z plochy papiera.
- Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti figúry.
- Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.
- Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatávacích pohybov a ich techník.
- Postupné vyhmatávanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
- Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.
- Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.
- Jednoznačné pochopenie zmyslu obrázku. Zrovnanie predstáv o obrázku s predstavami o predmetoch.

Kvalitné tyflografické zobrazenie je prvým krokom k úspechu. Čítanie tyflografických obrázkov je pre žiakov so zrakovým postihnutím náročný proces, ktorý má viac krokov. Stepphard a Aldrich (2010) uvádzajú **7 krokov k čítaniu tyflografických zobrazení**:

1. Skontrolujte, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
2. Hmatovú pomôcku pripravte tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.
3. Požiadajte žiaka, aby si narýchlo ohmatol hmatovú pomôcku a tým získal informácie o veľkosti a zložitosti obrázku.
4. Stručne vysvetlite význam hmatovej pomôcky.
5. Upozornite na akúkoľvek celkovú organizáciu (napr. kruhový tvar v kolobehu vody).
6. Upriamiť pozornosť na časti celku, a vysvetliť ako časti navzájom súvisia.
7. Nechajte žiaka samého vyhmatávať pomôcku bez vedenia ich prstov.

Pri čítaní obrázkov jednotlivci so zrakovým postihnutím využívajú rôzne techniky a pohyby vyhmatávacích pohybov ruky. Čítanie tyflografických obrázkov je zložitý proces. Wright (2008) výstižne zdôrazňuje, že pri čítaní tyflografických znázornení je najmä u detí a žiakov nevyhnutná podpora, skúsenosť a inštrukcie.

Zdôvodnenie osobitného metodického materiálu a učebného textu pre žiakov so zrakovým postihnutím

Ako uvádza Lopúchová (2011), ak chceme, aby bol edukačný proces realizovaný úspešne je potrebné, aby bol zvládnutý najmä po metodologickej stránke.

V súčasnosti sú pre náboženstvo vypracované metodické materiály aj pracovné zošity pre žiakov základných a stredných škôl. Tieto materiály sú prepracované, ale nie sú písané v Braillovom písme a veľa úloh v nich sa zakladá najmä na vizuálnej skúsenosti.

Práca žiakov so zrakovým postihnutím s týmto materiálom počas vyučovania nie je jednoduchá. Žiaci nemajú učebné texty, ktoré by si mohli čítať. Pracovanie s pracovným zošitom je náročnejšie – katechéta im úlohy číta a následne ich spolu riešia verbálne. Tým, že sprostredkovanie informácií nie je multisenzorické, ale väčšinou je využívaný len jeden zmysel a to sluch, často sa môže znižovať efektivita edukačného procesu.

V štátnom vzdelávacom programe pre žiakov so zrakovým postihnutím, ISCED 1 – primárne vzdelávanie, sa uvádza, že dôležitou podmienkou pre realizovanie vzdelávacieho programu pre žiakov so zrakovým postihnutím je primerané materiálno-technické a priestorové vybavenie. Dôležité sú teda učebnice aj didaktické pomôcky využívané v edukácii. Pre žiakov so zrakovým postihnutím momentálne nie sú materiály z náboženstva, ktorých texty a hmatové pomôcky by boli prispôbené po stránke obsahovej ale aj po stránke technického spracovania.

Lopúchová (2011) zdôrazňuje, že haptika je základom zmyslového poznávania nevidiacich. A práve preto sme sa rozhodli venovať sa tejto oblasti. Naším cieľom bolo prispôsobiť existujúce materiály pre 3. ročník po obsahovej stránke a po stránke technického spracovania tak, aby boli využiteľné v edukácii žiakov so zrakovým postihnutím. Zároveň sme materiály doplnili o hmatové pomôcky. Chceli sme teda vytvoriť materiály, s ktorými by žiaci mohli plnohodnotne pracovať počas hodiny náboženstva ale aj po skončení vyučovania. Súbor materiálov tvorí metodický materiál pre učiteľov, materiálov pre žiakov so zrakovým postihnutím a hmatové pomôcky.

Materiály prispôbené po stránke obsahovej a po stránke technického spracovania môžu výrazne prispieť k zlepšeniu kvality vyučovania náboženstva a to najmä prostredníctvom multisenzorického sprostredkovania informácií. Žiaci budú mať texty, s ktorými môžu pracovať na vyučovaní, ale aj po ňom. Úlohy v materiáloch nebudú založené na vizuálnej skúsenosti.

Učebný text pre žiakov so zrakovým postihnutím vo výraznej miere prispeje k:

- zvýšeniu efektivity vyučovacieho procesu,
- multisenzorickému sprostredkovaniu učiva,
- lepšej konkretizácii preberaného učiva,
- rozvíjaniu samostatnej práce žiakov počas hodiny.

Metodický materiál pomôže katechétko:

- pri práci s učebnými textami
- lepšie spoznať dôsledky zrakového postihnutia,
- lepšie si uvedomiť špecifiká edukácie žiakov so zrakovým postihnutím.

Žiaci aj dospelí ľudia so zrakovým postihnutím sa chcú plnohodnotne zapojiť do života v spoločnosti. K plnohodnotnému životu patrí aj prežívanie viery, k čomu napomáha aj vyučovanie náboženstva v škole.

Veriť Bohu

Kľúčové pojmy: viera, dôvera, obrazy Boha, podobenstvo o horčičnom zrnku, krst.

Ciele témy:

Kognitívne ciele:

- Žiak dokáže jednoduchým spôsobom vysvetliť, čo je dôvera, dôvera k Bohu a viera.
- Žiak vie uviesť príklady ľudí, ktorí dôverovali Bohu.
- Žiak vie vysvetliť, že Boh je náš nebeský Otec.
- Žiak dokáže povedať biblický príbeh o horčičnom zrnku.
- Žiak vie vysvetliť kým sa stávame pri krste.

Afektívne ciele:

- Žiak si uvedomuje potrebu dôvery, dôvery k Bohu v každodennom živote.
- Žiak akceptuje to, že Boh je náš nebeský Otec.
- Žiak prejavuje radosť z toho, že v krste sa stávame Božími deťmi.

Obsahový štandard

- viera v Boha
- ľudia, ktorí verili Bohu
- obrazy Boha
- podobenstvo o horčičnom zrnku
- krst

Výkonový štandard

Žiak vie:

- Jednoduchým spôsobom vysvetliť, čo znamená veriť Bohu.
- Vymenovať ľudí, ktorí verili Bohu.
- Že Boh je naším nebeským Otcom.
- Reprodukovať podobenstvo o horčičnom zrnku,
- Na príklade podobenstva o horčičnom zrnku prijímať krst ako významnú udalosť v živote viery.
- Povedať, kým sa stávame v krste a jednoducho opísať priebeh krstu.

Rozvoj kompetencií

Sociálne komunikačné kompetencie:

- Žiak dokáže určitý čas sústredene počúvať.
- Uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie vzťahov.
- Číta text s porozumením.

Kompetencie riešiť problémy:

- Žiak sa podieľa primerane svojej detskej skúsenosti na riešení modelových úloh.

Osobné, sociálne a občianske kompetencie:

- Žiak dokáže primerane veku odhadnúť dôsledky svojich činov.

Existenciálne kompetencie:

- Žiak objavuje duchovný rozmer človeka.

Zostavenie učiva 1. témy Veriť Bohu

1. Čo znamená veriť Bohu
2. Ľudia, ktorí verili Bohu
3. Aký je Boh
4. Podobenstvo o horčičnom zrnku
5. Krst

Čo znamená veriť Bohu?

Kľúčové pojmy: dôvera, Panna Mária.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak dokáže jednoduchým spôsobom vysvetliť čo je to dôvera, dôvera k Bohu.
 - Žiak dokáže uviesť príklad, kedy niekomu dôveruje.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje, že dôvera aj dôvera k Bohu sú potrebné v každodennom živote.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov.

Metódy: m. práce s biblickým textom, m. rozhovoru, m. výkladu, m. nadmerného zvýraznenia informácie, m. viacnásobného opakovania informácie, m. optimálneho kódovania.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Čítanie úryvku zo Svätého písma.
 - Rozhovor o biblickom príbehu.

V šiestom mesiaci poslal Boh anjela Gabriela do galilejského mesta, ktoré sa volá Nazaret, panne zasnúbenej mužovi z rodu Dávidovho, menom Jozefovi. A meno panny bolo Mária. Anjel prišiel k nej a povedal: „Zdravas, milosti plná, Pán s tebou.” Ona sa nad jeho slovami zarazila a rozmýšľala, čo znamená takýto pozdrav. Anjel jej povedal: „Neboj sa, Mária, našla si milosť u Boha. Počneš a porodíš syna a dáš mu meno Ježiš. On bude veľký a bude sa volať synom Najvyššieho. Pán Boh mu dá trón jeho otca Dávida, naveky bude kráľovať nad Jakubovým rodom a jeho kráľovstvu nebude konca.” Mária povedala anjelovi: „Ako sa to stane, keď ja muža nepoznám?” Anjel jej povedal: „Duch Svätý zostúpi na teba a moc Najvyššieho ťa zatieni. A preto aj dieťa sa bude volať svätým, bude to Boží Syn. Aj Alžbeta, tvoja príbuzná, počala syna v starobe. Už je šiestom mesiaci. A hovorili o nej, že je neplodná! Lebo Bohu nič nie je nemožné.” Mária povedala: „Hľa služobnica Pána, nech sa mi stane podľa tvojho slova.” Anjel potom od nej odišiel.

Lk 1, 26-38

So žiakmi si potom môžeme biblický príbeh prerozprávať ešte raz aj v zjednodušene:

Veľmi dávno, žilo v Nazarete mladé dievča. Volalo sa Mária a bolo zasnúbené s Jozefom. Jedného dňa k nej prišiel anjel. Prihovoril sa jej: „Mária, Duch Svätý zostúpi na teba a čoskoro sa ti narodí dieťa, ktoré bude Spasiteľom sveta. Dáš mu meno Ježiš.“ Mária sa zľakla. Anjel jej ďalej hovoril: „Teš sa, Mária, že si ťa Boh vyvolil, aby si priviedla na svet Božieho Syna.“ Vtedy Mária pochopila, že anjela poslal sám Boh. Kľakla si a povedala: „Nech sa stane Božia vôľa.“ Mária s Jozefom sa na dieťa veľmi tešili.

- **HLAVNÁ ČASŤ**

- Výklad katechéty a rozhovor so žiakmi o dôvere k ľuďom a k Bohu.

Panna Mária dôverovala Bohu. Verila, že Boh ju má rád a chce pre ňu len to najlepšie... A preto súhlasila s plánom, ktorý mal pre ňu Boh pripravený. Mária dôverovala Bohu v tom, že jej cez anjela zvestoval, že počne dieťa a dá mu meno Ježiš. Tým sa stala matkou jediného Božieho Syna a s láskou sa o neho starala.

Čo znamená dôvera? Dôverujete niekomu? Komu?

Bez toho, aby sme niekomu dôverovali nemôžeme existovať. Potrebujeme mať niekoho, komu môžeme dôverovať a veríme, že nás nesklame. Ak by sme potrebovali ísť na operáciu a nedôverovali by sme lekárovi, že vie, čo robí, nemohol by nám pomôcť. Ak by sme nedôverovali vodičovi autobusu nedostali by sme sa do školy, do vzdialenejšieho mesta.

A práve **Pán Boh** je niekto, komu môžeme úplne dôverovať. Boh nás má rád, pre každého z nás chce len to najlepšie a s každým z nás má svoj plán.

Úloha: Ktoré situácie sú správne?

Spolu so žiakmi budeme čítať situácie a oni sa majú rozhodnúť, ktoré situácie sú správne a ktoré nie.

Jedna možnosť hovorí vždy o tom, že dôveru k Bohu zneužívame na opovážlivé spoliehanie sa na Pána Boha. Druhá je presný opak - Pán Boh nám pomáha, ale my musíme tiež niečo urobiť, aby sme cieľ dosiahli.

- Nemusím sa učiť na písomku, veď Pán Boh mi aj tak pomôže, stačí ak sa dobre pomodlím. (Naučím sa čo môžem, koľko vládzem a verím, že Pán Boh mi pomôže ak som pre to urobil, koľko som mohol a vládol.)
- Nevieť plávať, ale skočím do vody, lebo Boh sa o mňa postará. (Nevieť plávať, tak si radšej vezmem rukávniky a poprosím Pána Boha, aby mi pomohol byť trpezlivým, keď sa budem učiť plávať.)

- Nechám si bicykel zamknutý na ulici, lebo sa mi ho na chvíľu nechce ukladať do pivnice. Ved' Pán Boh mi ho postráži. (Urobím všetko pre to, aby mi ho neukradli a poprosím Pána Boha, aby mi ho naozaj neukradli.)
- Rodičia mi niečo zakážu (napr. ísť večer von), ale ja ich aj tak neposlúchnem a urobím si po svojom. Ved' Pán Boh ma ochráni. (Rodičia mi niečo zakážu, napr. ísť večer von, a ja ich poslúchnem, lebo verím, že ku mne cez nich rozpráva Pán Boh, ktorý ma chce prostredníctvom nich chrániť.)
- Na písomku sa nestíham naučiť úplne všetko, lebo máme aj iné domáce úlohy. Naučím sa to, čo stihnem a ostatné si aspoň prečítam a poprosím Pána Boha o pomoc. (Správne.)

- **ZÁVER**

- Zhrnutie.

S kamarátmi si budujeme kamarátstva tak, že sa spolu stretávame, rozprávame sa spolu a trávime spolu náš voľný čas. Tak sa medzi nami buduje aj dôvera. Rovnako je to aj s našou dôverou k Bohu. Na to, aby sme mohli budovať dôveru k Bohu, mali by sme sa s ním rozprávať v modlitbe o tom, čo sa nám stalo, prečo sme šťastní alebo naopak smutní... A tak si s ním budovať vzťah a teda aj dôveru. Tak poďme na to!

- Záverečná modlitba.

Pane Ježišu, pomôž nám dôverovať ti za každých okolností, pretože ty chceš pre nás len to najlepšie. Amen.

Ludia, ktorí verili Bohu

Kľúčové pojmy: dôvera, Mojžiš, Dávid, Daniel, Panna Mária.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie vymenovať, ľudí zo Svätého písma, ktorí dôverovali Bohu.
 - Žiak vie opísať v akých situáciách dôverovali ľudia zo Svätého písma Bohu.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje, že je dobré dôverovať Bohu.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov.

Metódy: m. rozhovoru, m. hry, m. dopĺňania textu, m. viacnásobného opakovania informácie, m. intenzívnej motivácie (prostredníctvom hry), m. optimálneho kódovania.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Rozhovor so žiakmi o tom, čo je dôvera (zopakovanie z predchádzajúcej hodiny) a či vedia nejaký príklad ľudí, ktorí dôverovali Bohu.

V Biblii sa nachádzajú príbehy mnohých ľudí. Môžeme si v nej prečítať príbehy rôznych ľudí, ktorí môžu byť pre nás vzormi vo viere. Príbehy ľudí, ktorí naplno dôverovali Pánu Bohu.

Títo ľudia verili Pánu Bohu a spoliehali sa naňho v rôznych ťažkých situáciách a vo svojich problémoch. Mali odvahu urobiť vo svojom živote aj ťažké a riskantné rozhodnutia, napriek tomu, že to bolo pre nich ťažké.

- **HLAVNÁ ČASŤ**
 - Inzeráty.

Úloha 1. Tieto inzeráty opisujú biblické postavy, ktoré naplno dôverovali Bohu. Prečítaj si inzeráty a povedz, kto ich ponúka.

- **Inzerát ponuky služieb:** Ponúkam službu cestára na neobyčajných terénoch. Ani more nie je problém. Zn. Rozdelím, prevediem.
- **Zoznamka:** Som pastier oviec. Hľadám pomocníka na triafanie prakom. Zn. Jeden kameň postačí.

- **Prenájom:** Som múdry radca a zajatec kráľa Nabuchodonozora. Prenajímam apartmán. Príďte stráviť nezabudnuteľný čas v prítomnosti levov. Zn. Ráno sa opäť stretneme.
- **Hľadám:** Hľadám anjela na príjemný rozhovor. Zn. S dôverou uverím jeho slovám

Mojžiš, rozdelenie mora.

- **Ako Mojžiš dôveroval Pánu Bohu?** Mojžiš dôveroval Bohu a len vďaka tomu sa mu podarilo vyviesť izraelský národ z egyptského zajatia. Keďže Mojžiš nezapochoval, Boh ho sprevádzal mocnými znameniami. Napríklad rozdelil Červené more.

Dávid premohol Goliáša prakom.

- **Ako dôveroval Dávid Pánu Bohu?** Dávid premohol prakom obrovského Filištínca - Goliáša, pretože dôveroval Bohu. Ten mu dal zvíťaziť. Dávid by bez dôvery v Boha nemal šancu vyhrať, pretože bol fyzicky oveľa slabší ako jeho protivník.

Daniel, v jame levov.

- **Ako dôveroval Dávid Pánu Bohu?** Daniel bol zajatcom kráľa Nabuchodonozora. Bol veľmi múdry a stal sa kráľovským radcom. Odmietal sa však klaňať kráľovi, pretože sa klaňal iba Bohu. Preto ho kráľ uvrhol medzi levy na celú noc. Daniel ich nepremohol silou, ale s dôverou sa modlil k Bohu a vďaka tomu vyviazol bez zranení. Boh poslal svojich anjelov, aby Daniela ochránili a tí levom zatvorili tlamy.

Panna Mária, anjel zvestujúci narodenie Božieho Syna.

- **Ako dôverovala Panna Mária Pánu Bohu?** Panna Mária dôverovala Bohu v tom, že jej cez anjela zvestoval, že počne dieťa a dá mu meno Ježiš. Tým sa stala matkou Jeho jediného Syna a s láskou sa o neho postarala. Dôverovala Bohu, že jej syna vzkriesi z mŕtvych.

Úloha 2. Vyber správne slová (dôverovať – nedôverovať, spoliehať – nespoliehať), ktoré chýbajú vo vetách.

Už po tisícročia hovoria ľuďom príbehy v Biblii o tom, že: je dobré _____ Bohu a _____ sa na neho.

- **ZÁVER**
 - Zhrnutie.

Ak by títo ľudia naplno nedôverovali Pánu Bohu, nedokázali by počas svojho života urobiť také veľké činy. Nebojme sa aj my dôverovať Pánu Bohu. On túži po tom, aby sme Mu dôverovali, aby aj cez nás mohol ukázať svoju moc a dobrotu. Dôveru k Pánu Bohu, ale nemôžeme zneužívať. Môžeme Mu dôverovať, že sa o nás postará, ale my musíme tiež niečo pre to urobiť.

- Záverečná modlitba.

Pane Ježišu, pomôž nám dôverovať ti, aj keď máme pred sebou nejakú ťažkú situáciu. Daj nám väčšiu dôveru, aby sme ti dôverovali, že chceš pre nás len to najlepšie. Amen.

Aký je Boh?

Kľúčové pojmy: Boh, Otec.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie vymenovať obrazné pomenovania Boha v Biblii.
 - Žiak vie vysvetliť, že Boh je nás nebeský Otec.
- **Afektívny:**
 - Žiak akceptuje, že Boh je naším nebeským Otcom.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov.

Metódy: m. rozhovoru, m. výkladu, m. hlasného čítania zameraná na porozumenie textu, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovho písma), m. nadmerného zvýraznenia informácie, m. viacnásobného opakovania informácie.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Rozhovor so žiakmi aký je podľa nich Boh...

Keď chceme povedať aký je nejaký človek, napríklad nejakú jeho vlastnosť je bežné, že v našej reči bežne používame obrazy. Opísať aký je človek, nie je vždy jednoduché, občas to nevieme vyjadriť ani my sami. A opísať to, aký je Boh je ešte ťažšie... Môžeme použiť veľa slov, ktorými sa budeme snažiť povedať, aký Boh je...

- **HLAVNÁ ČASŤ**
 - Príbeh o tom Ako Boh dostal meno.

Ako Boh dostal meno

Bolo to veľmi veľmi dávno v čase, keď ľudia poznali len jedno slovo na vyjadrenie Boha. Bolo to vlastne slovo boh. Jedného dňa sa niekto spýtal: „Nemá On aj nejaké iné meno?“ Ľudia sa začali nad tým zamýšľať. Nakoniec sa dohodli, že o týždeň sa znova stretnú a dotedy každý vymyslí nejaké meno. Na spoločnom stretnutí vyberú najkrajšie z nich a slávnostne ho dajú bohu.

Keď uplynulo 7 dní znova sa stretli. Ako prvý vystúpil do stredu človek, ktorý priniesol so sebou škrupinku z veľkého orecha. Horel v nej oheň. Povedal: „Meno Boha je „Slnko“. Dáva nám svetlo a teplo a zaháňa noc.”

Aj druhý priniesol so sebou lupeň, do ktorého, ako sa ukázalo, nabral vodu. Povedal dôstojne: „Musíme nazývať Boha „Vodou” pretože len voda dáva život.” Presviedčal zhromaždených.

Potom vystúpil z davu tretí človek. Zohol sa, nabral hrst' tmavej, úrodnej zeme a začal ju presýpať medzi prstami. Povedal: „Musíme Boha nazývať „Zem”. Ona nás všetkých nosí a dáva nám pokrm na nasýtenie.”

Z radu vystúpil štvrtý. Ten so sebou priniesol plachtu. Zdvihol ju do výšky, vietor zavial a vyplnil plachtu, akoby ju chcel stiahnuť so sebou do diaľav. Povedal: „To je moje meno pre boha „Vzduch, Vietor”. Pretože vietor nesie lode po širom mori a zo vzduchu žijeme, denne ho dýchame.

Medzi zhromaždenými bol človek, ktorý počas celého zhromaždenia nepovedal ani slovo. Bol sústredený, mlčal. Na rukách mal dieťa. Jemne ho húpal. „A ty?” Spýtal sa ho jeden zo zhromaždených. „Aké meno si priniesol pre boha?” Človek naďalej mlčal. Možno nepočul otázku. Možno nepriniesol nijaké meno. Nedalo sa vedieť, lebo naďalej húpal spiace dieťa. Ale náhle všetci zmĺkli. A keď tak začudovane stáli, niekto ticho povedal: „To je najkrajšie meno, ktoré môžeme dať Bohu: „Otec”.

„Áno, všetci potvrdili. „**Boh je naším Otcom**”

- **Rozhovor so žiakmi o príbehu a iných obrazných vyjadreniach, aký je Boh v Biblii.**

Po príbehu je veľmi dôležité **zdôrazniť žiakom, že Boh je náš milujúci Otec**. Sprevádza nás, ochraňuje na našich cestách a je stále s nami. Cieľom príbehu je, aby si žiaci uvedomili, že za všetko vďačíme nebeskému Otcovi.

So žiakmi sa môžeme porozprávať o tom: *Aký je otec?* Je milý, trpezlivý, priateľský, starostlivý, ochraňuje nás, odpúšťa nám, má na nás stále čas, má nás rád.... A zdôrazniť im, že keďže Boh je naším nebeským Otcom, tak nás má tiež rád, má s nami trpezlivosť, odpúšťa nám, má na nás stále čas....

Aj v Biblii nájdeme veľa obrazných vyjadrení aký Boh je, napr.: Boh je *skala, pevnosť, hrad, svetlo, cesta, život, prameň živej vody, dobrý priateľ, pastier, milujúci otec, štít, pancier, kráľ, záchranca, láska, osloboditeľ, začiatok a koniec*,...

- **ZÁVER:**

- Zhrnutie.

Boh je naším nebeským Otcom, ktorý nás má rád, je stále s nami a má na nás stále čas. Nájdime si čas aj my preňho v modlitbe.

- Záverečná modlitba.

Pane Bože, ďakujeme ti, že si naším nebeským Otcom, že nás máš rád a si stále s nami. Amen.

Podobenstvo o horčičnom zrnku

Kľúčové pojmy: horčičné zrnko, podobenstvo.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak dokáže reprodukovať podobenstvo o horčičnom zrnku.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje, že je dôležité a správne pomáhať druhým a robiť dobré skutky, pretože každé dobro je dôležité.
- **Psychomotorický:**
 - Žiak vie vymodelovať z plastelíny strom.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, hmatová pomôcka horčičné zrnká, plastelína.

Metódy: m. práce s biblickým textom, m. rozhovoru, m. výkladu, m. zapojenia náhradných kanálov (taktilného – prostredníctvom hmatovej pomôcky horčičných zrnok, a modelovanie stromu z plastelíny), m. viacnásobného opakovania informácie, m. multisenzorického sprostredkovania, m. optimálneho kódovania.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Hmatová pomôcka horčičných zrnok a rozhovor so žiakmi. (Každý žiak si postupne vyhmatať horčičné zrnká...)

Pred čítaním reliéfnych obrázkov je podľa Steppharda a Aldricha (2010) dôležité:

- Skontrolovať, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
- Hmatovú pomôcku pripraviť tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.

Postup čítania reliéfnych obrázkov (podľa Jesenského, 1988)

1. Identifikovanie obrázku horčičných zrnok a jeho vyčlenenie z plochy papiera.
2. Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti figúry.
3. Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.
4. Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatavacích pohybov a ich techník.
5. Postupné vyhmatavanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
6. Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.

7. Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.
8. Jednoznačné pochopenie zmyslu obrázku. Zrovnanie predstáv o obrázku s predstavami o predmetoch.

Horčičné zrnko

Horčičné zrnko znázorňuje rozvíjanie Božieho kráľovstva tu na svete. Od malých začiatkov až po veľké veci.

Potom nasleduje rozhovor.

- Čo to je?
 - Čo myslíte, aké zrnká to môžu byť?
 - Aké sú veľké? Sú veľmi malé?
 - Čo môže byť z takého zrnka?
 - Čo myslíte, o čom sa budeme rozprávať na dnešnej hodine?
- Čítanie úryvku zo Svätého písma.

Podobenstvo o horčičnom zrnku

Potom povedal: „Čomu sa podobá Božie kráľovstvo, k čomu ho prirovnám? Podobá sa horčičnému zrnku, ktoré človek vzal a zasial vo svojej záhrade. Keď vyrástlo, bol z neho strom a nebeské vtáky hniezdili na jeho konároch.”

Lk 13, 18-19

- Rozhovor o podobenstve.

• **HLAVNÁ ČASŤ**

- Rozhovor so žiakmi.
- Aké vlastnosti má horčičné zrnko?

Vždy keď spolu urobíme niečo dobré, niečo pekné spolu s Ježišom, vytvárame kúsok neba. Ten kúsok neba Ježiš nazval **Božie kráľovstvo**. V tom mori ľudského trápenia, hádok, bitiek je každý náš kúsok dobra takým maličkým zrnkom, no Ježiš nás uisťuje, že je v ňom ukrytá veľká sila, podobná sile ukrytej v maličkom horčičnom zrnku.

Božie kráľovstvo je v každom jednom z nás. Podobá sa stromu, ktorý rastie. Vyrástol z malého semienka. Toto zapustilo korene v určitom prostredí, odkiaľ čerpalo živiny pre svoj rozvoj. Korene sú často neviditeľné, skryté, ale potrebné.

Úloha: Vymodeluj z plastelíny strom.

Strom má korene, kmeň a korunu. Korene, ktoré sú pod zemou pomáhajú stromu pevne stáť a z koreňa rastie celý strom. Kmeň strom nesie, podopiera ho, aby sa nezlomil, keď príde veľký vietor. Koruna stromu prerastá celý strom. Naťahuje sa za slnkom a pije vzduch a svetlo, vďaka ktorým sa rozvíjajú kvety a dozrievajú plody.

Korene – Aby sa strom udržal vzpriamene, aby mal potravu, musí zapustiť do zeme korene. Korene stromu nevidíme, sú pre nás neviditeľné. To, čo dáva silu a život, je tiché a skryté. Tam, kde chcem žiť musím byť aj ja zakorenený. Musím byť zakorenený v rodine, medzi priateľmi... Dôležité sú aj korene mojej viery. Tie siahajú k veľkej udalosti – ku dňu môjho krstu. Od krstu som aj ja Božím dieťaťom, aj ja patríam do spoločenstva Cirkvi.

Dáva mi Boh, moja rodina a priatelia silu? Ako? (Podporujú ma, majú ma radi...)

Kmeň – Kmeň strom nesie, podopiera a spája. Aj ja dostávam silu pre znášanie ťažkostí, problémov ako dar. Kmeň stromu vznikol spojením všetkých koreňov, a hore sa znova rozvetvuje do konárov. Aj ja mám tiež takto rásť. Podopierajú ma ľudia, ktorých mám rád, ktorí sa o mňa starajú. Podopierať ma môže aj stretnutie s Ježišom v modlitbe, pri svätej omši...

Kto ma podopiera a pomáha mi, keď mám problém? (Rodina, priatelia, Boh...)

Koruna stromu – V korune stromu prerastá strom samého seba. Naťahuje sa za slnkom, pije vzduch a svetlo a takto sa rozvíjajú kvety a dozrievajú jeho plody. Láska, ktorú prijímam je motorom, ktorý ma ženie dávať ju ďalej, a tak v nej rásť. Kto svoju lásku rozdáva, ten jej bude mať vždy viac, nie menej. Čím lepšie vzťahy budujeme, tým bude náš život bohatší. Šťastie môžem hľadať tam, kde som.

Čo môžem aj ja rozdávať? Čo som dostal a čo môžem dávať? (Pomôcť kamarátovi, robiť dobré skutky, prejaviť niekomu lásku, pozornosť...)

- **ZÁVER**

- Zhrnutie.

Vždy keď urobíme niečo dobré, niečo pekné spolu s Ježišom, vytvárame kúsok neba. Ten kúsok neba Ježiš nazval **Božie kráľovstvo**. Každý náš kúsok dobra je takým maličkým zrnkom, no Ježiš nás uistuje, že je v ňom ukrytá veľká sila, podobná sile ukrytej v maličkom horčičnom zrnku.

- Záverečná modlitba.

Pane Bože, daj nech je môj život pred Tebou ako strom.

Daj mi hlboké korene, aby moja viera v teba bola stále silnejšia.

Daj mi pevný rast kmeňa, aby som sa nezlomil, keď príde v mojom živote nejaký problém, niečo, čo bude pre mňa ťažké.

Daj mi silné konáre, ktoré budú rásť za tebou.

Pomôž mi stále rásť vo viere, aby som smeroval do neba.

Daj, aby som sa zazelenal, dostal púčiky a kvety, a keď príde čas aby som prinášal aj ovocie.

Pane Bože, nech je môj život pred tebou ako strom.

Krst

Kľúčové pojmy: sviatosť krstu, krstná košielka, sviečka, krstné sľuby.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak dokáže vysvetliť, kým sa stávame pri krste.
 - Žiak vie povedať, že pri krste dostávame semienko viery.
- **Afektívny:**
 - Žiak dokáže prejavovať záujem o krst a jeho priebeh.
 - Žiak prejavuje radosť z toho, že krstom sa stal Božím dieťaťom.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, hmatová pomôcka krstnej košielky a sviečky.

Metódy: m. rozhovoru, m. výkladu, m. nadmerného zvýraznenia informácie, m. zapojenia náhradných kanálov (taktilného – prostredníctvom hmatových pomôcok krstnej košielky a sviečky), m. multisenzorického sprostredkovania, m. optimálneho kódovania.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Práca s hmatovými pomôckami a rozhovor o nich. (Každý žiak dostane hmatovú pomôcku krstnej košielky a sviečky. Vyhmatá si ich a skúsi povedať, čo to podľa neho je. Potom si spolu môžu prečítať popis košielky a sviečky, ktorý je súčasťou hmatovej pomôcky.)

Pred čítaním reliéfnych obrázkov je podľa Steppharda a Aldricha (2010) dôležité:

- Skontrolovať, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
- Hmatovú pomôcku pripraviť tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.

Postup čítania reliéfnych obrázkov (podľa Jesenského, 1988)

1. Identifikovanie obrázku krstnej košielky a krstnej sviečky a ich vyčlenenie z plochy papiera.
2. Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti figúry.
3. Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.
4. Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatávacích pohybov a ich techník.
5. Postupné vyhmatávanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
6. Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.

7. Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.
8. Jednoznačné pochopenie zmyslu obrázku. Zrovnanie predstáv o obrázku s predstavami o predmetoch.

Krstná košielka

Pri krste, v ktorom sa stávame Božími deťmi, máme na sebe košielku bielej farby. V duši máme nezmazateľný znak, že patríme Ježišovi. Krstná košielka symbolizuje čistú dušu od hriechov.

Krstná sviečka

Pri krste symbolizuje, že patríme Ježišovi – Ježišove svetlo v našej duši.

- Rozhovor o krste.

Na základe vyhmataných hmatových pomôcok môžu žiaci skúsiť povedať o čom sa budeme na hodine rozprávať.

Krst je prvá sviatosť. Počas krstu sa stávame Božími deťmi, teda môžeme Boha nazývať našim Otcom. Krst nám tak otvára bránu aj k ďalším sviatostiam a očisťuje našu dušu od dedičného hriechu. Krst sa nedá zmazať, máme v sebe nezmazateľný znak.

KKC (2004, s. 317) uvádza, že **krst je „základom celého kresťanského života, vstupnou bránou do života v Duchu, ako aj bránou, ktorá otvára prístup k ostatným sviatostiam. Krstom sme oslobodení od hriechu a znovuzrodení ako Božie deti, stávame sa Kristovými údmí, sme začlenení do Cirkvi a dostávame účasť na jej poslaní. A tak sa krst správne a vhodne definuje ako sviatosť znovuzrodenia skrze vodu v slove.”**

- **HLAVNÁ ČASŤ**

- Prepojenie krstu a podobenstva o horčičnom zrnku.

Korene mojej viery siahajú k veľkej udalosti – ku dňu môjho krstu. Krst je významná udalosť v mojom živote, keď som prijal semienko viery a odvtedy nosím semienko Božieho života v mojom srdci. Vtedy moji rodičia a krstní rodičia vyznali za mňa vieru.

Pri krste do nás Pán Ježiš zasieva malé semienko viery, z ktorého môže vyrásť veľký strom a má prinášať bohatú úrodu. Toto malé semienko viery môžeme prirovnať k malému horčičnému zrnku, ktoré v nás rastie a postupne ak sa o naše semienko viery (o náš duchovný život) staráme, naša viera rastie a rastie. Naša viera môže rásť, ak sa budeme s Pánom Bohom rozprávať v modlitbe, chodiť na svätú omšu, ak sa mu budeme snažiť dôverovať.

Krst je teda základná sviatosť, brána, ktorá nám otvára prístup aj k ďalším sviatostiam. Krstom začíname nový život v Pánovi Ježišovi.

Mojžiš dôveroval Bohu a len vďaka tomu sa mu podarilo vyviesť izraelský národ cez Červené more z egyptského zajatia. Keďže Mojžiš nezapochyboval, Pán Boh ho sprevádzal mocnými znameniami. Napríklad rozdelil Červené more. A izraelský národ tiež začal nový život,

v ktorom začal dôverovať Pánu Bohu. Aj my sme mali na duši dedičný hriech, ale krstom sa nám z duše zmýva, a tiež tak začíname nový život s čistou dušou, s dušou bez hriechu.

V krste sa stávame Božími deťmi. Keď nás rodičia priniesli na krst, priniesli nás tiež do domu – do Božieho doma, do chrámu. Od krstu patríme do Božej rodiny – do Cirkvi. Každého, kto je pokrstený, voláme kresťan. Aj my sme pokrstení a tak patríme do veľkej Božej rodiny – do Cirkvi.

Úloha 1. Ktoré veci, osoby patria ku krstu a ktoré nie?

krstná svieca	odpustenie dedičného hriechu
kňaz, diakon	obrúčky
krstní rodičia	paškál
posledná večera	birmovní rodičia
krstný patrón	krstná košielka
krstiteľnica	olej

Úloha 2. Povedz poprehadzované slová v správnom poradí a vytvor vetu.

Božím, stal, sa, V krste, dieťaťom. som

Úloha 3. Skús zistiť kedy a kde si bol pokrstený.

- **ZÁVER**

- Zhreutie.

Korene mojej viery siahajú k veľkej udalosti – ku dňu môjho krstu. Krst je významná udalosť v mojom živote, keď som prijal semienko viery a odvtedy nosím semienko Božieho kráľovstva v mojom srdci. Vtedy moji rodičia a krstní rodičia vyznali za mňa vieru.

- Záverečná modlitba.

Pane Ježišu, ďakujem ti, že patrím do Božej rodiny. Amen.

Ježiš uzdravuje

Kľúčové slová: Ježiš, slepý človek, hluchonemý človek, človek s vyschnutou rukou, ochrnutý človek, uzdravenie.

Ciele témy:

Kognitívne:

- Žiak dokáže vymenovať a reprodukovat' biblické príbehy o uzdravení slepého, hluchonemého, ochrnutého človeka a človeka s vyschnutou rukou.

Afektívne:

- Žiak si uvedomuje, že v našom živote potrebujeme pomoc Boha aj ľudí.
- Žiak si uvedomuje, že sviatosti sú veľmi dôležité v našom duchovnom raste.

Obsahový štandard:

- Biblický príbeh o uzdravení slepého, hluchonemého, človeka s „vyschnutou rukou“ a ochrnutého človeka.

Výkonový štandard:

Žiak vie:

- Reprodukovat' biblické príbehy o uzdravení slepého, hluchonemého, človeka s „vyschnutou rukou“ a ochrnutého človeka.
- Identifikovať sa s biblickými postavami potrebnými uzdravenie.

Rozvoj kompetencií

Sociálne komunikačné kompetencie:

- Žiak dokáže určitý čas sústredene počúvať.
- Žiak uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie vzťahov.
- Žiak objavuje v biblických príbehoch o uzdravení zmysel symbolického spôsobu komunikácie.

Kompetencie riešiť problémy:

- Žiak sa podieľa primerane svojej detskej skúsenosti na riešení modelových úloh.

Osobné, sociálne a občianske kompetencie:

- Žiak dokáže primerane veku odhadnúť dôsledky svojich činov.

- Žiak prejavuje konkrétnymi skutkami úctu k ľuďom, ktorí potrebujú pomoc, je empatický.
- Žiak sa angažuje jednoduchými dobrými skutkami v prostredí, v ktorom žije.

Existenciálne kompetencie:

- Žiak objavuje duchovný rozmer človeka.
- Žiak rozvíja vlastné svedomie.
- Žiak interpretuje biblické príbehy o uzdravení ako výzvu k morálnej reflexii svojich schopnosti vidieť, konať a počuť.

Zostavenie učiva 2. témy Ježiš uzdravuje

1. Ježiš uzdravuje ochrnutého
2. Ježiš uzdravuje slepého
3. Ježiš uzdravuje hluchonemého
4. Ježiš uzdravuje človeka s vyschnutou rukou

Ježiš uzdravuje ochrnutého

Kľúčové pojmy: Ježiš, uzdravenie, ochrnutý, nohy, uzdravenie.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie reprodukovať biblický príbeh o uzdravení ochrnutého.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje, že potrebuje v živote pomoc Boha aj ľudí.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov.

Metódy: m. rozhovoru, m. výkladu, m. práce s biblickým textom založená na otázkach, m. postupnej symbolizácie (pri vvedení do témy pohybová aktivita o uzdravení od reálnej skúsenosti žiakov k uzdraveniu), m. nadmerného zvýraznenia informácie, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovho písma).

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Vvedenie do témy.

Žiaci sedia aj s katechétom v kruhu. Katechéta povie žiakom: O chvíľu sa postavíme, ale nie tak ako zvyčajne. Každý z nás sa vie postaviť sám. Ale my skúsime, aké je dobré, keď k nám niekto príde a pomôže nám postaviť sa na nohy.

Teraz sa skúsime pohybovať, ale pôjdeme nie tak ako obyčajne. Skúsime aké je dobré, keď máme okolo seba niekoho, kto nám pomôže. *(Žiaci sa postaví tesne vedľa seba. Katechéta vyberie žiaka. Tento žiak vystrie ruku a spolužiaci ho vedú nasledovne: každý ho postupne chytí za ruku a posunie k žiakovi, ktorý stojí vedľa. Žiaci, ktorí stoja vedľa seba si svojho spolužiaka preberajú ohľaduplne z ruky do ruky pokiaľ nepríde nakoniec radu. Žiaci sa môžu vystriedať.)*

V tejto aktivite sa deje niečo, čo súvisí s biblickým uzdravením. Človek sa dáva do pohybu, a to, čo ho „nesie“ sú ruky druhých ľudí. Aby to ale bolo možné je potrebná dôvera. Aj keď nemám svoje veci vo svojich rukách, aj keď neovládam celou silou svoje telo, môžem sa spoľahnúť na druhých, môžem ísť. Človek, ktorý ide vníma okolo seba ruky druhých ľudí, ktoré pomáhajú, podopierajú a dávajú silu na ďalší pohyb.

Dnes budeme počuť príbeh, ako sa Ježiš stretol s človekom, ktorý sa nemohol hýbať, ale mal niekoho, kto mu pomohol aby sa s Ježišom mohol stretnúť.

- **HLAVNÁ ČASŤ**

- Prečítanie biblického textu o uzdravení ochrnutého.
- Rozhovor o biblickom texte.

Je veľmi dobré, že sa môžeme hýbať, že môžeme chodiť, behať, skákať. Mať nohy je veľký dar. Ale to, že máme nohy ešte neznamená, že vieme s nimi aj zaobchádzať. Často nejdeme nikam, kam máme ísť, nechce sa nám nič robiť ani nikam ísť.

Uzdravenie ochrnutého

Tu prišli k nemu s ochrnutým človekom; niesli ho štyria. A keď ho pre zástup nemohli priniesť až k nemu, odkryli strechu tam kde bol, a otvorom spustili lôžko, na ktorom ležal ochrnutý. Keď Ježiš videl ich vieru, povedal ochrnutému: „Synu, odpúšťajú sa ti hriechy.” Sedeli tam aj niektorí zákonníci a v srdci uvažovali: „Čo to tento hovorí? Rúha sa! Kto môže okrem Boha odpúšťať hriechy?” Ježiš hneď svojim duchom spoznal, že tak rozmýšľajú, a povedal im: „Prečo si to myslíte vo svojich srdciach? Čo je ľahšie – povedať ochrnutému: „Odpúšťajú sa ti hriechy,” alebo povedať: „Vstaň a choď!”? Ale keby ste vedeli, že Syn človeka má na zemi moc odpúšťať hriechy” – povedal ochrnutému: „Hovorím ti: Vstaň, vezmi si lôžko a choď domov.” A on vstal, hneď si vzal lôžko a pred očami všetkých odišiel. Všetci sa divili, velebili Boha a hovorili: „Také niečo sme ešte nikdy nevideli.”

Mk 2, 3-12

Prerozprávanie príbehu:

Raz prišiel Ježiš do jedného judejského mesta, kde ho obklopili ľudia z rôznych kútov krajiny. Chceli počuť, čo Ježiš hovorí, chceli sa ho dotknúť, aby ich uzdravil, potešil, poradil, aby im pomohol. Chceli byť pri ňom, lebo im s Ježišom bolo dobre. Vedeli, že Ježiš je dobrý a láskavý. V meste žil aj jeden chorý človek. Nemal choré oči, ani ruku. Ten človek nemohol chodiť, nemohol sa hýbať, nemohol vstať a ísť. Nemohol prejsť po meste, ako my, nemohol vojsť do domu cez dvere ani z domu vyjsť cez dvere. Jeho nohy sa nemohli hýbať. Keď chcel vstať a ísť, potreboval pomoc druhých.

Aj keď bol chorý mal veľa priateľov. Keď jeho priatelia počuli, že Ježiš je nablízku, položili chorého na lôžko a niesli ho k Ježišovi. Verili, že Ježiš ho uzdraví. Verili až natoľko, že keď videli, že sa kvôli veľkému zástupu nedostanú cez dvere, vystúpili na strechu, odkryli ju a otvorom spustili ochrnutého aj s lôžkom priamo pred Ježiša. Ich viera, že sa to podarí bola veľká. A keď Ježiš videl ich vieru povedal ochrnutému: „Tvoje hriechy sa ti odpúšťajú.”

Bolo to ako keby z jeho života zmizlo všetko tmavé, ťažké, všetko, čo ho doteraz trápilo, a nedovoľovalo mu, aby sa tešil zo života. Potom mu povedal: „Vstaň, vezmi si svoje lôžko a choď domov.” To, čo bolo zviazané sa rozviazalo, čo bolo nehybné sa rozhýbalo a v jeho srdci a tele sa rozprúdil život. Chorý si zobral lôžko, na ktorom ležal, chválil Boha a šiel domov. Všetci, čo to videli neverili vlastným očiam a chválili Boha.

Úloha 1. Porozmýšľaj nad otázkami:

- Kto v príbehu vystupoval? (Zástup ľudí, ochrnutý človek, Ježiš.)
- Koho Ježiš uzdravil? (Ochrnutého človeka.)
- O čom v srdci uvažovali zákonníci? (Uvažovali o čom Ježiš hovorí, že sa rúha.)
- Čo robili ostatní ľudia? (Divili sa a velebili Boha.)
- Čo urobil ochrnutý, keď ho Ježiš uzdravil? (Vstal, vzal si lôžko a odišiel.)

Tým najväčším zázrakom je, že Ježiš nám odpúšťa naše hriechy, aj keď nie vždy nás musí uzdraviť aj telesne. Hodnota nášho života spočíva v tom, že sa snažím žiť s Bohom (v Božej prítomnosti), nasledovať ho, a tiež rozvíjať dary a talenty, ktoré mám. *(Dôležité zdôrazniť najmä pre to, že žiaci sú nevidiaci. Tému Ježiš uzdravuje slepého sme zaradili až za túto tému práve preto, aby si žiaci uvedomili túto myšlienku...)*

Úloha 2. Čo povedal Ježiš ochrnutému? Daj slová do správneho poradia.

lôžko, Vstaň, domov, vezmi si, choď, a.

- **ZÁVER**

- Zhrnutie

Nohami sa dotýkam zeme. Keď ráno vstanem, postavím sa a vykročím.

Keď zaspím, alebo meškám, môžem pobehnúť.

Môžem chodiť naboso po piesku alebo po kameňoch.

Keď sa chcem stretnúť s kamarátom vstanem a idem. Nohy ma prinesú domov.

Keď veľa behám, nohy bolia. Čím je človek starší, tým viac ho nohy bolia.

Sú aj takí ľudia, ktorí chodiť vôbec nemôžu.

Moje nohy im môžu pomôcť.

- Záverečná modlitba.

Ježiš uzdravuje slepého

Kľúčové pojmy: Ježiš, uzdravenie, slepý Bartimej, vidieť.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak dokáže reprodukovať biblický príbeh o uzdravení slepého Bartimeja.
- **Afektívny:**
 - Žiak si prejavuje radosť z toho, že Boh počuje každú našu modlitbu.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov.

Metódy: m. práce s biblickým textom, dopĺňanie textu, m. rozhovoru, m. výkladu, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovho písma), m. viacnásobného opakovania informácie, m. nadmerného zvýraznenia informácie.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.

Je krásne, že môžeme vidieť srdcom. To, že niekto má oči, neznamená, že naozaj vidí druhého. Často nevidí, že niekto ho má rád alebo že, niečo potrebuje, že niekto je smutný.

- **HLAVNÁ ČASŤ**
 - Biblický príbeh.
 - Úlohy.

Uzdravenie slepého

Prišli do Jericha. A keď so svojimi učeníkmi a veľkým zástupom z Jericha odchádzal, pri ceste sedel slepý Bartimej, Timejov syn, a žobral. Keď počul, že je to Ježiš Nazaretský, začal kričať: „Ježišu, syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!” Mnohí ho okríkali, aby mlčal; ale on ešte väčšmi kričal: „Syn Dávidov, zmiluj sa nado mnou!” Ježiš zastal a povedal: „Zavolajte ho!” Zavolali slepca a vraveli mu: „Neboj sa! Vstaň, volá ťa!” On odhodil plášť, vyskočil a šiel k Ježišovi. Ježiš mu povedal: „Čo chceš, aby som ti urobil? ” Slepce mu odpovedal: „Rabboni, aby som videl!” A Ježiš mu povedal: „Chod', tvoja viera ťa uzdravila!” A hneď videl a šiel za ním po ceste.

Mk 10, 46-52

Úloha 1. Kvíz o uzdravení Bartimeja

1. V príbehu vystupujú:
 - a) Pán Ježiš s učeníkmi, Bartimej, zástup ľudí
 - b) Pán Ježiš, Bartimej
 - c) Pán Ježiš s učeníkmi

2. Udalosť sa stala v:
 - a) Jeruzaleme
 - b) Nazarete
 - c) Jerichu

3. Pán Ježiš uzdravil Bartimeja, keď:
 - a) prichádzal do Jericha
 - b) odchádzal z Jericha

4. Bartimej prosil Pána Ježiša:
 - a) aby videl
 - b) aby mohol chodiť
 - c) aby počul

5. Pán Ježiš Bartimeja:
 - a) neuzdravil
 - b) nevšimol si ho, lebo ho nepočul
 - c) počul ho a uzdravil ho

6. Po uzdravení Bartimej:
 - a) nepoďakoval sa Pánovi Ježišovi a odišiel
 - b) nasledoval Pána Ježiša a ďakoval mu
 - c) poďakoval mu, ale nešiel za ním

Úloha 2. Slovné dopln vetu, ktorú povedali Bartimejovi, ľudia, ktorí ho volali za Ježišom.

Neboj sa! Vstaň, _____!

Čo znamená vidieť srdcom? Čo môžeme vidieť srdcom?

Kedy sa nepozerala srdcom?

- *Keď nevidím, že ma má niekto rád.*
- *Keď nevidím, že je niekto smutný a potrebuje pomoc.*
- *Keď mi vadí, že niekto je šikovnejší ako ja....*

Tým najväčším zázrakom je, že Ježiš nám odpúšťa naše hriechy, aj keď nie vždy nás musí uzdraviť aj telesne. Hodnota nášho života spočíva v tom, že sa snažím žiť s Bohom (v Božej prítomnosti) a nasledovať ho, a tiež rozvíjať dary a talenty, ktoré mám.

- **ZÁVER**

- Zhrnutie.

Pán Boh odpovedá na našu vieru. Tak ako Bartimeja Ježiš počul v hlučnom zástupe, tak počuje aj nás a zaujíma sa o nás. A my by sme sa nemali báť rozprávať sa s Pánom Bohom v modlitbe, aj keď nás niečo trápi, ale práve naopak, povedať mu o tom. Po vypočutí našej modlitby by sme ale nemali zabúdať poďakovať sa Pánu Bohu za to, že nám pomohol...

- Záverečná modlitba.

Ježiš uzdravuje hluchonemého

Kľúčové pojmy: Ježiš, uzdravenie, hluchonemý.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak dokáže reprodukovať biblický príbeh o uzdravení hluchonemého.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje kedy sa správa ako keby bol hluchý a nemý.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, fľaša, zošit, peračník, pero, kniha.

Metódy: m. práce s biblickým textom založená na otázkach, rozhovor, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovoho písma), m. zapojenia náhradných kanálov (pri vovedení do témy), m. nadmerného zvýraznenia informácie.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Vovedenie do témy.

Čo sa dá otvoriť?

Katechéta položí žiakom otázku: Čo sa dá otvoriť? Žiaci majú pred sebou predmety (fľašu, zošit, peračník, pero, knihu), pomocou hmatu ich identifikujú a skúšajú či sa dajú otvoriť. Potom môžu menovať ďalšie predmety, ktoré sa dajú otvoriť.

Katechéta dodá, že otvoriť sa dá aj srdce. **Čo znamenajú slová otvoriť srdce? Kedy ho otvárame?** Srdce otvárame keď máme niekoho radi, keď niekomu dôverujeme...

- **HLAVNÁ ČASŤ**
 - Prečítanie úryvku zo Svätého písma.

Uzdravenie hluchonemého

Tam priviedli k nemu hluchonemého a prosili ho, aby naňho vložil ruku. On ho vzal nabok od zástupu, vložil mu prsty do uší, poslinil si ich a dotkol sa mu jazyka. Potom pozdvihol oči k nebu, vzdychol a povedal mu: „Effeta,“ čo znamená: „Otvor sa!“ V tej chvíli sa mu otvorili uši a rozviazal spútaný jazyk a správne rozprával. A prikázal im, aby o tom nikomu nehovorili. Ale čím dôraznejšie im prikazoval, tým väčšmi to rozhlasovali a s tým väčším obdivom hovorili: „Dobre robí všetko: aj hluchým dáva sluch, aj nemým reč.“

Mk 7, 32-37

Prerozprávanie príbehu:

Keď Ježiš chodil po zemi a prechádzal bránami miest a dedín, ľudia vychádzali zo svojich domovov, chceli ho vidieť, počuť, tešili sa z jeho blízkosti, lebo vedeli, že v Ježišovi k nám prichádza Boh a je im blízky. Raz k nemu priviedli hluchonemého človeka a prosili ho, aby naňho vložil ruku.

Tento človek nepočul spev vtákov, rozprávať ľudí, nepočul, keď niekto povedal prosím, ďakujem, nepočul, keď niekto povedal jeho meno, ani keď mu niekto povedal: mám ťa rád. Tento človek počul úplné ticho. Tento človek ale nemohol ani rozprávať. Jeho jazyk bol zviazaný, jeho ústa boli zatvorené. Bol nemý. Nemohol vysloviť ani svoje meno, nemohol sa poďakovať, o niečo poprosiť. Ľudia ho priviedli k Ježišovi a prosili ho, aby sa ho dotkol a uzdravil ho.

On ho vzal nabok od zástupu, vložil mu prsty do uší, poslinil si ich a dotkol sa mu jazyka. Potom pozdvihol oči k nebu, vzdychol a povedal mu: „Effeta”, čo znamená: „Otvor sa!” Chorému sa hneď otvorili uši a on mohol počuť, rozviazal sa mu jazyk a znova mohol rozprávať. Ľudia, ktorí to videli žasli, chválili Boha a hovorili: „Ježiš všetko, čo robí je dobré: hluchým dáva reč aj nemým sluch.”

Úloha 1. Porozmýšľaj nad otázkami:

- Kto v biblickom príbehu vystupoval? (Zástup ľudí, hluchonemý človek, Ježiš.)
- Čo urobil Ježiš? (Ježiš vzal hluchonemého nabok od zástupu, vložil mu prsty do uší, poslinil si ich a dotkol sa mu jazyka. Potom pozdvihol oči k nebu, vzdychol a povedal mu: „Effeta.”.)
- Čo povedal hluchonemému? (Effeta, čo v preklade znamená otvor sa.)
- Čo sa stalo s hluchonemým človekom po uzdravení? (Počul a mohol rozprávať.)

Je krásne, že môžeme počuť a rozprávať. To, že počujeme a môžeme rozprávať, neznamená, že naozaj počúvame aj rozprávame srdcom. Často počujeme iba to, čo chceme počuť, alebo sa robíme, že nepočujeme. Aj keď vieme rozprávať často sme ticho, práve vtedy, keď by sme mali rozprávať, alebo hovoríme tam, kde by sme mali byť ticho. Keď klameme, urážame sa navzájom, porušíme tajomstvo, niekomu nepoďakujeme, nepoprosíme ho alebo keď sa niekomu posmievame... konáme tak, ako keby sme boli hluchí a nemí, naše uši a ústa sú zatvorené.

- **ZÁVER**
 - Zhrnutie.

To, že môžeme počuť je krásne a je to pre nás veľký dar. Ale to, že máme uši, ešte neznamená, že počujeme. Je krásne, že môžeme rozprávať. Slovanami môžeme niekomu

poďakovať, poprosiť ale aj pochváliť. Slová sú veľkým darom. Ale to, že máme ústa, ešte neznamená, že vieme aj hovoriť. Ako môžeme zraniť iných našimi slovami?

Ježiš uzdravil hluchonemého a dokáže uzdraviť aj našu hluchotu.

- Záverečná modlitba.

Ježiš uzdravuje človeka s vyschnutou rukou

Kľúčové pojmy: uzdravenie, Ježiš, človek s vyschnutou rukou, ruky.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie reprodukovať biblický príbeh o uzdravení človeka s vyschnutou rukou.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje, že rukami môže niekomu pomôcť ale aj ublížiť.
 - Žiak si uvedomuje, že potrebuje uzdravenie.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov.

Metódy: m. práce s biblickým textom založená na otázkach, m. rozhovoru, m. výkladu, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovoho písma), m. nadmerného zvýraznenia informácie.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Rozhovor so žiakmi o tom, čo dokážu naše ruky.

Je krásne, že máme ruky, lebo nám pomáhajú a rukami môžeme aj my pomáhať druhým. Mať ruky, je pre nás veľkým darom. Ale to, že ich máme, ešte neznamená, že s nimi vieme aj pomáhať. Našimi rukami často nepomôžeme spolužiakom, mame, keď potrebuje s niečím pomôcť... Ježiš uzdravil človeka s ochrnutou rukou a dokáže uzdraviť aj naše ruky.

- **HLAVNÁ ČASŤ**
 - Prečítanie biblického príbehu o uzdravení človeka s vyschnutou rukou.

Uzdravenie človeka s vyschnutou rukou

Potom znova vošiel do synagógy. Tam bol človek s vyschnutou rukou. A oni naň striehli, či ho v sobotu uzdraví, aby ho mohli obžalovať. Tu povedal človekovi s vyschnutou rukou: „Staň si do prostriedku!” A tamtých sa spýtal: „Slobodno v sobotu robiť dobre alebo zle, zachrániť život alebo ho zničiť?” Ale oni mlčali. S hnevom si ich premeral a zarmútený nad zaslepenosťou ich srdca povedal človekovi: „Vystri ruku! On ju vystrel a ruka mu ozdravela.”

Mk 3, 1-5

Prerozprávanie príbehu:

Náš dnešný príbeh nás vedie do domu, ktorému ľudia v Ježišovej dobe hovorili synagóga. Schádzali sa v ňom každú sobotu, aby spolu chválili Boha, aby sa spolu modlili. Keďže v ňom prežívali vzácne chvíle, bol to pre nich vzácny dom. Chceli, aby na prvý pohľad bol krajší a vzácnejší ako ostatné domy. Pripomínal im totiž chrám, ktorý stál v Jeruzaleme, a ku ktorému ľudia chodili a putovali, aby prinášali Bohu dary a modlili sa. Na jeho stavbe počas mnohých rokov pracovali ruky mnohých ľudí. Každý chcel vidieť tento chrám, ale nešlo to. Chrám bol len jeden. Preto ľudia stavali synagógy, ktoré boli nasmerované k chrámu, aby si ho pripomínali. Do tejto synagógy raz prišiel Ježiš.

Bola práve sobota, u židov deň odpočinku. Za Ježišom chodilo veľa ľudí. Šli tam, kam išiel on. Videli, čo robí, počuli, čo hovorí a akú moc majú jeho slová. Ježiš sa naraz zastavil a obklopili ho ľudia. Neďaleko sedel jeden muž, ktorý bol chorý. Nemohol hýbať rukou, nemohol s ňou nič robiť. V tej ruke nemal žiadnu silu.

Ježiš pozerá na tohto chorého človeka. Farizeji, Ježišovi nepriatelia sa pozerajú na Ježiša a dávajú pozor, či ho uzdraví, lebo je sobota a všetci majú odpočívať. Hľadali totiž dôvod, aby mohli Ježiša obžalovať, no Ježiš neváha. Pozrie sa na chorého, je mu ho ľúto a povie: „Vstaň a postav sa doprostred!” Ostatným Ježiš povedal: „je dovolené v sobotu robiť dobro, alebo zle? Život zachrániť alebo zničiť?” Oni mlčali. Ježiš si ich plný hnevu, ale aj smútku premeral, lebo mali zatvrdnuté srdcia. Potom človeku, ktorý stál v strede povedal? „Zdvihni ruku!” Človek ju zdvihol a jeho ruka bola znovu zdravá. Vrátil sa nej sila a život.

Úloha 1. Správne prirad' činnosti, ktoré môžeme urobiť rukami s osobou, ktorej môžeš pomôcť.

pomôcť s domácimi úlohami	brat
pomôcť upratať	mama
pomôcť s ťažkou taškou	pomôcť s kočíkom
mama	babička

Úloha 2. Porozmýšľaj nad otázkami:

- Kde sa príbeh odohráva? (V synagóge.)
- Kto v príbehu vystupuje? (Ježiš, farizeji, človek s vyschnutou rukou.)
- Koho Ježiš uzdravil? (Človeka s vyschnutou rukou.)
- Prečo na Ježiša farizeji striehli? (Striehli, či bude v sobotu uzdravovať, aby ho mohli obžalovať.)
- Čo povedal Ježiš človekovi s ochrnutou rukou? (Vystri ruku!)
- Aký prvý pohyb mohol urobiť uzdravený človek rukou? (Mohol niečo podržať, chytiť...)
- Aký prvý pohyb rukami urobíme my ráno? (Dôležitá je ranná modlitba, a znamenie kríža.)

Naše ruky však robia nie len dobré veci. Často sa nevieme rozdeliť, chceme mať všetko len pre seba. Čo zlé môžeme rukami urobiť?

Úloha 3. Slovné doplň vetu, ktorú povedal Ježiš človekovi s ochrnutou rukou.

_____! On ju vystrel a ruka mu ozdravela.

- **ZÁVER**

- Zhrnutie.

Svojimi rukami veci beriem, dávam, ukladám.

Nosím školskú tašku, zapínam gombíky, zaväzujem šnúrky.

Rukami viem niečo nakresliť, urobiť, poskladať.

Rukami však viem urobiť aj neporiadok, vyhodiť niečo, čo nie je moje.

Rukami dokážem zahodiť do koša chlieb, odstrčiť jedlo na tanieri.

Rukami sa viem rozdeliť, priniesť darček a urobiť radosť.

Rukami vediem za ruku brata, sestru, babku.

Rukami môžem strčiť do druhého, zhodiť ho na zem a zbiť.

Keď sa modlím, zložím svoje ruky k modlitbe, a v tichu hovorím s Bohom.

- Záverečná modlitba.

Ježiš nám odpúšťa

Kľúčové pojmy: vina, hriech, zaobchádzanie s vinou, zmierenie sa s ľuďmi, s Bohom, márnotravný syn.

Ciele témy:

Kognitívne:

- Žiak vie jednoducho popísať možné reakcie na vinu.
- Žiak vie reprodukovať podobenstvo o márnotravnom synovi.
- Žiak vie povedať kresťanský pohľad na uznanie viny a odpustenie na podklade podobenstva o márnotravnom synovi.
- Žiak vie reprodukovať biblický príbeh o hostine v dome Zacheja.
- Žiak vie popísať sviatosť zmierenia a opísať jej priebeh.

Afektívne:

- Žiak si uvedomuje, že Boh nás miluje ako svoje deti aj keď urobíme nejaký hriech.
- Žiak prijíma sviatosť zmierenia ako dar.

Obsahový štandard:

- vina, hriech
- Ježiš v dome hriešnika (Zacheja)
- podobenstvo o márnotravnom synovi
- sviatosť zmierenia

Výkonový štandard:

Žiak vie:

- Jednoduchým spôsobom opísať možné reakcie na vinu.
- Vnímať vinu ako súčasť každodenného života človeka.
- Reprodukovať biblický príbeh o hostine v dome Zacheja.
- Reprodukovať podobenstvo o márnotravnom synovi.
- Opísať priebeh sviatosti zmierenia.
- Prijímať sviatosť zmierenia ako dar.

Rozvoj kompetencií

Sociálne komunikačné kompetencie:

- Žiak dokáže určitý čas sústredene počúvať.
- Uplatňuje ústretovú komunikáciu pre vytváranie vzťahov.
- Číta text s porozumením.

Kompetencie riešiť problémy:

- Žiak sa podieľa primerane svojej detskej skúsenosti na riešení modelových úloh.

Osobné, sociálne a občianske kompetencie:

- Žiak dokáže primerane veku odhadnúť dôsledky svojich činov.

Existenciálne kompetencie:

- Žiak objavuje duchovný rozmer človeka.
- Žiak je otvorený pre kresťanský pohľad na vinu a odpustenie.
- Žiak si uvedomuje, že Božia láska je silnejšia ako ľudské previnenia.
- Žiak prehodnocuje jednoduchým spôsobom svoje konanie v zhode so svojím svedomím.
- Žiak hodnotí sviatosť zmierenia ako pomoc pre človeka.

Zostavenie učiva 3. témy Ježiš odpúšťa

1. Keď ma niečo ťaží
2. Mal by som sa zmeniť
3. Ježiš je hosťom u Zacheja
4. Podobienstvo o márnoträtom synovi
5. Hriech a dôsledky hriechu
6. Sviatosť zmierenia
7. Sviatosť zmierenia

Keď ma niečo ťaží

Kľúčové pojmy: vina, reakcia na pocit viny.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie odhadnúť, ktoré správanie je správne.
 - Žiak vie jednoducho vysvetliť možné reakcie na vinu.
 - Žiak vie vysvetliť, prečo je dôležité vedieť sa ospravedlniť.
- **Afektívny:**
 - Žiak vníma vinu ako súčasť každodenného života.
 - Žiak si uvedomuje, že ak urobí niečo nesprávne je správne sa priznať a ospravedlniť.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, hrnček.

Metódy: m. čítania s porozumením, m. rozhovoru, m. výkladu, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovho písma), m. zapojenia náhradných kanálov, m. nadmerného zvýraznenia informácie.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Hrnček (Na hodinu prinesieme hrnček. Žiaci si medzi sebou hrnček podávajú a popri tom môžu povedať, na čo hrnček používame. Potom si prečítame príbeh o Marceli, ktorá si taký hrnček požičala...)
 - Príbeh o hrnčeku.

Príbeh o hrnčeku

Marcela už má 9 rokov. Má za sebou už prvý aj druhý ročník základnej školy. Marcela chodí do školy v Bratislave. V škole má najradšej matematiku a telesnú. A práve kvôli telesnej išla na do školy v Bratislave. Ako väčšina jej spolužiačok býva na internáte. V takej maličkovej izbe bývajú 3 dievčatá. Niekedy sa nemajú kam pohnúť. A dnes je práve na toto poriadne nahnevaná. Čo sa jej stalo? Jej dobrá kamarátka Marta dostala na narodeniny súpravu hrnčekov. Keď dnes popoludní Marcela dostala chuť na čaj a jej „obyčajné“ hrnčeky boli samozrejme neumyté, narýchlo si požičala jeden Martin hrnček, ten z jej peknej súpravy. Lenže čaj bol horúci, vyšlechol jej na ruku, keď ho niesla. Marcela sa preľakla a všetko bolo na zemi: horúci čaj, črepiny hrnčeka – hrôza. V tej chvíli počula Marcela z chodby kroky. Niekoľko ide. Rýchlo! Čo má urobiť?

- **HLAVNÁ ČASŤ**

- Rozhovor:

- Ako by sa to dalo urobiť, aby to vyzeralo tak, že sa nič nestalo? Bolo by to správne?
- Ako sa správame keď urobíme niečo zlé? Čo urobíme?

Príbeh pokračuje

Marcela jednoducho nadvihla roh koberca, všetko zhrnula pod koberec a zakryla. V tom vošla do miestnosti Marta a nič si nevšimla. Marcela si vydýchla. Problém je vyriešený, aspoň na teraz... A potom? Potom sa uvidí...

Každý z nás to pozná.

Každému z nás sa už stalo, že sme urobili niečo, čo nebolo správne. Možno sme sa to niekedy snažili zakryť ako Marcela, alebo sa priznali... Ako sa môžeme správať potom ako urobíme niečo, čo nie je správne?

Keď urobíme niečo zlé máme pocit akoby sme niesli ťažký kameň. Keď spravíme nesprávnu, zlú vec, zvyčajne sa správame tak, že:

- Chceme vinu zvaliť na niekoho iného.
- To, čo sme urobili chceme prikrášiť alebo nadľahčiť.
- Vinu chceme zakryť a tvárime sa, že vôbec sa vôbec nič nestalo.
- Vinu môžeme aj niešť, priznať sa.

Úloha: Prečítajte si reakcie na previnenie a priradte ich k predošlým reakciám.

- Prepáč, ja som nechcel.
- Ved' ani tí ostatní nepomohli.
- No a čo, ved' sa nič také nestalo.
- Ved' všetci mali zlú známku z písomky.
- Ako by som vyzeral pred ostatnými.
- Ja som nevedela, že...
- Urobila to Rebeka!
- To on začal...!

- **ZÁVER**

- Zhrnutie:

Nikto nie je bez viny. Najčestnejší postoj je priznať sa k previneniu, oľutovať to a pokúsiť sa to napraviť. Dokážeme to len vtedy, keď si vinu uvedomíme.

- Záverečná modlitba.

Mal by som sa zmeniť

Kľúčové pojmy: previnenie, obrátenie, odpustenie.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie jednoducho vysvetliť pojmy obrátenie, odpustenie v každodennom živote a vo sviatosti zmierenia.
- **Afektívny:**
 - Žiak vníma sviatosť zmierenia ako dar.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov.

Metódy: m. rozprávania, m. výkladu, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovo písma), m. viacnásobného opakovania informácie.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba
 - Motivačný príbeh – Mal by si sa zmeniť.
 - Rozhovor so žiakmi.

Mal by si sa zmeniť

Mal by si sa zmeniť, hovoria všetci. Pani učiteľka v škole k tomu ešte dodá: „Inak pokazíš celej triede koncoročný výlet.“ Mamka s ustarostenou tvárou k tomu dodá: „My už naozaj nevieme, čo s tebou.“ Sused vo vedľajšom byte sa pripojí: „Ak to takto pôjde ďalej, pôjdem sa sťažovať.“ Adam je už z toho nešťastný. Ved'... on sa predsa chce zmeniť!!! Ale čím viac všetci na neho tlačia, čím viac sa stále snaží, tak je to horšie. A naraz príde k Adamovi niekto a povie mu: „Vieš čo, Adam? Mám ťa rád takého, aký si, to je pre nás dvoch najdôležitejšie. Už v tom nie si sám, ja ti budem pomáhať, pôjdeme spolu...” Adamovi to znie ako rajska hudba. Už v tom nie je sám, má niekoho na svojej strane. Ako plynie čas, ľudia okolo neho sa nestačia čudovať. Adam sa totiž pomaly začína meniť...

Rozhovor so žiakmi:

- Zažili ste už niekedy niečo podobné?
- Stalo sa vám, že ste mali veľký problém a niekto vám takto alebo podobne pomohol?

Ak si žiaci na podobnú situáciu nepamätajú, môžu povedať, ako si predstavujú takého človeka.

- **HLAVNÁ ČASŤ**
 - Výklad učiteľa
 - Formovanie postoja.

A keď sa niekto previní voči mne?

Ako povedal Adam: „Ale ja sa chcem zmeniť.“ To je prvý krok, ktorý je potrebné urobiť, keď sme sa previnili a keď nechceme črepiny „schovať len tak pod koberec“ (ako Marcela v príbehu na minulej hodine). Niekedy sa stáva, že sa niekto previní voči nám. Potom už nestačí iba povedať: „Mal by si sa zmeniť.“ Odpustiť druhému znamená dať mu najavo, že ho mám rád, že ho chápem, že taká vec, ako je vina sa môže stať každému, a že naďalej chcem byť na jeho strane a nie proti nemu. Lebo keď nedokážem odpustiť, ubližujem vlastne sám sebe a moje srdce sa stane tvrdým.

Akými slovami by nám mohol odpustiť:

- Kamarát, ktorému sme pokazili jeho obľúbenú hračku.
- Mama, ktorej sme nepomohli s upratovaním, keď nás o to prosila.

Formovanie postoja

Iné slovo pre obrátenie je slovo pokánia. Sviatosti zmierenia niekedy hovoríme sviatosť pokánia. Je to sviatosť nášho obrátenia. Boh s nami zaobchádza inak ako ľudia v príbehu s Adamom. Vo sviatosti zmierenia kňaz, ktorý nás očakáva je zástupcom celej Cirkvi. Je zástupcom aj Pána Ježiša. Svojou prítomnosťou kňaz akoby hovoril: Ježiš je tu s nami a chce prijať všetko, čo sa ti v živote rozbilo. Nemusíš mať strach a nič zo svojho života nemusíš skrývať. A keď to urobíš, môžeš od Ježiša prijať odpustenie a zmieriť sa s Bohom a s celou Cirkvou.

- **ZÁVER**
 - Zhrnutie.

Prvý krok, ktorý je potrebné urobiť, keď sme sa previnili je chcieť sa zmeniť, obrátiť sa a poprosiť o odpustenie. Ak sa niekto previní voči nám, máme mu odpustiť. Vo sviatosti zmierenia nám skrze kňaza odpúšťa Pán Ježiš.

- Záverečná modlitba.

Pane Ježišu, ďakujem ti, že ma prijímaš takého, aký som, a chceš mi odpustiť. Amen.

Ježiš je hosťom u Zacheja

Kľúčové pojmy: Zachej, Ježiš, obrátenie.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie zreprodukovat' biblický príbeh o hostine v dome Zacheja.
 - Žiak vie jednoduchým spôsobom vysvetliť, že obrátenie je dôležité.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje, že Boh miluje aj človeka, ktorý sa previnil.
- **Psychomotorický:**
 - Žiak vie vytvoriť kruh z kamienkov.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, kamienky, nadpis Jericho v Braillovom písme, brána z papiera.

Metódy: m. transformácie biblického textu – aj formou listu, m. rozhovoru, m. práce s biblickým textom založená na otázkach, hudobná m. (spoločný spev), m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovho písma), m. zapojenia náhradných kanálov, m. viacnásobného opakovania informácie.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Pribeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Rozhovor:
 - Zažili ste už situáciu, že vás ostatní neprijímali medzi seba?
 - Ako sa vtedy cítite?
 - Vytvorenie kruhu z kamienkov.
 - Čo kruh pripomína?
 - Môže to byť aj mesto, hradby mesta, v ktorom žijú ľudia. Toto mesto sa dnes bude volať Jericho. Na okraj dáme názov mesta.

- **HLAVNÁ ČASŤ**
 - Kto je Zachej?

Milí žiaci!

Moje meno je Zachej. Sedával som v bráne tohto mesta a vyberal som poplatky od tých, čo do mesta vchádzali, alebo z neho vychádzali. Bol som totiž colník. Rýchlo som zbohatol, lebo som často od ľudí vyberal viac, ako bolo predpísané. Ale aj tak mi stále nestačilo a nebol som spokojný. Chcel som mať ešte viac, viac peňazí, a tak som vyberal stále viac a viac peňazí.

Podvádzal som ľudí a ľudia si o mne hovorili, že sedím na peniazoch. A tak to aj bolo. Mal som svoje peniaze dobre ukryté a s nikým som sa o ne nechcel deliť. Bol som bohatý a mal som všetko, čo som chcel. Ale niečo ma trápilo. Cítil som sa tak sám. Trápilo ma aj to, že som iný, ako tí ostatní. Bol som veľmi malý.

Stretnutie Ježiša so Zachejom

Potom vošiel do Jericha a prechádzal cezeň. A tu muž menom Zachej, ktorý bol hlavným mýtnikom a bol bohatý, zatúžil vidieť Ježiša, kto to je, ale nemohol pre zástup, lebo bol malej postavy. Bežal teda napred a vyšiel na planý figovník, aby ho uvidel, lebo práve tade mal ísť. Keď Ježiš prišiel na to miesto, pozrel sa hore a povedal mu: „Zachej, pod' rýchlo dolu, lebo dnes musím zostať v tvojom dome!” On chytrou zišiel a prijal ho s radosťou. Keď to videli, všetci šomrali: „Vošiel k hriešnemu človeku!” Ale Zachej vstal a povedal Pánovi: „Pane, polovicu svojho majetku dám chudobným, a ak som niekoho oklamala vrátim dvojnásobne.” Ježiš mu povedal: „Dnes prišla spása do tohto domu. Veď aj on je Abrahámovým synom. Lebo Syn človeka prišiel hľadať a zachrániť, čo sa stratilo.”

Lk 19, 1 - 10

Prerozprávanie príbehu:

Každý, kto sa chcel dostať do tohto mesta, musel prejsť mestskou bránou. Cez bránu prechádzali tí, čo chceli niečo predať, ale aj tí, čo chceli niečo kúpiť, tí, čo potrebovali niekoho navštíviť, niečo vybaviť alebo keď pracovali u niekoho v meste.

V bráne tohto mesta sedával Zachej a od tých, čo do mesta vchádzali, alebo z neho vychádzali vyberal poplatky. Bol totiž colník.

Jedného dňa počul ľudí, ktorí prichádzali do mesta, rozprávať o tom, že do Jericha vraj príde Ježiš. Správa sa začala po meste rýchlo šíriť.

Zachej už počul o Ježišovi, že uzdravuje chorých, dáva radosť tým, čo sú smutní, že je silný a mocný. Počul o tom, že okolo neho je vždy veľký zástup ľudí, ktorí ho chcú vidieť, počuť jeho slová, dotknúť sa jeho šiat. Aj Zachej chcel vidieť Ježiša, ale vie, že je iný. Vie, že je malý a pri toľkých ľuďoch nemá vôbec šancu. Každý ho odstrčí. Hneď sa teda rozbehol a vyliezol na veľký strom. Dúfal, že pôjde tadiaľ Ježiš a on ho uvidí. Túžba vidieť Ježiša je stále väčšia.

Keď Ježiš prechádzal okolo, zastavil sa, pozrel sa hore na Zacheja a zavolať: „Pod' rýchlo dolu! Dnes budem tvojím hosťom!” Zachej rýchlo zliezol zo stromu a prijal Ježiša do svojho domu.

Zachej spolu s Ježišom slávil hostinu a sedeli pri jednom stole. Vonku pred domom stáli nahnevani ľudia a pohoršovali sa nad Ježišom, ktorý vošiel do domu takého hriešnika, akým bol Zachej. Veď je to podvodník a zlodej. Hovorili: „Ako len môže sedieť pri jednom stole

s takým človekom?” Zachej sa postavil pred Ježiša a povedal mu: „Polovicu všetkého, čo mám, dám chudobným. A ak som niekoho oklamal, štvornásobne mu to nahradím.”

Keď to Ježiš počul, povedal: „Dnes prišla spása do tohto domu. Lebo ja som prišiel, aby som hľadal, čo zahynulo. Prišiel som, aby som našiel teba.”

Úloha 1. Porozmýšľaj nad otázkami.

- Prečo Zacheja tí ostatní neprijímali? (Lebo myslel len na seba...)
- Čo zlé Zachej urobil? (Chcel sa mať dobre a nezaujímal ho, že ubližuje iným...)
- Čo spôsobilo, že sa Zachej zmenil? (Ježišov láskavý prístup mu pomohol uvedomiť si, že ubližuje iným...)
- Ako Zachej napravil, čo spôsobil? (Napravil spôsobenú škodu a začal myslieť na druhých. Dal ešte viac ako zobral...)

Čo sa stalo so Zachejom? Ježiš ho úplne zmenil. Už to nie je ten chamtivý, lakomý a nešťastný Zachej, ale človek, ktorý si uvedomil, čo spôsobil, a dostal silu napraviť to. Rozhodol sa, že sa zmení.

Úloha 2. Ako a v čom sa môžeme polepšiť my?

▪ **ZÁVER**

- Zhrnutie:

Zachej si uvedomil, čo spôsobil svojím správaním a dostal silu napraviť to. Ježiš ho úplne zmenil.

- Záverečná modlitba.
- **Pesnička Pozri ako mení ma Ježiš.**
 - **/: Pozri ako mení ma Ježiš:/ On dvíha ma, slobodu dáva mi. Pozri ako mení ma Ježiš.**

Podobenstvo o márnratnom synovi

Kľúčové pojmy: vina.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie zreprodukovať podobenstvo o márnratnom synovi.
 - Žiak vie vysvetliť, prečo je dôležité vedieť sa ospravedlniť.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje, že Pán Boh nás miluje ako svoje deti.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, obrazová časť materiálov pre žiakov.

Metódy: m. práce s biblickým textom založená na otázkach, m. rozhovoru, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovoho písma), m. nadmerného zvýraznenia informácie, m. zapojenia náhradných kanálov (využívanie hmatovej pomôcky - reliéfne zobrazenie podobenstva o márnratnom synovi).

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Vovedenie do témy:
 - Počuli sme už niečo o podobenstve o márnratnom synovi?
 - Kto je márnratný syn?
- **HLAVNÁ ČASŤ**
 - Podobenstvo o márnratnom synovi.
 - Obrázok v obrazovej prílohe v materiáloch pre žiakov.
 - Kvíz o podobenstve.

Istý človek mal dvoch synov. Mladší z nich povedal otcovi: „Otec, daj mi časť z majetku, ktorá mi patrí.” A on im rozdelil majetok. O niekoľko dní si mladší syn všetko zobral, odcestoval do ďalekého kraja a tam svoj majetok hýrivým životom premárnil. Keď všetko premrhal, nastal v tej krajine veľký hlad a on začal trieť núdzu. Išiel teda a uchytil sa u istého obyvateľa tej krajiny a on ho poslal na svoje hospodárstvo svine pásť.

- Čo by ste poradili synovi, ktorý odišiel z domu svojho otca a premárnil otcov majetok, ktorý zdedil? Čo by mal urobiť?

I túžil nasýtiť sa aspoň strukmi, čo žrali svine, ale nik mu ich nedával. Vstúpil si teda do seba a povedal si: „Koľko nádenníkov u môjho otca má chleba nazvyš, a ja tu hyniem od hladu. Vstanem, pôjdem k svojmu otcovi a poviem mu: Otče zhrešil som proti nebu i voči tebe. Už

nie som hoden volať sa твоjím synom. Prijmi ma ako jedného zo svojich nádenníkov.” I vstal a šiel k svojmu otcovi.

Ešte bol ďaleko, keď ho zazrel jeho otec, a bolo mu ho ľúto. Pribehol k nemu, hodil sa mu okolo krku a vybozkával ho. Syn mu povedal: „Otče, zhrešil som proti nebu i voči tebe. Už nie som hoden volať sa tvojm synom.” Ale otec povedal svojim sluhom: „Rýchlo prineste najlepšie šaty a oblečte ho! Dajte mu prsteň na ruku a obuv na nohy! Prived'te vykŕmené teľa a zabite ho. Jedzme a veselo hodujme, lebo tento môj syn bol mŕtvy, a ožil, bol stratený, a našiel sa.” A začali hodovať.

Jeho starší syn bol práve na poli. Keď sa vracal a približoval sa k domu, počul hudbu a tanec. Zavolať si jedného zo sluhov a pýtal sa, čo sa deje. Ten mu povedal: „Prišiel tvoj brat a tvoj otec mu dal zabiť vykŕmené teľa, lebo sa mu vrátil zdravý.” On sa však nahneval a nechcel vojsť. Vyšiel teda otec a začal ho prosiť. Ale on odpovedal otcovi: „Už toľko rokov ti slúžim a nikdy som neprestúpil tvoj príkaz, a mne si nikdy nedal ani kozliatko, aby som sa zabavil so svojimi priateľmi. No keď prišiel tento tvoj syn, čo ti prehýril majetok s neviestkami, pre neho si zabil vykŕmené teľa.” On mu povedal: „Syn môj, ty si stále so mnou a všetko, čo ja mám, je tvoje. Ale patrilo sa hodovať a radovať sa, lebo tento tvoj brat bol mŕtvy, a ožil, bol stratený, a našiel sa.”

Lk 15, 11-32

Vyhmatávanie obrázku v obrazovej prílohe v materiáloch pre žiakov

Pred čítaním reliéfnych obrázkov je podľa Steppharda a Aldricha (2010) dôležité:

- Skontrolovať, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
- Hmatovú pomôcku pripraviť tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.

Postup čítania reliéfnych obrázkov (podľa Jesenského, 1988)

1. Identifikovanie obrázku mánotratného syna a otca a ich vyčlenenie z plochy papiera.
2. Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti obrazu.
3. Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.
4. Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatávacích pohybov a ich techník.
5. Postupné vyhmatávanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
6. Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.
7. Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.
8. Jednoznačné pochopenie zmyslu obrázku.

Kvíz o podobenstve o márnokratnom synovi.

1. Kto v podobenstve vystupoval?
 - a) Márnokratný syn, jeho brat, sluha, otec.
 - b) Márnokratný syn, otec.
 - c) Márnokratný syn, brat.

2. Čo urobil mladší syn?
 - a) Chcel otcovi pomáhať na poli.
 - b) Odišiel preč so svojím bratom.
 - c) Vypýtal si od otca časť majetku, ktorá mu patrí.

3. Kam išiel?
 - a) K susedom.
 - b) Do ďalekého kraja.
 - c) Za svojimi priateľmi.

4. Čo urobil s peniazmi?
 - a) Odložil si ich a šetril.
 - b) Minul ich.
 - c) Rozdal ich chudobným.

5. Bolo to správne? Zarmútil svojím správaním otca?
 - a) Bolo to správne, ale otec bol smutný, že syn odchádza.
 - b) Bolo to správne, a otec nebol smutný.
 - c) Nebolo to správne a otec bol smutný.

6. Prečo sa otec tešil z jeho mladšieho brata?
 - a) Pretože sa vrátil.
 - b) Pretože si uvedomil, že nekonal správne.
 - c) Pretože sa vrátil domov, uvedomil si, že nekonal správne a prosil o odpustenie.

7. Bolo správne, že otec odpustil synovi, ktorý svoje správanie ľutoval?
 - a) Áno, bolo to správne.
 - b) Nie, nebolo to správne.

8. Ako sa zachoval jeho starší syn?
 - a) Tešil sa.
 - b) Bol smutný.
 - c) Nahneval sa.

9. Ako sa celé podobenstvo skončilo?
 - a) Mladší syn pracoval u otca.
 - b) Spoločne oslavovali to, že sa mladší syn vrátil
 - c) Mladší syn znova odišiel.

Doplňujúci rozhovor:

1. Čím sa odvraciame od nebeského Otca my?
2. Odpustil už aj nám niekedy niekto?
3. Je dobré keď nám niekto odpustí a dá novú šancu?
4. Odpúšťa nám nebeský Otec tak ako odpustil otec synovi v podobenstve?

- **ZÁVER**

- Zhrnutie

Ježiš nám týmto podobenstvom chcel ukázať, že ak urobíme niečo zlé, čo sa nebeskému Otcovi nepáči, je dôležité aby sme to oľutovali a náš nebeský Otec nám tiež odpustí. Na príbehu o milosrdnom otcovi nás Ježiš učí objavovať nekonečnú Božiu lásku.

- Záverečná modlitba

Hriech a dôsledky hriechu

Kľúčové pojmy: podobenstvo o mánotratnom synovi, hriech.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie vysvetliť kresťanský pohľad na uznanie viny a odpustenie na podklade podobenstva o mánotratnom synovi.
 - Žiak vie rozlíšiť, ktoré správanie je správne.
 - Žiak vie, že je dôležité vedieť sa ospravedlniť.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje, že nie je dobré a správne robiť hriechy a každý hriech treba oľutovať.
 - Žiak si uvedomuje, že páchaním hriechov zarmucujeme Boha.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, obrazová časť materiálov pre žiakov.

Metódy: m. rozhovoru, m. dramatizácie príbehu, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovoho písma), m. viacnásobného opakovania informácie, m. zapojenia náhradných kanálov (využívanie hmatovej pomôcky - reliéfne zobrazenie podobenstva o mánotratnom synovi).

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Vovedenie do témy pomocou podobenstva o mánotratnom synovi. Spoločné zopakovanie a dramatizácia príbehu. Žiaci si môžu znova vyhmatať obrázok o podobenstve v obrazovej časti v materiáloch pre žiakov.

Pred čítaním reliéfnych obrázkov je podľa Steppharda a Aldricha (2010) dôležité:

- Skontrolovať, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
- Hmatovú pomôcku pripraviť tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.

Postup čítania reliéfnych obrázkov (podľa Jesenského, 1988)

1. Identifikovanie obrázku mánotratného syna a otca a ich vyčlenenie z plochy papiera.
2. Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti obrazu.
3. Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.
4. Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatavacích pohybov a ich techník.

5. Postupné vyhmatávanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
6. Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.
7. Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.
8. Jednoznačné pochopenie zmyslu obrázku.

- **HLAVNÁ ČASŤ**

- Hriech.

Ako sa správal márnokratný syn? Čo nesprávne urobil?

Márnokratný syn odchádza z domu svojho otca. Aj my sa niekedy správame podobne ako márnokratný syn v príbehu. Vzd'ľujeme sa od nášho nebeského Otca tým, že neposlúchneme rodičov, ak nám niečo hovoria. Alebo neposlúchneme pani učiteľku v škole, nepripravíme sa do školy, lebo sa nám nechce, niekomu klameme...

A práve takéto naše správanie nie je správne. Takýmto naším správaním aj my páchame hriechy.

Čo je teda hriech?

Hriech je zlý skutok, je to vedomé a dobrovoľné prestúpenie Božieho prikázania. Je to naše správanie, zlé skutky, sú to naše slová, ktorými zarmucujeme nášho nebeského Otca tak, ako zarmútil svojho otca mladší syn svojím správaním v podobenstve o márnokratnom synovi.

Rovnako ako otec v podobenstve, aj náš nebeský Otec na nás trpezlivo a s láskou čaká. Aj márnokratný syn nakoniec oľutoval, že odišiel, spoznal, že urobil chybu a rozhodol sa, že chybu napraví. Vstal a vydal sa na cestu domov.

Aj my sme niekedy na tom podobne. Niekedy niečo pokazíme, rozbijeme, neposlúchneme rodičov, učiteľov, niekomu klameme, nepripravíme sa do školy, lebo sa nám nechce... A z nášho srdca sa vytráca radosť. Potom sme ako stratený syn, sám, bez lásky. Boh je dobrý a chce, aby sme boli šťastní. Čaká na nás, ako čakal otec na svojho syna. Keď spoznáme, že sme urobili niečo zlé, ľutujeme to a chceme sa tak ako stratený syn vrátiť. Je potrebné vstať a ísť. Sme na ceste, ktorá vedie na hostinu. Tou oslavou zmierenia je sviatosť zmierenia.

Akým spôsobom hrešíme?

Môžeme hrešiť našimi myšlienkami, slovami, skutkami alebo zanedbávaním dobrého.

Ako delíme hriechy?

Hriechy delíme na všedné (menej závažné) a smrteľné (ťažké), ktoré spôsobujú stratu priateľstva s Bohom a večnú smrť.

Úloha 1. Skús s pomocou katechéty povedať, ktorý hriech patrí k ťažkým a ktorý k ľahkým hriechom.

Nebol som v nedeľu na svätej omši lebo sa mi nechcelo,
nepomodlil som sa ráno,
nepripravoval som sa do školy,
neposlúchal som rodičov,
bil som sa so spolužiakmi, súrodencami,
klamal som,
klamal som, a kvôli môjmu klamstvu mal niekto veľké problémy,
ohováral som,
vyrušoval som na hodine,
rozprával som sa cez svätú omšu,
ukradol som niekomu niečo,
ukradol som niekomu drahú vec.

- **ZÁVER**

- Zhrnutie.

Hriech je vedomé a dobrovoľné prestúpenie Božieho príkazu. Každým hriechom sa vzdľujeme od nášho nebeského Otca. Dôležité je, aby sme vedeli naše zlé skutky, hriechy spoznať, oľutovali ich. Pán Boh nás má rád aj napriek našim hriechom.

- Záverečná modlitba.

Sviatosť zmierenia

Kľúčové pojmy: sviatosť zmierenia, hriech, pokánie.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie jednoducho vysvetliť čo je sviatosť zmierenia.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje, že ak urobí niečo nesprávne, je správne sa priznať.
 - Žiak prijíma sviatosť zmierenia ako dar.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov.

Metódy: m. rozhovoru, m. výkladu, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovhého písma), m. nadmerného zvýraznenia informácie.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Vovedenie do témy príbehom a rozhovorom o príbehu.

Sestra dostane od mamy novú hračku. Tá je taká pekná! Ale aj ty by si chcel mať takú istú a tak jej ju vezmeš. Keď ju bude sestra hľadať budeš sa tváriť, že si ju nikde nevidel... Ale potom si uvedomíš, že si neurobil správnu vec, práve naopak. Urobil si niečo, čomu my hovoríme hriech.

A čo s tým teraz, keď som urobil hriech? Čo môžem urobiť?

Stáva sa nám, že plačeme a pri tom nám stekajú slzy. Kedy plačeme? (Keď sa nám niečo nepodarí, keď nám je smutno...)

Môžeme plakať aj bez slz? Môže plakať aj naše srdce? Áno, a takému plaču hovoríme LÚTOSŤ. Je nám ľúto, že sme boli zlí.

- **HLAVNÁ ČASŤ**
 - Rozhovor o svätej spovedi.

Spovedná miestnosť je miesto, kde sa zmierime s našim nebeským Otcom. On nám odpustí všetky naše hriechy, ktoré na svätej spovedi vyznáme a oľutujeme. Svätá spoveď je prostriedkom k tomu, aby sa človek mohol vrátiť späť k Bohu.

Pred svätou spoveďou si spytujeme svedomie (uvedomujeme si naše hriechy) a na svätej spovedi vyznávame svoje hriechy, ľutujeme ich a dávame si predsavzatie, že sa budeme

snažiť hriechom vyhýbať. Spovedáme sa Pánu Bohu, kňaz je len jeho prostredníkom. Sprostredkúva nám Božie odpustenie. Kňaz nikdy nikomu nepovie, čo od nás počul. Ani našim rodičom. Nebude sa nám smiať, ani nám vyčítať prečo sme to urobili. On sám vie aké je to ťažké byť dobrý. Každý z nás robí chyby.

Po svätej spovedi máme odpustené hriechy. Boh nám odpustil a to je veľká radosť. Predstav si sobotu večer po celodennom behaní vonku. Špinavý a spotený sa okúpeš. Máš čisté telo. Aký je to pocit? O čo väčšiu radosť prežívame, keď máme čisté srdce bez hriechu.

Počas hodiny si môžeme so žiakmi **zopakovať aj podobenstvo o márnotrattnom synovi**. A nadviazať naňho.

Bol raz jeden otec a mal dvoch synov. Žili si spokojne a šťastne. Otec mal veľké hospodárstvo, a tak bolo treba pracovať. Mladšiemu synovi však práca nevoňala. Rád leňošil a často sa zabával s kamarátmi. Nechcelo sa mu pracovať a ani ráno vstávať, sníval o krajine, kde si bude robiť, čo chce. Jedného dňa oznámil otcovi, že chce odísť z domu. Otcovi to ťažko padlo, ale nezdržiaval ho, dal mu časť svojho majetku. Syn odišiel do ďalekej krajiny, kde si užíval peniaze od otca. Všetko minul. Pokiaľ mal peniaze, mal aj kamarátov, ale potom ho všetci opustili. Skončil ako pastier sviň. Vtedy si spomenul na svoj domov. Aj ten posledný sluha u otca sa má lepšie ako on. Prišlo mu ľúto otca, a tak sa rozhodol vrátiť sa domov. Až teraz si uvedomil, aký veľký žiaľ spôsobil svojmu otcovi. Ako sa teraz ukázať pred svojím otcom? Čo mu povie otec? Nevyženie ho?

Ako to dopadlo? Otec ho už z diaľky zbadal a vyšiel pred dom, lebo ho každý deň čakal... Objal syna a z veľkej radosti dal pripraviť obrovskú hostinu. Syna táto otcova láska úplne dojala, plakal nad tým, aký bol zlý a zmenil sa k lepšiemu.

Boh je taký dobrý otec, ako otec v podobenstve o márnotrattnom synovi. Nemusíme sa báť ísť na spoveď. Boh má radosť, že prideme k nemu a očistíme sa od hriechu. On nám dáva silu byť lepšími. Po každej svätej spovedi odchádzame lepší. Ježiš ustanovil svätú spoveď pre naše šťastie a pokoj.

Tento kameň je ťažký. Keď sme zlí máme ho ako keby na srdci. Naše srdce je ako kameň. Po svätej spovedi nám akoby spadne kameň zo srdca. Naše srdce je tvrdé ako kameň a spoveďou mäkne.

Komu odovzdal Ježiš moc odpúšťať hriechy?

Po tom ako Ježiš vstal z mŕtvych znova prišiel medzi učeníkov a povedal im: „Pokoj vám.“ Radosť učeníkov bola veľká. Potom im ukázal svoje rany a svoje ruky. Ešte raz im poprial pokoj a daroval im niečo veľké a zvláštne. Povedal: „Ako mňa poslal Otec, tak ja posielam vás. Prijmite Ducha Svätého. Komu odpustíte hriechy budú mu odpustené. Komu zadržíte, budú mu zadržané.“

Úloha 1. Slovné doplň chýbajúce slová..

Sviatosť zmierenia je dar od Pána Ježiša. V nej nám n_____ý o_____ službou k_____ o_____ hriechy.

Úloha 2. Čo povedal Ježiš apoštolom pri ustanovení sviatosti zmierenia? Slovné doplň.

Prijmite Ducha Svätého. Komu o_____ hriechy budú mu o_____, komu ich z_____ budú mu z_____.

- **ZÁVER**

- Zhrnutie.

Ježiš odpúšťal hriechy. Tento dar odpustenia odovzdal apoštolom. Oni dar odpúšťať hriechy odovzdali svojim následníkom – biskupom, a oni kňazom. Svätá spoveď je miesto, kde povieme, čo zlé sme vykonali, aké hriechy a čo nás mrzí. Boh je dobrým Otcom, nemusíme sa báť ísť na svätú spoveď. Naš nebeský Otec má veľkú radosť, že prídeme na svätú spoveď.

- Záverečná modlitba

Sviatosť zmierenia

Kľúčové pojmy: sviatosť zmierenia, spytovanie svedomia, ľútosť.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie popísať priebeh sviatosti zmierenia.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje, že dôležitosť ľútosti nad hriechmi.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov.

Metódy: m. rozhovoru, m. výkladu, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovoho písma), m. nadmerného zvýraznenia informácie.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Zopakovanie z predchádzajúcej hodiny.

- **HLAVNÁ ČASŤ**
 - Rozhovor a popis priebehu sviatosti zmierenia.

PRED SVIATOSŤOU ZMIERENIA

1. Príprava

Popros Ducha Svätého o pomoc pri spytovaní svedomia napríklad takto:

„Príď Duchu Svätý, a pomôž mi, aby som spoznal svoje hriechy, úprimne ich oľutoval, vyznal a naozaj sa polepšil. Amen.“

2. Spytovanie svedomia

Na predchádzajúcich hodinách sme si hovorili o tom, ako Ježiš uzdravil chorú ruku, ochrnuté nohy, slepé oči, ako otváral uši, ústa, srdce. Tiež sme hovorili o tom, že nám chce odpustiť všetko zlé, čo sme urobili. Aby sme ale vedeli, čo zlé sme urobili potrebujeme čas, aby sme mohli nad tým porozmýšľať.

Porozmýšľaj, či si sa vždy zachoval ako Božie dieťa.

Tvoje svedomie ti hovorí, čo je správne. Zvoľ si spytovanie svedomia, ktoré nájdeš aj v modlitebnej knihe. Poradiť sa môžeš aj s katechétni a rodičmi.

3. Lútosť a predsavzatie

Keď človek spozná, čo zlé urobil a vie, že Pán Boh ho má napriek tomu veľmi rád, je mu ľúto, čo urobil a chce to napraviť. Aj my keď poctivo rozmyšľáme nad tým, ako sme sa správali a čo sme robili zistíme, že sme niekedy tiež urobili niečo zlé... Pán Boh nás má napriek tomu veľmi rád, a nám bude ľúto, že sme Pána Boha zarmútili...

Hriech ťa vzdáľuje od nebeského Otca. Lútosťou sa môžeš vrátiť naspäť k nemu. Keď si spoznal hriechy, ktoré ťa vzdialili od nebeského Otca, prejav vo svojom srdci úprimnú ľútosť.

Lútosť môžeš vyjadriť aj slovami:

Otče, odpusť mi. Zhrešil som proti nebu i proti tebe. alebo Bože môj, celým srdcom ťa milujem a preto veľmi ľutujem, že som ťa hriechmi urazil. Chcem sa naozaj polepšiť a hriechu sa chrániť. Otče, odpusť mi pre krv Kristovu. Amen.

PRI SVIATOSTI ZMIERENIA

Teraz nastáva tvoje sviatostné zmierenie s nebeským Otcom – to je tvoja svätá spoveď.

Pri vstupe do spovednice sa pozdravíš: *Pochválený buď Ježiš Kristus!*

Potom si kľakneš, prežehnáš sa a povieš: *Spovedám sa Pánu Bohu i vám, duchovný otče, že od poslednej spovede (od svojho detstva) som spáchal tieto hriechy:*

Vyznanie hriechov – Keď zistíme, že sme urobili niečo zlé, niekomu sme ublížili nechceme s tým ostať sami, ale hľadáme pomoc u iného človeka. Očakávame, že nás vypočuje, poradí nám a uistí nás, že nie sme sami. Ten, kto nám môže dať uistenie, že naše hriechy sú odpustené, a že nás má rád aj napriek tomu, čo sme urobili je Pán Boh. Keď chceme toto prežiť, s dôverou môžeme pred kňazom vo sviatosti zmierenia vyznať svoje hriechy, povedať všetko zlé čo sme urobili a čo nás mrzí.

Ak niektorý hriech vedome zatajím, vtedy sviatosť zmierenia je neplatná a ja spácham ďalší ťažký hriech.

Potom povieš, kedy si bol naposledy na spovedi a prečítaš alebo povieš všetky svoje hriechy, na ktoré sa pamätáš (pri ťažkých aj počet a okolnosti). Keď dohovoriš hriechy povieš:

Na viac si už nepamätám.

Kňaz ti povie, ako máš bojovať proti hriechom, povzbudí ťa, dá ti pokánie a vyzve ťa, aby si prejavil dokonalú ľútosť.

Pokánie, ktoré ti kňaz dal na svätej spovedi urob čím skôr. Máme to urobiť preto, aby sa napravilo, čo sme pokazili.

Otče, odpusť mi. Zhrešil som proti nebu i proti tebe.

Kňaz ti dá rozhrešenie (povie Milosrdný Boh Otec, ktorý smrťou a zmŕtvychvstaním svojho Syna zmieril svet so sebou a zoslal Ducha Svätého na odpustenie hriechov, nech ti službou Cirkvi udelí odpustenie a pokoj. A ja ťa rozhrešujem od tvojich hriechov v mene Otca i Syna i Ducha Svätého.), pri ktorom sa na konci prežehnáš a povieš: *Amen.*

Týmito slovami vyjadruje: Boh ťa objíma a prijíma k sebe tak ako prijal milosrdný otec svojho syna, keď sa vrátil domov.

Potom ti povie: Ďakuj Pánovi, lebo je dobrý!

Odpovieš: *Lebo jeho milosrdenstvo trvá na veky.*

Kňaz povie: Pán Ježiš ti odpustil hriechy. Chod' v pokoji.

Odchádzaš zo spovednice a povieš: *S Pánom Bohom.*

Potom, čo najskôr (najlepšie ešte v kostole) poďakuj za odpustenie hriechov a **vykonaj pokánie, ktoré ti dal kňaz!**

Keď má niekto radosť z toho, že mu druhý odpustil, hneď ide a poďakuje sa mu a napraví, čo sa napraviť dá. Tak sa aj my poďakujme Pánu Bohu.

Je dobré ak chodíme na sviatosť zmierenia pravidelne každý mesiac. Ale ak spáchame ťažký hriech nečakajme, a choďme sa vyspovedať čo najskôr.

- **ZÁVER**

- Zhrnutie

Sviatosť zmierenia má tieto hlavné časti: spytovanie svedomia, ľútosť, vyznanie hriechov, pokánie/zadosťučinenie, rozhrešenie, predsavzatie polepšiť sa.

- Záverečná modlitba

Ježiš nás oslobodzuje

Kľúčové pojmy: desať Božích prikázaní, spytovanie svedomia, hriech, dôsledky hriechu, podobenstvo o pšeničnom zrne, Veľká noc.

Ciele témy:

Kognitívne:

- Žiak vie správne vymenovať 10 Boží prikázaní a chápe význam jednotlivých prikázaní.
- Žiak vie popísať, čo je spytovanie svedomia.
- Žiak vie vysvetliť, čo je hlavným tajomstvom Veľkej noci.

Afektívne:

- Žiak si uvedomuje, že hriechom strácame priateľstvo s Bohom.
- Žiak si uvedomuje, že Božie prikázania nám dal Boh pre naše dobro.

Obsahový štandard

- Veľká noc,
- desať Božích prikázaní,
- spytovanie svedomia,
- podobenstvo o pšeničnom zrne.

Výkonový štandard

Žiak vie:

- Reprodukovať desať Božích prikázaní a vysvetliť význam jednotlivých prikázaní.
- Vysvetliť, čo je spytovanie svedomia.
- Jednoduchým spôsobom zhodnotiť svoje správanie, konanie v súlade so svojim svedomím.
- Posúdiť hriech ako stratu Božej blízkosti.
- Opísať udalosti veľkonočného trojdnia.
- Nájsť analógiu medzi podobenstvom o pšeničnom zrne a Ježišovou smrťou a zmŕtvychvstaním.
- Vysvetliť hlavný význam Veľkej noci.

Rozvoj kompetencií

Kompetencia riešiť problémy

- Žiak dokáže zvážiť požiadavky a dôsledky konania na základe poznania 10 Božích prikázaní.
- Žiak dokáže formulovať a klásť si otázky.

Osobné, sociálne a občianske kompetencie

- Žiak vie prejaviť ľútosť vhodnou formou.
- Žiak vníma Desatoro ako pravidlá dobrého spolunažívania medzi ľuďmi.
- Žiak vníma Ježišov zákon lásky ako základné pravidlo šťastného života človeka.

Existenciálne kompetencie

- Žiak sa stotožňuje s etickými princípmi Desatora vzťahujúcimi sa na konkrétne situácie v jeho živote.
- Žiak vníma hriech ako previnenie voči sebe, ľuďom i Bohu.
- Žiak rozvíja chápanie princípu hriechu, ktorý je zo strany človeka slobodným a dobrovoľným narušením vzťahu s Bohom.
- Rozvíja vnímanie a načúvanie hlasu svedomia pri zanedbaní dobra.
- Je otvorený pre vnímanie kresťanskej nádeje.

Zostavenie základného učiva 4. témy Ježiš nás oslobodzuje

1. Desat' Božích prikázaní
2. Pozrieť sa do zrkadla
3. Podobenstvo o pšeničnom zrne
4. Smrť a nový život
5. Veľká noc

Desať Božích prikázaní

Kľúčové pojmy: desať Božích prikázaní.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie správne vymenovať 10 Božích prikázaní a chápe ich význam.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje, že Boh nám dal 10 Božích prikázaní pre naše dobro.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, hmatová pomôcka 10 Božích prikázaní.

Metódy: m. práce s biblickým textom, m. rozhovoru, m. výkladu, m. zapojenia náhradných kanálov (hmatová pomôcka 10 Božích prikázaní), m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovoho písma), m. nadmerného zvýraznenia informácie.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Vvedenie do témy pomocou hmatovej pomôcky. (Každý žiak dostane hmatovú pomôcku desiatich Božích prikázaní. Každý žiak vyhmatá hmatovú pomôcku a spolu sa skúsime porozprávať, čo to je... Čo je na nej napísané. Spolu si môžu prečítať komentár, ktorý je súčasťou hmatovej pomôcky. Potom naviažeme príbehom, ako Boh dal ľuďom 10 Božích prikázaní.)

Pred čítaním reliéfnych obrázkov je podľa Steppharda a Aldricha (2010) dôležité:

- Skontrolovať, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
- Hmatovú pomôcku pripraviť tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.

Postup čítania reliéfnych obrázkov (podľa Jesenského, 1988)

1. Identifikovanie obrázku kamenných tabúlí a ich vyčlenenie z plochy papiera.
2. Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti figúry.
3. Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.
4. Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatávacích pohybov a ich techník.
5. Postupné vyhmatávanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
6. Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.

7. Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.
8. Jednoznačné pochopenie obrázku.

2 kamenné tabule

Na tieto 2 kamenné tabule napísal Boh 10 prikázaní. Boh prehovoril k Mojžišovi na vrchu Sinaj. Prikázania nám pomáhajú žiť v priateľstve s ním a s ľuďmi.

• Hlavná časť

- Prerozprávanie biblického príbehu o desatore.
- 10 Božích prikázaní.
- Rozhovor so žiakmi.

Keď Izraeliti prechádzali púšťou, utáborili sa naproti na vrchu Sinaj. Potom vystúpil Mojžiš na vrch, aby sa rozprával s Bohom. Pán povedal Mojžišovi: „Toto oznámiš Izraelitom: Vy sami ste videli, čo som vykonal s Egypťanmi a ako som vás zachránil. Ak ma budete teraz poslúchať a zachováte moju zmluvu, budete medzi všetkými národmi mojim vyvoleným národom a budete mi kráľovským kňazstvom a svätým národom! Veď mne patrí celá zem.”

Nato sa Mojžiš pobral, zvolal starších ľudu a oznámil im všetky slová, ktoré mu Pán povedal. A ľud jednomyselne odpovedal: „Všetko, čo Pán povedal, urobíme!” Na vrchu Sinaj uzavrel Boh s ľuďmi zmluvu, ktorá platí pre všetky pokolenia a pre všetky časy. Všetci, ktorí budú zmluvu zachovávať, spoznajú, že Boh je verný a chce dobro pre každého človeka.

Boh povedal:

1. Ja som Pán Boh tvoj. Nebudeš mať iných Bohov okrem mňa, ktorým by si sa klaňal.
2. Nevezmeš meno Božie nadarmo.
3. Pamätaj, že máš svätiť sviatočné dni.
4. Cti otca svojho i matku svoju.
5. Nezabiješ.
6. Nezosmilníš.
7. Nepokradneš.
8. Nebudeš krivo svedčiť proti svojmu blížnemu.
9. Nebudeš žiadostivo túžiť po manželke svojho blízneho.
10. Nebudeš túžiť po majetku svojho blízneho.

Prikázania = pravidlá budovanie vzťahu s Bohom i s ľuďmi.

Prvé 3 Božie prikázania hovoria o správnom vzťahu k Bohu, a zvyšných 7 prikázaní hovoria o správnom vzťahu k našim blížnym.

Prikázania vyjadrujúce vzťah k Bohu – pomáhajú nám objavovať:

- 1. prikázanie** nám pomáha objavovať dôležitosť Boha pre náš život (Panna Mária dôverovala Bohu. Verila, že Boh ju má rád a chce pre ňu len to najlepšie... A preto súhlasila s plánom, ktorý mal pre ňu Boh pripravený.
- 2. prikázanie** nám pomáha objaviť veľkosť Boha – kto je stredobodom nášho života. (Zlatý kruh má jednu vlastnosť, čokoľvek dáme do jeho priestoru žiari, vynikne.)
- 3. prikázanie** nám pomáha objaviť hodnotu času – posvätný čas (hodiny – čas na prácu, povinnosti, oddych, slávenie).

Prikázania vyjadrujúce vzťah k človeku – jednotlivé prikázania nám pomáhajú chrániť:

- 4. prikázanie** nám pomáha chrániť rodinu.
- 5. prikázanie** nám pomáha chrániť život (detí, dospelých, starých, chorých) a zdravie každého človeka, život každého človeka má veľkú hodnotu.
- 6. prikázanie** nám pomáha chrániť naše srdce, aby bolo citlivé, vnímavé, aby videlo, počulo a konalo to, čo je pravdivé, dobré, krásne.
- 7. prikázanie** nám pomáha chrániť majetok každého človeka, ale aj spoločný majetok – aj našu Zem.
- 8. prikázanie** nám pomáha chrániť česť každého človeka.
- 9. prikázanie** nám pomáha chrániť manželstvo – vzťahy.
- 10. prikázanie** nám pomáha chrániť to, čo patrí inému človeku – chráni naše dobroprajné srdce.

Rozhovor o stálej aktuálnosti Božích prikázaní:

- Čo myslíte, prečo je Desatoro stále platné?
- Akému pravidlu nás učia prikázania? Ježiš zhrnul všetky prikázania do jedného (do prikázania lásky).

Úloha 1. Povedz správne jednotlivé prikázania.

1. Ja tvoj. Nebudeš iných som mať Pán Boh Bohov okrem ktorým by si sa mňa, klaňal.
2. Božie Nevezmeš meno nadarmo.
3. svätiteľ Pamätaj, že sviatočné máš dni.
4. otca matku Cti svojho i svoju.
5. Nezabiješ.
6. Nezosmilníš.
7. Nepokradneš.
8. blížnemu. Nebudeš svedčiť proti svojmu krivo
9. túžiť po manželke Nebudeš svojho blížneho žiadostivo.
10. Nebudeš túžiť po majetku svojho blížneho.

Úloha 2. Prirad' správny význam k jednotlivým prikázaniam.

- Vďačnosť za rodičov.
- Viera v Boha.
- Krása srdca.
- Zodpovedný vzťah k ľuďom a k ich majetku.
- Dar poznania pravdy a pravdovravnosti.
- Oslava.
- Úcta k Bohu.
- Úcta k všetkému živému.
- Zodpovedný vzťah k veciam, ľuďom a k zemi.
- Zodpovednosť voči druhým ľuďom a ich vzťahom.

▪ **ZÁVER**

- Zhrnutie.

Veríme Bohu, ktorý nám dáva pravidlá, ktoré nám pomáhajú žiť v priateľstve s ním a s ľuďmi. Desatoro učí rozum i srdce človeka, aký má mať vzťah k sebe, k ostatným ľuďom a k Bohu, aby bol človek šťastný.

- Záverečná modlitba.

Dobrý Bože, ďakujeme ti, že sa o nás s láskou staráš, a že nám ponúkaš pravidlá pre múdry a šťastný život. Amen.

Pozrieť sa do zrkadla

Kľúčové pojmy: spytovanie svedomia.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie popísať, čo je spytovanie svedomia.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje, že je dôležité si spytovať svedomie, aby sme poznali vlastné chyby.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov.

Metódy: m. rozhovoru, m. výkladu, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovho písma), m. viacnásobného opakovania informácie.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Čo je svedomie?

Svedomie je náš vnútorný hlas, ktorý nám hovorí, čo je dobré a čo zlé.

Hriechom nie je len to, čo ja cítim ako zlé. A práve preto sa musíme učiť, čo je správne. Spytovaním svedomia sa pripravujeme aj na sviatosť zmierenia. Pomocou spytovania svedomia si môžeme uvedomiť, čo nesprávne sme urobili.

Spytovali ste si už niekedy svedomie?

- **HLAVNÁ ČASŤ**
 - Prechádzanie si spytovanie svedomia.

Na hodinách náboženstva sme si hovorili ako Ježiš uzdravil ochrnutého človeka, hluchonemého človeka, človeka s vyschnutou rukou aj slepého človeka. Spomínali sme si, že aj my sa častokrát správame tak, ako keby sme nevideli, nepočuli, nevedeli rozprávať, chodiť, nevedeli hýbať rukou... Práve pomocou tohto spytovania svedomia sa môžeme zamyslieť, kedy sme sa tak správali...

K tomu, aby si vedel pomenovať hriech, ti pomôžu nasledujúce otázky:

Okolo seba počujeme veľa zvukov, hlasov. Vďaka ušiam môžem počuť slová: „Mám ťa rád.“ Za celý deň poviem veľa slov, ktoré môžu potešiť, ale aj ublížiť. **Kedy môžem o sebe povedať, že som bol hluchý, alebo nemý? Ked' som...**

- nedával pozor, čo mi druhí rozprávali.
- sľuboval, že budem počúvať a pritom nepočúvam.
- počujem len to, čo chcem.
- nedokázal byť chvíľu ticho.
- sa nepozdravil, nepoprosil, nepoďakoval.
- niekomu povedal, čo nebola pravda a klamal som.
- sa druhému posmieval.
- ma niekto volal a ja som sa robil, že nepočujem.
- na niekoho kričal, urážal mu a nadával mu.
- odvrával svojim rodičom, vychovávateľom, učiteľom.
- s druhými nerozprával, alebo používal hrubé slová.
- hovoril zbytočne meno Božie, vôbec sa nemodlil.
- zabudol Bohu poďakovať za to, čo mi dáva.

Kedy som bol ako hluchonemý človek, ktorý potrebuje uzdraviť?

Bez srdca by sme nemohli žiť. Komu bije srdce, ten žije, dýcha. Srdce nám môže biť radosťou aj strachom. Keď mi na niekom záleží hovorím, že ho mám vo svojom srdci. Z celého srdca sa môžem radovať, smiať i plakať. Kedy môžem povedať, že som nemal srdce?

Bez srdca som ked':

- mi na nikom nezáleží.
- keď konám tak, aby to bolo dobré len pre mňa.
- mi robí radosť, že druhí sú smutní.
- závidím, že niekto má to, čo ja nemám.
- ubližujem sebe a druhým ľuďom.
- neviem počkať a chcem mať všetko hneď.
- zabúdam na ľudí, ktorí ma majú radi.
- si nevážim svojich rodičov.
- zabudnem, že Boh ma má veľmi rád.
- mám srdce ako kameň.
- nechcem nikomu odpustiť a hnevám sa.

Kedy som bol ako človek s kamenným srdcom, ktorý potrebuje uzdraviť?

Rukami môžem veci brať, dávať, niečo vytvoriť, poskladať, nakresliť. **Kedy môžem povedať, že som nemal ruky? Keď som:**

- sa nevedel podeliť a bol som lakomý.
- chcel mať všetko len pre seba.
- nepodal niekomu pomocnú ruku.
- šetrne nezaobchádzal s vecami.
- bral to, čo mi nepatrí.
- nevrátil požičanú vec.
- som sa bil, strkal.
- robil okolo seba neporiadok.
- odhodil jedlo, desiatu do koša.
- si nepísal úlohy, neplnil svoje povinnosti.
- ubližoval rukami iným, alebo aj sebe.

Kedy som bol ako človek s vyschnutou rukou, ktorý potrebuje uzdraviť?

Nohy ma môžu doniesť domov. Vďaka nohám môžem niekde ísť, behať. **Ale môžeme povedať, že som bol ochrnutý? Keď som...**

- neprišiel, keď ma niekto prosil o pomoc.
- kopal do všetkého, čo mi stálo v ceste.
- naschvál niečo zničil.
- bol lenivý a nič sa mi nechcelo robiť.
- nechcelo sa mi ísť v nedeľu alebo prikázaný sviatok na svätú omšu.
- keď som myslel len na seba.
- vystrájal som na vyučovaní.

Kedy som bol ako ochrnutý, ktorý potrebuje uzdraviť?

- **ZÁVER:**
 - Zhrnutie.

Svedomie je vnútorný hlas, ktorý nám hovorí, čo je dobré a čo zlé. Každý večer pred tým, ako ideme spať by sme mali porozmýšľať, čo dobré a čo zlé sme v ten deň urobili.

- Záverečná modlitba.

Panie Ježišu, ďakujem ti, že som sa dnes mohol pozrieť do zrkadla svojho svedomia. Amen.

Podobenstvo o pšeničnom zrne

Kľúčové pojmy: pšeničné zrno, cesta rastu, podobenstvo.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie reprodukovať podobenstvo o pšeničnom zrne.
 - Žiak vie aplikovať posolstvo podobenstva o pšeničnom zrne na svoj rast.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje, že je dôležité, aby sme sa aj my obetovali pre druhých.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, obrazová časť materiálov pre žiakov (klas), hmatová pomôcka pšeničné zrná.

Metódy: m. práce s biblickým textom, m. rozhovoru, m. výkladu, m. zapojenia náhradných kanálov (hmatové pomôcky), m. intenzívnej motivácie, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovho písma).

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Hmatová pomôcka pšeničných zrn a klasu. (Každý žiak si vyhmatá pšeničné zrná a klas).
 - Podobenstvo o pšeničnom zrne.

Pred čítaním reliéfnych obrázkov je podľa Steppharda a Aldricha (2010) dôležité:

- Skontrolovať, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
- Hmatovú pomôcku pripraviť tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.

Postup čítania reliéfnych obrázkov (podľa Jesenského, 1988)

1. Identifikovanie obrázku pšeničných zrn a klasu a ich vyčlenenie z plochy papiera.
2. Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti figúry.
3. Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.
4. Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatávacích pohybov a ich techník.
5. Postupné vyhmatávanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
6. Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.
7. Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.

8. Jednoznačné pochopenie zmyslu obrázku.

Pšeničné zrná

Tak ako pšeničné zrno musí odumrieť, aby bol z neho klas a potom chlieb tak aj Pán Ježiš musel zomrieť za nás, aby priniesol nový život nám všetkým.

- **Rozhovor so žiakmi.**
 - Čo to je?
 - Čo sa môže stať s takým pšeničným zrnom?
 - Čomu sa budeme venovať na dnešnej hodine?

- **Podobenstvo o pšeničnom zrne.**

Veru, veru hovorím vám: Ak pšeničné zrno nepadne do zeme a neodumrie, ostane samo. Ale ak odumrie, prinesie veľkú úrodu.

Jn 12, 24

• **HLAVNÁ ČASŤ**

- Príbeh o zrne.

Nie som veľké, vlastne ma takmer vôbec nevidno. Mám hnedú farbu ako zem – bez pozornosti ma možno ľahko zašliapnuť. A teraz chcem porozprávať svoj príbeh – stalo sa mi totiž niečo zvláštne. Všetko sa to začalo úplne nevinne.

Jedného dňa ma zobrali dve ruky a spolu s inými zrnkami ma zasiali do zeme. Najskôr som letelo vo vzduchu a potom som pristálo na zemi. Najskôr som malo poriadny strach, lebo v zemi bola tma a nič som nevidelo. Ale bolo tu zároveň teplo, a tak som sa zahniezdilo a čakalo.

Až som jedného dňa na sebe niečo objavilo: vpredu na mojej hlave začal vyrastať maličký klíček. Čudovalo som sa tejto malej ozdobe a považovalo som ju za celkom zábavnú. Vyrastá zo mňa niečo nové – myslelo som si s údivom. Vo vlhkej zemi moje telo zmäklo – skonštatovalo som.

Malý klíček však dlho taký nezostal – rástol a rástol a jedného dňa – hop! Čo sa stalo? Zrazu bolo svetlo a teplo! Jemné lístočky, ktoré vyrástli z klíčka, sa predrali zo zeme na svetlo. S údivom som sa pozrelo a na počudovanie som videlo, že mám vôkol seba spoločnosť samých malých zelených klíčkov, ktoré vyrástli zo zeme.

Zbadalo som niečo úplne zvláštne, čo šlo celkom pomaličky a čo bolelo. Všimlo som si, že to, čo zo mňa rastie, je čoraz silnejšie a ja samo som, čím ďalej tým slabšie a menšie, áno, zomieralo som – kúsok po kúsok. Ale akosi som cítil, že to tak musí byť, aby na mne vyrástlo niečo nové.

Zrazu zo mňa nebolo celkom nič, len z môjho klíčka sa stal veľký zelený a silný klas, ktorý sa v celej svojej kráse obracal k slnku.

Čím viac objímalo slnko zelené klásky svojimi lúčmi, o to viac zreli a žltli. Ja, malé pšeničné zrníčko, som nebolo viac potrebné, ale to neprekážalo, cítilo som, že som celkom nezomrelo, len som sa jednoducho premenilo na niečo iné.

Zo mňa malého pšeničného zrnka, vznikli nové zrelé zrná. Bol to úžasný pocit. Prinieslo som úrodu, pretože som sa obetovalo, pretože som „zomrelo“.

Ježiš na kríži zomrel a priniesol nový život sebe aj nám všetkým.

Zrno je veľmi malé, ale má veľkú cenu. Aj rodičia hovoria svojim deťom, že sú ich poklad. Aj ty si poklad pre svojich rodičov.

Rozomletím zrna vzniká múka. Keď chceme byť jemnou múkou, musíme byť trpezlivejší a jemnejší. Meníme sa vďaka pohladeniu rukami, pohladeniu slovami, srdcom. Vďaka pohladeniu sa v nás niečo mení, stávame sa jemní ako múka.

Malé množstvo soli dáva cestu výraznú chuť. Ježiš nám hovorí: „Bud'te soľou zeme.“ Čo nám tým chce povedať?

Cesto vznikne pridaním vody do múky, voda všetko spojí. Aj my, keď sme spolu, nebojíme sa, tešíme sa zo spoločenstva.

V ohni sa cesto stáva stráviteľným, upečením sa z neho stáva chlieb. Čo je ohňom v živote človeka? Bolesť je pre nás ľudí ohňom. Zrnko nám svojou cestou rastu ukazuje, ako by sme mali žiť.

Aká bola naša cesta rastu? Ako sme rástli? Kto sa o nás staral, ochraňoval nás?

- **ZÁVER**
 - Zhrnutie.

Pán Ježiš nám v podobenstve o pšeničnom zrne predstavuje cestu rastu. Staré musí odumrieť, aby v nás mohlo vyrásť niečo nové. Na zrnku nám Pán Ježiš ukazuje ako by sme mali žiť.

- Záverečná modlitba.

Pane Bože, ďakujeme ti, že sa o nás s láskou staráš a ukazuješ nám cestu rastu, ako by sme mali žiť aby sme boli šťastní. Amen.

Smrť a nový život

Kľúčové pojmy: smrť, nový život.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie povedať analógiu medzi podobenstvom o pšeničnom zrne a Ježišovou smrťou a zmŕtvychvstaním.
- **Afektívny:**
 - Žiak má radosť z toho, že Ježiš zomrel za naše hriechy a tým nás vykúpil.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, hmatová pomôcka pšeničné zrná, kríž.

Metódy: m. rozhovoru, m. výkladu, m. dramatizácie príbehu (o pšeničnom zrne), **m. zapojenia náhradných kanálov (hmatová pomôcka)**, **m. nadmerného zvýraznenia informácie**, **m. optimálneho kódovania**.

Zásady: **z. prevencie zrakovej defektivity**, **z. kompenzácie zraku**, **z. individuálneho prístupu**.

Priebeh:

- **ÚVOD:**
 - Úvodná modlitba.
 - Hmatová pomôcka pšeničného zrna. (Žiaci si vyhmatajú pšeničné zrná, a skúsia povedať, čo sme robili na predchádzajúcej hodine.)

Pred čítaním reliéfnych obrázkov je podľa Steppharda a Aldricha (2010) dôležité:

- Skontrolovať, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
- Hmatovú pomôcku pripraviť tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.

Postup čítania reliéfnych obrázkov (podľa Jesenského, 1988)

1. Identifikovanie obrázku pšeničných zrn a ich vyčlenenie z plochy papiera.
2. Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti figúry.
3. Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.
4. Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatavacích pohybov a ich techník.
5. Postupné vyhmatavanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
6. Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.
7. Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.
8. Jednoznačné pochopenie zmyslu obrázku.

Pšeničné zrná

Tak ako pšeničné zrno musí odumrieť, aby bol z neho klas a potom chlieb tak aj Pán Ježiš musel zomrieť za nás, aby priniesol nový život nám všetkým.

- Zopakovanie cesty rastu pšeničného zrna až do chvíle keď zo zrna upečieme chlieb. Žiaci porozprávajú cestu zrnka. (Možnosť aj pohybového stvárnenia rastu zrnka.)

- **HLAVNÁ ČASŤ**

- Úlohy.

Úloha 1. Urči ktorú udalosť z Ježišovho života pripomínajú slová:

Jasličky, pár holubov, rybárska sieť, kalich, súdna stolica, tŕňová koruna, kríž, zatvorený hrob, otvorený hrob.

Rozhovor so žiakmi a práca s hmatovou pomôckou kríža. (Každý žiak si kríž vyhmatá a povedia, čo to je a kto je na kríži.)

- Čo Pán Ježiš prekonal?
- Čo nám dáva?
- Prečo Pán Ježiš zomrel na kríži?

Pred čítaním reliéfnych obrázkov je podľa Steppharda a Aldricha (2010) dôležité:

- Skontrolovať, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
- Hmatovú pomôcku pripraviť tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.

Postup čítania reliéfnych obrázkov (podľa Jesenského, 1988)

1. Identifikovanie obrázku kríža a jeho vyčlenenie z plochy papiera.
2. Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti figúry.
3. Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.
4. Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatávacích pohybov a ich techník.
5. Postupné vyhmatávanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
6. Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.
7. Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.
8. Jednoznačné pochopenie zmyslu obrázku.

Kríž

Je symbolom víťazstva nad smrťou a hriechom. Pán Ježiš za nás zomrel na veľký piatok. Obetoval sa za nás na kríži a tým nám otvoril bránu do neba. Smrťou sa teda život nekončí.

Úloha 2. Prečítaj si text a slovne doplň chýbajúce slová.

Ježiš zomrel na kríži, ale my poznáme tajomstvo pšeničného _____. Smrť nie je koniec. Je to premena vo _____ život. Ježiš je Boží Syn, má moc nad _____, aj nám daruje nový život. My kresťania to oslavujeme na _____ a pri každej svätej omši. Svetlo, ktoré prináša do nášho života stále _____ a nikto ho nemôže zhasiť.

- **ZÁVER**

- Zhrnutie.

Ježiš zomrel na kríži, ale my poznáme tajomstvo pšeničného zrna. Smrť nie je koniec. Je to premena života na nový život.

- Záverečná modlitba.

Ježiš zomrel na kríži, ale my poznáme tajomstvo pšeničného zrna. Smrť nie je koniec. Je to premena života na nový život. Ježiš je Boží Syn, má moc nad smrťou, aj nám daruje nový život. My kresťania to oslavujeme na Veľkú noc a pri každej svätej omši. Svetlo, ktoré prináša do nášho života stále svieti a nikto nemôže zhasiť. Amen.

Veľká noc

Kľúčové pojmy: veľká noc, smrť na kríži, zmŕtvychvstanie.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie popísať hlavné tajomstvo Veľkej noci.
 - Žiak vie povedať kedy bol Ježiš ukrižovaný a kedy vstal z mŕtvych.
- **Afektívny:**
 - Žiak má radosť z toho, že Ježiš zomrel za naše hriechy a tým nás vykúpil.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, hmatová pomôcka kríž.

Metódy: m. práce s biblickým textom založená na otázkach, m. čítania textu s porozumením, m. rozhovoru, m. výkladu, m. zapojenia náhradných kanálov (hmatové pomôcky), m. viacnásobného opakovania informácie, m. optimálneho kódovania.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Hmatová pomôcka kríž. (Každý žiak si vyhmatá kríž. Spolu sa môžeme porozprávať o tom, čo to je a aké udalosti nám pripomína.)

Pred čítaním reliéfnych obrázkov je podľa Steppharda a Aldricha (2010) dôležité:

- Skontrolovať, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
- Hmatovú pomôcku pripraviť tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.

Postup čítania reliéfnych obrázkov (podľa Jesenského, 1988)

1. Identifikovanie obrázku kríža a jeho vyčlenenie z plochy papiera.
2. Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti figúry.
3. Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.
4. Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatávacích pohybov a ich techník.
5. Postupné vyhmatávanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
6. Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.
7. Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.
8. Jednoznačné pochopenie zmyslu obrázku.

Križ

Je symbolom víťazstva nad smrťou a hriechom. Ježiš za nás zomrel na veľký piatok. Obetoval sa za nás na kríži a tým nám otvoril bránu do neba. Smrťou sa teda život nekončí.

- Rozhovor o tom ako vnímajú žiaci Veľkú noc. Čo robia počas Veľkej noci, aké majú tradície.

• HLAVNÁ ČASŤ

- Príbeh o Veľkej noci.
- Rozhovor o príbehu a o Veľkej noci.

Príbeh Veľkej noci

Po večeri išiel Ježiš s apoštolmi na Olivovú horu. Vedel, čo ho čaká. Chcel sa v modlitbe rozprávať so svojim nebeským Otcem, lebo prežíval úzkosť. Poprosil aj svojich dvoch priateľov, aby sa s ním modlili a boli s ním hore. Oni však boli veľmi unavení a zaspali. Odrazu prišli do Getsemanskej záhrady ozbrojení muži. Bol s nimi aj Judáš, ktorý sa nenápadne vytratil z večere. Odrazu Ježiša pobozkal. Urobil to na znamenie vojakom, aby vedeli, ktorý z mužov je Ježiš. Potom Ježiša zajali. Chceli zajať aj Ježišových učeníkov, ale tí sa rozutekali.

Ježiša vypočúvali pred veľkňazom. Nenašli ale nič, za čo by ho mohli odsúdiť. Nakoniec sa veľkňaz spýtal Ježiša: „Si naozaj Spasiteľ sveta, Boží Syn?” „Áno,” odpovedal Ježiš. Vtedy všetci rozhnevane skríkli: „Rúha sa! Zo to musí zomrieť.” Odsúdili ho na smrť na kríži. Ježiš sa modlil k Bohu: „Otče odpusť im, lebo nevedia, čo robia!” Svojej matke Márii a milovanému učeníkovi Jánovi povedal, aby si vzájomne pomáhali a starali sa o seba. Potom sa slnko zatmelilo na tri hodiny a chrámová opona sa roztrhla vo dvoje odvrchu až dospelku. Vtedy Ježiš zvolal: „Dokonané je!” Sklonil hlavu a zomrel.

Keď Ježiš zomrel položili ho do hrobu, ktorý bol zavalený veľkým kameňom. O tri dni neskôr chceli ísť ženy k Ježišovi, aby jeho mŕtve telo pomazali voňavými olejmi. Rozmýšľali, kto by im mohol odvaliť kameň od vchodu. Keď prišli k tomu miestu, našli hrob otvorený a prázdny. Anjel im povedal: „Nebojte sa! Ježiš vstal z mŕtvych. Žije! Chod'te a povedzte to jeho učeníkom.” Ženy sa celé zmätené vrátili do mesta. Iba jedna tam ostala a plakala. Odrazu k nej prišiel akýsi muž, o ktorom si myslela, že je záhradník. No keď ju oslovil jej menom spoznala, že je to Ježiš.

Rozhovor so žiakmi:

- Kto vystupuje v príbehu? (Ježiš, apoštol, vojaci, veľkňaz, ľud, Panna Mária, ženy, anjel.)
- Kto zradil Ježiša? (Judáš.)
- Prečo Ježiša odsúdili? (Pretože povedal, že je Boží Syn.)
- Ako Ježiš zomrel? (Ukrižovaním.)

- V ktorý deň počas slávenia Veľkej noci si pripomíname, že Ježiš zomrel? (Na Veľký piatok.)
- Čo bolo s Ježišom počas soboty? (Ježiš ležal v hrobe.)
- Kedy ženy zistili, že Ježiš vstal z mŕtvych? (Na tretí deň, keď chceli ísť Ježišovo telo pomazať voňavými olejmi.)
- Za koho Ježiš zomrel? (Ježiš zomrel za nás všetkých, aby sme sa aj my mohli dostať do neba.)
- V ktorý deň počas slávenia Veľkej noci slávime Ježišovo zmŕtvychvstanie? (Na veľkonočnú nedeľu.)
- Kedy Pán Ježiš ustanovil Eucharistiu? (Pri poslednej večeri.)

Úloha 1. Slovné doplň do vety chýbajúce slová (nikto, Syna, dal, nezahynul, verí, miloval, večný život.)

Boh tak _____ svet, že _____ svojho jednorodeného _____ aby nezahynul _____, kto v neho _____, ale aby mal _____.

Úloha 2. Slovné doplň vety, ktoré hovoria o udalostiach Veľkej noci.

Zelený _____ je pamiatkou _____, keď Pán Ježiš ustanovil _____.

Veľký _____ je dňom Ježišovho utrpenia a _____. Je to deň prísneho _____.

Veľká _____ je tajomné očakávanie Ježišovho víťazstva nad smrťou.

- **ZÁVER**

- Zhrnutie.

Veľká noc je najväčším sviatkom liturgického roka. Počas Veľkej noci si pripomíname najdôležitejšie udalosti života Pána Ježiša. Pripomíname si to, ako bol Pán Ježiš odsúdený, ako niesol kríž a bol ukrižovaný ale najmä slávime, to že vstal z mŕtvych.

- Záverečná modlitba.

Ježiš nás pozýva na hostinu

Kľúčové pojmy: hlad, rozmnoženie chlebov, posledná večera, krížová cesta, svätá omša, bohoslužba slova, bohoslužba obety.

Ciele témy:

Kognitívne:

- Žiak vie reprodukovať biblický príbeh o rozmnožení chlebov.
- Žiak vie popísať priebeh svätej omše.
- Žiak vie vysvetliť súvislosť medzi poslednou večerou a svätou omšou.

Afektívne:

- Žiak si uvedomuje dôležitosť častého prijímania Eucharistie.

Obsahový štandard

- zázrak rozmnoženia chlebov,
- posledná večera,
- krížová cesta,
- svätá omša.

Výkonový štandard

Žiak vie:

- Prerozprávať biblický príbeh o rozmnožení chlebov.
- Nájsť súvislosť medzi poslednou večerou a svätou omšou.
- Opísať čo je krížová cesta.
- Opísať čo je svätá omša.
- Opísať priebeh svätej omše.
- Uvedomiť si dôležitosť častého prijímania Eucharistie pre svoj duchovný rast.

Rozvoj kompetencií

Sociálne komunikačné kompetencie:

- Žiak rozumie symbolickému vyjadrovaniu v rituáloch kresťanského slávenia.

Existenciálne kompetencie:

- Žiak je pozorný voči liturgickému sláveniu a je pripravený vedome sa na ňom podieľať.
- Žiak je pripravený na prvé prijatie Eucharistie.

Osobné, sociálne a komunikačné kompetencie:

- Žiak rozvíja vo svojom živote rozmer slávenia v spoločenstve a v rodine.

Zostavenie základného učiva 5. témy Ježiš nás pozýva na hostinu

1. Zázrak rozmnoženia chlebov
2. Posledná večera
3. Krížová cesta
4. Svätá omša ako hostina
5. Svätá omša ako hostina

Zázrak rozmnożenia chlebov

Kľúčové pojmy: hlad, rozmnoženie chlebov.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie reprodukovať biblický príbeh o rozmnožení chlebov.
- **Afektívny:**
 - Žiak vníma starostlivosť Ježiša o potreby človeka.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, chlieb.

Metódy: m. práce s biblickým textom, m. rozhovoru, m. výkladu, m. multisenzorického sprostredkovania informácie, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovho písma).

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Rozprávanie o hlade.

Hlad

- Bol si už niekedy hladný? Čo je hlad?
- Poznáš ľudí, ktorým chýba chlieb?
- Existuje aj iný hlad ako potreba jedla? Aký?

- **HLAVNÁ ČASŤ**
 - Biblický príbeh o rozmnožení chlebov.
 - Rozhovor o príbehu.
 - Modlitba Otče náš.

Biblický príbeh o rozmnožení chlebov

Za Ježišom prichádzalo veľa ľudí. Boli hladní po jeho slove, po jeho blízkosti. Prečítajme si o tom v biblickom príbehu.

Potom Ježiš odišiel na druhý breh Galilejského čiže Tiberiatského mora. Šlo za ním veľké množstvo ľudí, lebo videli znamenia, ktoré robil na chorých. Ježiš vystúpil na vrch a tam si sadol so svojimi učeníkmi. Blízko boli židovské sviatky Veľkej noci. Keď Ježiš zdvihol oči a videl, že k nemu prichádza veľké množstvo ľudí, povedal Filipovi: „Kde nakúpime chleba, aby sa títo najedli?” Ale to povedal preto, lebo ho skúšal. Lebo sám vedel, čo urobí. Filip mu odpovedal: „Ani za dvesto denárov chleba nebude stačiť, ak sa každému má ujsť čo len

kúsok.” Jeden z jeho učeníkov, Ondrej, brat Šimona Petra, mu povedal: „Je tu chlapec, ktorý má päť jačmenných chlebov a dve ryby. Ale čo je to pre toľkých?” Ježiš povedal: „Usaďte ľudí!” Na tom mieste bolo mnoho trávy. A mužov si tam posadalo okolo päťtisíc. Tu Ježiš vzal chleby, vzdával vďaky a rozdával sediacim; podobne aj z rýb, koľko chceli. Keď sa nasýtili, povedal svojim učeníkom: „Pozbierajte zvyšné odrobiny, aby nič nevyšlo nazmar!” Pozbierali teda a odrobinami z piatich jačmenných chlebov, ktoré zostali po tých, čo jedli naplnili dvanásť košov.

Jn 6, 1-13

Aj my, tu dnes máme voňavý, čerstvý chlieb. (Žiaci si môžu ovoňať.) Ako krásne vonia! Každý človek potrebuje jesť. Pán Ježiš vidí, čo potrebujeme. Aj dnes sa o nás stará a dáva nám to, čo potrebujeme.

Ďakujeme za chlieb

Čo urobil Pán Ježiš s chlebom ako prvé, keď ho držal v rukách? Aj my teraz spoločne poďakujeme za chlieb a za všetko, čo každý deň dostávame.

Delenie sa

Čo urobil pán Ježiš s chlebom potom ako sa poďakoval? Vieme, že si nenechal chlieb pre seba, ale rozdával ho všetkým. Aj my si dnes tento chlieb rozdelíme.

Ježiš chlieb života

Je úžasné, že sa môžeme spoločne podeliť o voňavý chlieb. Aj ľudia, ktorí jedli chlieb spoločne s Pánom Ježišom boli šťastní a túžili ísť za Ježišom. Ale Ježiš im povedal: „Nechodte za mnou len preto, aby ste videli zázraky. Nenaháňajte sa za vecami, ktoré nie sú dôležité. Hľadajte môjho Otca. Kto prichádza ku mne, nikdy nebude hladný. Ja som Chlieb života. Kto bude jesť z tohto chleba, bude žiť naveky.” (Jn 6, 33-36)

Mnohí nechápali, čo Ježiš hovorí. Ako môže byť on sám chlebom?

- Ako to myslel Ježiš, že nebudú nikdy hladovať?
- Myslel na vyberané jedlá?
- Myslel tým, že každý deň budú môcť zažívať takéto zázraky?
- Myslel na chlieb z múky?
- Kde sa Ježiš stáva Chlebom života?
- Dokážeme aj my dnes Ježiša počúvať? Nechať prácu, obľúbený program v televízii, hranie...
- Utekáme aj my dnes za Ježišom tak ako ľudia, ktorí zažili rozmnoženie chleba?

Príbeh rozmnoženia chleba sa odohráva každý deň vo svätej omši.

V ktorej časti omše prinášame chlieb, ďakujeme zaň?

Kedy nás Ježiš pozýva aby sme prijali Chlieb života?

Úloha 1. Modlitba Otče náš

V modlitbe Otče náš prosíme o chlieb a o všetko, čo potrebujeme pre náš život.

Táto modlitba je ale napísaná v nesprávnom poradí. Prečítaj si ju a skús ju opraviť.

Otče náš, ktorý si na nebesiach,

- buď vôľa tvoja, ako v nebi, tak i na zemi,
- a neuveď nás do pokušenia,
- posväť sa meno Tvoje,
- a odpusť nám naše viny, ako i my odpúšťame svojim vinníkom
- príd' kráľovstvo tvoje,
- chlieb náš každodenný daj nám dnes
- ale zbav nás zlého.

Úloha 2. Teraz skús správne priradiť vetu, ktorá patrí k jednotlivým častiam Otče náš.

Prichádzame k tebe s dôverou, lebo ty si náš Otec, ktorý nás má rád.

- Nech si v živote vyberáme to, čo je naozaj správne.
- Nech nie je medzi nami nesvornosť, lebo iba vtedy si, Bože, uprostred nás.
- Nech vytrváme v tom, čo sme začali – kráčať cestou svätosti.
- Nech sme ostrážití a kráčame cestou, ktorá nevedie k hriechu.
- Nech našim prostredníctvom príde spravodlivosť, pokoj a radosť.
- Nech nám nechýba, čo skutočne potrebujeme pre život.
- Nech sme slobodní od všetkého, čo nás zotročuje.

- **ZÁVER**

- Zhrnutie.

Ľudia túžili stretnúť Ježiša, Ježiš poznal túto túžbu ľudí po živote. Sýtil ich svojim slovom, ale nezabúdaj ani na ich telesné potreby, nasýtil ich duše i telá. Ježiš bral do svojich rúk chlieb, ďakoval, rozdeľoval a dával, aby mali všetci dosýta. Aj nám dnes Ježiš dáva, čo potrebujeme. On sám sa stáva Chlebom života. On nás aj dnes sýti svojim slovom a chlebom.

- Záverečná modlitba.

Otče náš.

Posledná večera

Kľúčové pojmy: posledná večera.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie povedať kto bol na poslednej večeri a kedy bola.
- **Afektívny:**
 - Žiak vníma spojitosť medzi poslednou večerou a slávením eucharistie.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, hmatová pomôcka hostia, kalich, eucharistia, pomôcka k aktivite o eucharistii.

Metódy: m. práce s biblickým textom, m. rozhovoru, m. zapojenia náhradných kanálov, m. nadmerného zvýraznenia informácie, m. postupnej symbolizácie, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovho písma).

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Vvedenie do témy pomocou hmatovej pomôcky – eucharistia, kalich. (Každý žiak si vyhmatá kalich a eucharistiu a povedia, čo to je. Čo nám tieto dve veci pripomínajú? Môžeme si so žiakmi prečítať komentár, ktorý je súčasťou hmatových pomôcok.)

Pred čítaním reliéfnych obrázkov je podľa Steppharda a Aldricha (2010) dôležité:

- Skontrolovať, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
- Hmatovú pomôcku pripraviť tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.

Postup čítania reliéfnych obrázkov (podľa Jesenského, 1988)

1. Identifikovanie obrázku eucharistie a kalicha a ich vyčlenenie z plochy papiera.
2. Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti figúry.
3. Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.
4. Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatávacích pohybov a ich techník.
5. Postupné vyhmatávanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
6. Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.
7. Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.

8. Jednoznačné pochopenie zmyslu obrazu.

Eucharistia

Je to živý Pán Ježiš pod spôsobom chleba. Ježiš nás má rád, a chce aby sme ho aj my mali radi a prijímali ho v eucharistii.

Kalich

Je vyrobený z ušľachtilých materiálov. V kalichu sa počas svätej omše premieňa víno na krv Pána Ježiša.

Pán Ježiš nám zanechal najvzácnejší dar. Seba samého pod spôsobom chleba a vína. Tento dar Pána Ježiša pre nás nazývame Eucharistia. Ustanovil ju pri Poslednej večeri s apoštolmi. Pod spôsobom chleba a vína sa obetuje za nás v každej svätej omši. Dáva sa nám za pokrm a spája nás v láske.

Poslednou večerou nazývame Ježišovu Veľkonočnú večeru, ktorá bola deň pred utrpením Pána Ježiša a kedy ustanovil Eucharistiu.

- **HLAVNÁ ČASŤ**
 - Biblický príbeh o ustanovení eucharistie.
 - Rozhovor o príbehu.

Biblický príbeh o ustanovení eucharistie

Prečítajme si príbeh o tom, ako Pán Ježiš ustanovil na poslednej večeri s apoštolmi Eucharistiu.

Večer sa Ježiš stretol so svojimi učeníkmi, aby s nimi naposledy večeral. Počas večere vzal chlieb, lámal ho, každému z dvanástich apoštolov podal kúsok a povedal: „Jedzte z neho všetci! Toto je moje telo, ktoré sa dáva za vás.” Potom Ježiš vzal pohár s vínom a povedal: „Toto je moja krv, ktorá sa vylieva za vás.” Učeníci jedli a pili ale nechápali, ako im Ježiš môže dať jesť svoje telo a piť svoju krv. Povedal im tiež, že jeden z nich ho zradí. Neverili mu. No jeden z apoštolov sa nebadane vytratil, zašiel k Ježišovým nepriateľom a prezradil im, kde ho nájdu.

Posledná večera

Úloha 1. Prečítaj si text a povedz chýbajúce slová (posledná večera, apoštolov, chlieb, krvi, kalich).

Keď nadišla hodina, aby bol Ježiš vydaný na smrť, zhromaždil všetkých _____ . „Veľmi mi záleží na tom, aby som bol teraz s vami. Je to naša _____ predtým ako zomriem.” Vzal _____ , vzdával vďaky, lámal ho a dával im ho hovoriac: „Toto je moje telo, ktoré sa dáva z vás. Toto robte na moju pamiatku.” Podobne vzal

_____ a hovoril. „Tento kalich je nová zmluva v mojej _____, ktorá sa vylieva za vás.”

Eucharistia

Žiaci pospájajú výseky z kruhu do jedného celku. (Výseky sú vo forme hmatovej pomôcky.)

Rozhovor so žiakmi: Čo nám tento kruh pripomína? Na čo sa podobá?

Tento obraz sa podobá hostii, ktorá je premieňaná na celom svete vo svätej omši. To, ako sa Pán Ježiš k ľuďom správal, ako ich nasycoval, ako sa menili ich srdcia pri stretnutí s ním, sa každý deň nanovo uskutočňuje pri poslednej večeri – vo svätej omši.

Úloha 2. Slovné doplň do viet chýbajúce slová.

Kto prichádza ku mne, nikdy nebude _____.

Ja som _____ života.

Kto bude jesť z tohto chleba, bude žiť _____.

Úloha 3. Ktoré dvojice patria k sebe?

Zachej	milujúci otec
márnotratný syn	evanjelista
rozmnoženie chleba	posledná večera
eucharistia	mýtnik
Lukáš	5 chlebov a 2 ryby

- **ZÁVER**

- Zhrnutie

Biblické príbehy o hostine poukazujú na najdôležitejšiu hostinu – poslednú večeru, svätú omšu, kde Ježiš pozýva každého človeka, aby s ním jedol, aby sa nasýtil. On sám je Chlebom života.

- Záverečná modlitba

Krížová cesta

Kľúčové pojmy: krížová cesta.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie vysvetliť vlastnými slovami, akým veľkým darom je pre nás Ježišova obeta na kríži.
- **Afektívny:**
 - Žiak vie oceniť obeť Ježiša na kríži.
- **Psychomotorický:**
 - Žiak vie spojiť jednotlivé výseky krížovej cesty.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, obrazová časť materiálov pre žiakov pomôcka ku krížovej ceste, šatka, sviečka.

Metódy: m. rozhovoru, pobožnosť (krížovej cesty), m. viacnásobného opakovania, m. zapojenia náhradných kanálov, m. intenzívnej motivácie, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovho písma).

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Rozhovor o krížovej ceste.
 - Vyhmatanie si reliéfneho obrázka Ježiša s krížom.

Kedy Pán Ježiš dával svoj čas, svoje ruky, seba samého za iných? (Žiaci môžu vymenovať zázraky, keď sa Ježiš skláňal ku chorým, keď ich uzdravoval, odpustil im hriechy...)

Vieme, že najväčším darom bolo, keď Ježiš dal za nás celý svoj život, keď niesol ťažký kríž. My sa dnes nachvíľu zastavíme na tejto jeho ceste, aby sme našli dary, ktoré nám dal.

Krížová cesta je modlitba, ktorú sa modlíme najmä cez pôstne obdobie (najmä v piatky, a na veľký piatok) pred Veľkou nocou. V tejto modlitbe uvažujeme o utrpení Pána Ježiša na jeho krížovej ceste od odsúdenia Pána Ježiša Pilátom, až po pochovanie Pána Ježiša. Krížová cesta má 14 zastavení.

Pred čítaním reliéfnych obrázkov je podľa Steppharda a Aldricha (2010) dôležité:

- Skontrolovať, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
- Hmatovú pomôcku pripraviť tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.

Postup čítania reliéfnych obrázkov (podľa Jesenského, 1988)

1. Identifikovanie obrázku Ježiša s krížom a jeho vyčlenenie z plochy papiera.
2. Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti figúry.
3. Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.
4. Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatávacích pohybov a ich techník.
5. Postupné vyhmatávanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
6. Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.
7. Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.
8. Jednoznačné pochopenie zmyslu obrázku.

• Hlavná časť

- Modlitba krížovej cesty

Učiteľ má v 4 rohoch triedy výseky (výseky sú prispôsobené pre žiakov so zrakovým postihnutím, vo výsekoch symbol symbolizuje dané zastavenie a dar), ktoré znázorňujú jednu časť krížovej cesty. Na hodine budeme putovať a pri každom rohu urobíme jedno zastavenie.

Pri putovaní môžeme spievať pesničku Bol si tam...

V úvode putovania, pri prvom zastavení sa zamyslíme nad darom spoločenstva. Výseky použijeme až pri druhom zastavení. Piate zastavenie nám vznikne v strede medzi výsekmi, keď pospájame všetky výseky. Na šiestom zastavení kríž prikryjeme šatkou a zapálime sviečku.

Pán Ježiš urobil niečo veľmi obdivuhodné – hoci bol nespravodlivo odsúdený, vzal na seba kríž a niesol ho až na Golgotu, kde ho ukrižovali. To všetko urobil pre nás. Obetoval sa za nás, aby nám otvoril nebo. Aby ho otvoril aj tebe.

V pôstnom období preži chvíľu, v ktorej aj ty budeš v tichej modlitbe niest' kríž spolu s Pánom Ježišom. Pozývame ťa pomodliť sa krížovú cestu.

1. Dar spoločenstva

Pán Ježiš pozýva všetkých apoštolov, aby s ním spoločne večerali. Vie, že je to ich posledný spoločný večer a preto ho chce stráviť s najbližšími a odovzdať im to najcennejšie. Príkaz lásky a seba samého pod spôsobom chleba a vína.

Pane Ježišu, ďakujeme ti za to, že si nám daroval seba samého, svoje telo a krv, a že sa môžeme spoločne stretávať ako jedna rodina, a nemusíme byť sami, keď je nám ťažko.

2. Dar odvahy (výsek s krížom)

Pán Ježiš odvážne berie na svoje pleciah ťažký kríž. Vie, že cesta nebude ľahká, no napriek tomu sa rozhodol. Vie aj to, že sa mu mnohí budú vysmievať, dokonca ho oplávajú. Vie aj to, že sa nájdu takí, ktorí vôbec nebudú veriť, že to všetko sa rozhodol urobiť pre nás ľudí.

Pane Ježišu, veľakrát nemám odvalu. Cez prestávku v triede, keď počujem niečo zlé nemám odvalu byť iný. Možno sa niekedy hanbím, že nemám všetko, čo je moderné. Pane Ježišu, tebe nevadilo, keď sa ti iní vysmievali, prosím ťa o dar odvahy robiť dobré veci bez ohľadu na to, čo si myslia iní.

3. Dar sprevádzania (výsek so srdcom)

Pán Ježiš sa veľmi potešil, keď zbadal svoju matku Pannu Máriu, ktorá sa naňho s láskou pozerala. Vedel, že nie je sám vo svojom trápení, vedel, že jeho matka mu rozumie, chápe ho a vždy stojí pri ňom. Už sa necítil opustený. Panna Mária je aj našou matkou, hľadá na nás s láskou a vždy nás sprevádza na našej ceste.

Pane Ježišu, niekedy máme pocit, že sme sami. Vtedy nám je smutno. Ďakujeme ti, že ty nás nenechávaš samých a sprevádzaš nás v každej chvíli. Po ceste do školy, cez prestávku, doma, na internáte ale aj vonku. Stále si s nami, ty aj tvoja matka.

4. Dar pomoci (výsek s rukou)

Pán Ježiš je vyčerpaný. Každý krok robí s veľkou námahou. Kríž je ťažší a ťažší. Už nevládze ďalej. Preto vojaci prinútili Šimona, ktorý sa vracal unavený domov z práce, aby mu pomohol niesť kríž.

Pane Ježišu, ďakujeme ti za ľudí, ktorí nám pomáhajú, keď nám je ťažko. Daj nám silu, aby sme aj my dokázali pomáhať iným, aj tým, ktorých nepoznáme a nachádzajú sa v núdzi.

5. Dar sily (výsek so stopou)

Ježiš niekoľkokrát padá pod krížom. Je taký ťažký, že ho nedokáže niesť, nedokáže ísť ďalej. Hoci už nemá síl, predsa vstáva a pokračuje...

Pane Ježišu, aj nám je niekedy ťažko. Niekedy veci neurobíme najlepšie alebo sa nám nechce pokračovať. Ty nám ukazuješ, že aj po páde sa môžeme postaviť a ísť ďalej. Daj nám silu, aby sme dokázali veci dokončiť, aby sme neostávali len pri sľuboch: ja už budem lepší..., nabudúce to urobím..., ale aby sme mali silu svoje sľuby aj dodržať.

6. Dar obety (vznikne kríž z výsekov)

Pána Ježiša ukrižovali. Mnohí ľudia sa Ježišovi posmievali a nadávali mu a Pán Ježiš toľkým ľuďom pomáhal... toľkých uzdravil... Pred tým ako Pán Ježiš zomrel, prosil svojho nebeského

Otca, aby ľuďom odpustil ich hriechy. Chcel každého zachrániť. Teraz zvolal naposledy k svojmu Otcovi: „Bože môj, Bože môj...” a zomrel. Nastalo úplné ticho.

Pane Ježišu, ďakujeme ti, že si za nás všetko vydržal. Vďaka tebe môžeme každý deň začínať odznova. Vďaka tebe je nám odpustené.

7. Dar nového života

Po troch dňoch Pán Ježiš neostáva v hrobe. My sa nemusíme báť, nemusíme plakať, lebo on je silnejší ako smrť. Pán Ježiš vstal z mŕtvych. Ježišova láska zvíťazila nad všetkým zlom.

Pane Ježišu, ďakujeme ti, že tento príbeh nekončí smrťou. Ďakujeme ti, že sa každý deň môžeme tešiť. Ďakujeme ti, že ty rozdávaš lásku a radosť. Aj my chceme svietiť pre ľudí okolo nás.

Keď sme spojili všetky výseky, opäť nám vznikol kruh. Všetko, čo sme si dnes povedali, sa sprítomňuje v Eucharistii. Kto je Eucharistia?

Ak budeme prijímať tento veľký dar, prijímame samého pána Ježiša a všetky dary, ktoré nám priniesol svojím životom, svojou krížovou cestou, svojou smrťou. Práve prijímaním Eucharistie môžeme dostať dar odvahy, sily, vytrvalosti, pomoci, možnosti začať nový život.

- **ZÁVER**

- Zhrnutie:

Pán Ježiš nám dal veľmi veľa. Je pre nás príkladom, ako sa správať v rôznych situáciách, ktoré budeme prežívať. Dáva nám dar odvahy a sily vytrvať, pomáha nám a nenecháva nás samých. Pán Ježiš môže byť pre nás posilou, lebo on vie, čo znamená keď nám je ťažko. Sám sa stretol s veľkou bolesťou, keď sa rozhodol niesť kríž. Dal nám príklad najväčšej lásky a tým nám dáva aj nový, lepší život. On sám sa nám aj dnes dáva v eucharistii.

Svätá omša ako hostina

Kľúčové pojmy: svätá omša, bohoslužba slova, bohoslužba obety.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie pomenovať dve hlavné časti svätej omše.
 - Žiak vie vysvetliť, že svätá omša je tá istá obeta Pána Ježiša.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje veľkú hodnotu svätej omše.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, obrazová časť materiálov pre žiakov, hmatová pomôcka eucharistia, kalich, rúcho, štóla a veci, ktoré používame na hostine.

Metódy: m. rozhovoru, m. výkladu, m. zapojenia náhradných kanálov, m. intenzívnej motivácie, m. nadmerného zvýraznenia informácie, m. optimálneho kódovania.

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Vvedenie do témy pomocou vecí, ktoré používame na hostine – tanier, príbor, niečo na pitie.... (Sväté prijímanie je eucharistická hostina.) Pomocou hmatových pomôcok – hostie, kalicha, rúcha, štóly a rozhovoru o nich. Každý žiak si tieto hmatové pomôcky vyhmatá a skúsi povedať, čo to podľa neho je.

Pred čítaním reliéfnych obrázkov je podľa Steppharda a Aldricha (2010) dôležité:

- Skontrolovať, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
- Hmatovú pomôcku pripraviť tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.

Postup čítania reliéfnych obrázkov (podľa Jesenského, 1988)

1. Identifikovanie obrázku eucharistie, kalicha, rúcha a štóly a ich vyčlenenie z plochy papiera.
2. Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti figúry.
3. Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.
4. Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatávacích pohybov a ich techník.
5. Postupné vyhmatávanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
6. Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.

7. Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.
8. Jednoznačné pochopenie zmyslu obrázku.

Eucharistia

Je to živý Ježiš pod spôsobom chleba. Ježiš nás má rád, a chce aby sme ho aj my mali radi a prijímali ho v eucharistii.

Kalich

Je vyrobený z ušľachtilých materiálov. V kalichu sa počas svätej omše premieňa víno na krv Pána Ježiša.

Rúcho – ornát

Je zvýraznením, že kňaz koná v mene Pána Ježiša. Ornáty majú rôznu farbu podľa liturgického obdobia (zelenú, červenú, bielu, fialovú, zlatú, ružovú).

Štola

Je súčasťou rúcha. Je symbolom kňazstva, kňazskej moci.

• HLAVNÁ ČASŤ

- Priblíženie priebehu svätej omše.
- Úlohy.

Svätá omša je tá istá obeta Pána Ježiša na kríži, ktorá sa sprítomňuje nekrvavým spôsobom. Svätá omša je stredobodom a vrcholom duchovného života kresťana. Skladá z **dvoch hlavných častí** – z bohoslužby slova a bohoslužby obety.

Na svätú omšu nás volajú kostolné zvony. Po príchode do kostola pozdravíme Pána Ježiša vo svätostánku pokľaknutím. Keď prichádza kňaz slúžiť svätú omšu, predstavuje Pána Ježiša, ktorý bude za nás prinášať obetu. V úvodných obradoch nasleduje **pozdrav kňaza** a **úkon kajúcnosti** (kedy oľutujeme svoje hriechy, ktoré sme urobili).

Nasleduje **bohoslužba slova**, kde sa nám prihovára Boh, dáva nám slová života, aby sme chápali, že je s nami vo všetkom, čo prežívame. V Bohoslužbe slova počúvame Božie slovo, kázeň kňaza, vyznávame svoju vieru. Túto časť svätej omše zakončujeme prosbami.

Potom nasleduje **bohoslužba obety**, v ktorej ďakujeme Pánu Bohu za všetko, čo pre nás urobil. Tu je Ježiš skutočne prítomný pod spôsobom chleba a vína.

Prinášame na oltár víno a chlieb ako dary Bohu. Počas bohoslužby obety sa modlíme nad obetnými darmi, vzdávame vďaky. Nasleduje premenenie, pri ktorom sa z chleba stane telo Pána Ježiša a z vína jeho krv. Je to tajomstvo našej viery – skutočný Pán Ježiš medzi nami. Potom sa spoločne pomodlíme Otče náš – modlitbu, ktorú nás naučil Pán Ježiš.

Pán Ježiš nás pozýva na hostinu. Vo svätom prijímaní sa nám sám Pán Ježiš ponúka za pokrm.

Kto môže ísť na sväté prijímanie? Každý, kto verí v Pána Ježiša prítomného v Eucharistii a túži sa s ním stretnúť. Každý, kto už bol na prvom svätom prijímaní, nemá na duši ťažký hriech a dodržal hodinový eucharistický pôst (jednu hodinu nič nejesť a nepiť, len čistú vodu). Na záver svätej omše (**v záverečných obradoch**) nám kňaz dáva požehnanie.

Úloha 1. Zatried' jednotlivé časti svätej omše do hlavných častí – vstupné obrady, bohoslužba slova, bohoslužba obety, záverečné obrady. (Tieto slová môžu byť aj na kartičkách.)

vstupný spev,	Baránok Boží,
prvé čítanie,	obrad pokoja,
prosby,	požehnanie,
sväté prijímanie,	modlitba po svätom prijímaní,
Otče náš,	znamenie kríža,
Sláva Bohu na výsostiach (Glória),	žalm,
homíla (kázeň),	pozdrav kňaza,
prinášanie obetných darov,	úvodná modlitba,
druhé čítanie,	spev pred evanjeliom,
úkon kajúcnosti,	evanjelium,
modlitba nad obetnými darmi,	Pane zmiluj sa (Kyrie),
vyznanie viery (krédo),	eucharistická modlitba.

- **ZÁVER**
 - Zhrnutie.

Pri poslednej večeri, na krížovej ceste a vo svätej omši sa za nás obetuje z lásky ten istý Pán Ježiš.

Pán Ježiš pozýva na hostinu aj teba, aby si mohol, tak ako apoštoli, prijať jeho skutočné telo a krv, Eucharistiu. Eucharistia je živý Pán Ježiš pod spôsobom chleba a vína. Keď chceme prijať Eucharistiu je potrebné dodržať eucharistický pôst: jednu hodinu nič nejesť a nepiť, len čistú vodu, mať dobrý úmysel a čisté srdce.

- Záverečná modlitba

Svätá omša ako hostina

Kľúčové pojmy: svätá omša, emauzskí učenici, bohoslužba slova, bohoslužba obety.

Ciele vyučovacej hodiny:

- **Kognitívny:**
 - Žiak vie vysvetliť analógiu medzi biblickým príbehom emauzských učeníkov a svätej omše.
 - Žiak vie pomenovať základné časti svätej omše.
- **Afektívny:**
 - Žiak si uvedomuje veľkú hodnotu svätej omše.

Prostredie: trieda v škole.

Pomôcky: listy pre žiakov, hmatové pomôcky eucharistia, kalich, rúcho, štóla.

Metódy: m. práce s biblickým textom, m. dramatizácie, m. zapojenia náhradných kanálov, m. viacnásobného opakovania informácie, m. optimálneho kódovania (grafém do Braillovho písma).

Zásady: z. prevencie zrakovej defektivity, z. kompenzácie zraku, z. individuálneho prístupu.

Priebeh:

- **ÚVOD**
 - Úvodná modlitba.
 - Zopakovanie hlavných častí svätej omše z predchádzajúcej hodiny.
 - Rozhovor so žiakmi a práca s hmatovými pomôckami:
 - Pri akej udalosti premenil Pán Ježiš víno na svoju krv a chlieb na svoje telo?
 - Bola Posledná večera jedinou hostinou Ježiša s ľuďmi?
 - Koho Pán Ježiš pozýva na hostinu.
 - Vyhmatanie hmatových pomôcok eucharistie, kalicha, rúcha, štóly.

Pred čítaním reliéfnych obrázkov je podľa Steppharda a Aldricha (2010) dôležité:

- Skontrolovať, či žiak sedí priamo pri lavici, aby sa zabezpečila primeraná priestorová orientácia.
- Hmatovú pomôcku pripraviť tak, aby sa nepohybovala – predídeme tým neporozumeniu v dôsledku zmeny orientácie.

Postup čítania reliéfnych obrázkov (podľa Jesenského, 1988)

1. Identifikovanie obrázku eucharistie, kalicha, štóly a rúcha a ich vyčlenenie z plochy papiera.
2. Získavanie celkového orientačného prehľadu o tvaroch a zložitosti figúry.
3. Vyčleňovanie orientačných bodov, smeru línií a hlavných celkov.

4. Určenie stratégie a optimálneho postupu vyhmatávacích pohybov a ich techník.
5. Postupné vyhmatávanie vyčlenených celkov, tvarová analýza a pochopenie detailov.
6. Syntéza predstáv o jednotlivých celkoch a vytváranie celkovej predstavy. Pochopenie obrazu.
7. Opätovné čítanie detailov obrazu, pochopenie ich funkcie. Prelínajú sa procesy analýzy a syntézy.
8. Jednoznačné pochopenie zmyslu obrázku.

Eucharistia

Je to živý Ježiš pod spôsobom chleba. Ježiš nás má rád, a chce aby sme ho aj my mali radi a prijímali ho v eucharistii.

Kalich

Je vyrobený z ušľachtilých materiálov. V kalichu sa počas svätej omše premieňa víno na krv Pána Ježiša.

Rúcho – ornát

Je zvýraznením, že kňaz koná v mene Pána Ježiša. Ornáty majú rôznu farbu podľa liturgického obdobia (zelenú, červenú, bielu, fialovú, zlatú, ružovú).

Štola

Je súčasťou rúcha. Je symbolom kňazstva, kňazskej moci.

• Hlavná časť

- Príbeh o emauzských učeníkoch, dramatizácia a rozhovor so žiakmi.
- Úlohy.

R: rozprávač

J: Ježiš

U 1: učeník 1

U 2: učeník 2

R: V nedeľu, prvý deň v týždni sa vybrali dvaja učeníci do dediny, ktorá sa volala Emauz a bola od Jeruzalema vzdialená asi 11 kilometrov. Rozprávali sa spolu o udalostiach, ktoré sa stali v posledných dňoch, keď sa k nim priblížil Ježiš, no oni ho nespoznali.

J: „O čom sa zhovárate?“

U 1: „Ty si vari jediný cudzinec v Jeruzaleme, ktorý nevie, čo sa tam stalo?!“

J: „A čo?“

U 2: „No s Ježišom Nazaretským, ktorý bol mocný v čine i v reči pred Bohom i ľuďmi, ako ho dali odsúdiť na smrť a ukrižovali. “

U 1: „A my sme dúfali, že nás zachráni...“

U 2: „Ale dnes je už tretí deň, čo sa bol Ježiš ukrižovaný. “

U 1: „Niektoré ženy z našich nás aj naľakali. Tvrдили, že ho videli a, že žije!”

J: „Vy nechápaví a ľarbaví srdcom uverit' všetko, čo hovorili proroci. Či sa tak nemalo stať?!”

R: Pomaly sa blížili k dedine, a oni ho prosili:

U 1,2: „Zostaň s nami, lebo sa zvečerieva a deň sa už schýlil!”

R: Keď sedel pri stole, vzal chlieb a dobrorečil, lámal ho a podával im ho. V tom sa im otvorili oči a spoznali. Ale on im zmizol.

U 1,2: „Či nám neharelo srdce, keď sa s nami rozprával a vysvetľoval nám Písmo?”

R: A ešte v tú hodinu vstali a vrátili sa do Jeruzalema, kde na našli zhromaždených jedenástich apoštolov a porozprávali im, čo sa im stalo cestou.

Úloha 1. Pokúste sa biblický príbeh o emauzských učeníkoch rozdeliť na 4 hlavné časti:

1. Učeníci odchádzajú z Jeruzalema a stretávajú Ježiša
2. Ježiš im vysvetľuje Písmo
3. Ježiš láme chlieb
4. Učeníci sa vracajú späť do Jeruzalema.

Úloha 2. Doplň vety.

Bohoslužbu slova tvoria čítania, _____.

Bohoslužbu obety tvorí príprava obetných darov, _____.

Úvodné brady – Ľudia sa stretávajú vo veriacom spoločenstve, predstupujú pred Boha so svojimi starosťami, radosťami, svojim previnením.

Bohoslužba slova – Boh hovorí k nám ľuďom. Dáva nám slová života, aby sme chápali, že je s nami vo všetkom čo prežívame.

Bohoslužba obety – Ďakujeme Bohu za všetko, čo pre nás urobil, že nás vykúpil. Pri premenení sa Ježiš stáva skutočne prítomným v Eucharistii. V chlebe a víne sa Ježiš stáva pre nás posilou na ceste a radosťou aj posilou v skúškach.

Záverečné obrady – Boh nám dáva silu (žehná nám). Posiela nás, aby sme boli soľou zeme a svetlom sveta.

Každý z nás sa podobne ako emauzskí učeníci nachádza na ceste. Niekedy nás veľa vecí trápi, niečomu nerozumieme... Aj my môžeme ísť za Ježišom, vyrozprávať mu, čo nás ťaží a dokonca sa s ním môžeme stretnúť na živo. Čo myslíte kedy? (Svätá omša.)

Teraz si ukážeme ako nám môže príbeh emauzských učeníkov pomôcť pochopiť to, čo prežívame vo svätej omši

Úloha 3. Prirad' hlavné časti svätej omše (úvodné obrady, bohoslužba slova, bohoslužba obety, záverečné obrady) k hlavným častiam príbehu o emauzských učeníkov:

Učeníci odchádzajú do Jeruzalema a stretávajú Ježiša –

Ježiš im vysvetľuje písmo –

Ježiš láme chlieb –

Učeníci sa vracajú späť do Jeruzalema –

- **ZÁVER**

- Zhrnutie.

Vo svätej omši sa môžeme spoločne stretnúť na hostine s Ježišom. On prichádza, aby sa s nami stretol, vysvetľuje nám Písma, láme chlieb a pozýva nás, aby sme sa s jeho požehnaním vrátili domov. Každého z nás pozýva, aby sme sa na tejto hostine zúčastnili.

- Záverečná modlitba.

Popis k hmatovým pomôckam

RYBA

Je symbolom kresťanskej viery. Po grécky sa ryba povie ICHTHYS. Slovo ICHTHYS je zložením začiatkových písmen gréckych slov Iesus Christos Theou Hyios Soter, čo v preklade znamená Ježiš Kristus, Syn Boží, Spasiteľ.

EUCCHARISTIA

Je to živý Ježiš pod spôsobom chleba. Ježiš nás má rád, a chce aby sme ho aj my mali radi a prijímali ho v eucharistii.

KRSTNÁ KOŠIELKA

Pri krste, v ktorom sa stávame Božími deťmi máme na sebe košielku bielej farby. V duši máme nezmazateľný znak, že patríme Ježišovi. Krstná košielka symbolizuje čistú dušu od hriechov.

KRSTNÁ SVIECA

Pri krste symbolizuje, že patríme Pánovi Ježišovi – Ježišove svetlo v našej duši.

RÚCHO – ORNÁT

Je zvýraznením, že kňaz koná v mene Pána Ježiša. Ornáty majú rôznu farbu podľa liturgického obdobia (zelenú, červenú, bielu, fialovú, zlatú, ružovú).

ŠTÓLA

Je súčasťou rúcha. Je symbolom kňazstva, kňazskej moci.

2 KAMENNÉ TABULE

Na tieto 2 kamenné tabule napísal Boh 10 prikázaní. Boh prehovoril k Mojžišovi na hore Horeb. Prikázania vyjadrujú vzťah k ľuďom a vzťah k Bohu.

KRÍŽ

Je symbolom víťazstva nad smrťou a hriechom. Pán Ježiš za nás zomrel na veľký piatok. Obetoval sa za nás na kríži a tým nám otvoril bránu do neba. Smrťou sa teda život nekončí.

KALICH

Je vyrobený z ušľachtilých materiálov. V kalichu sa počas svätej omše premieňa víno na krv Pána Ježiša.

OBRÚČKY

Snúbenci si obrúčky navliekajú počas svadobného obradu a sú symbolom lásky a vernosti.

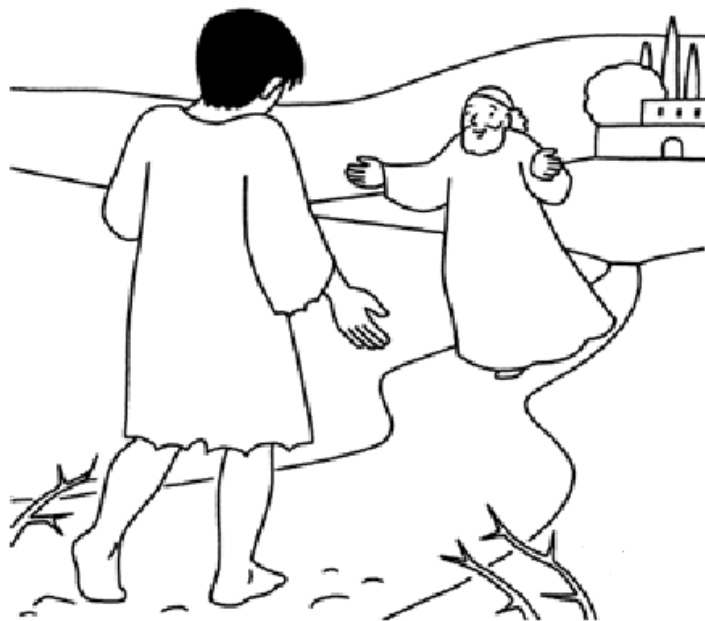
HORČIČNÉ ZRNKÁ

Horčičné zrnko znázorňuje rozvíjanie Božieho kráľovstva tu na svete. Od malých začiatkov až po veľké veci.

PŠENIČNÉ ZRNÁ

Tak ako pšeničné zrno musí odumrieť, aby bol z neho klas a potom chlieb tak aj Pán Ježiš musel zomrieť za nás, aby priniesol nový život nám všetkým.

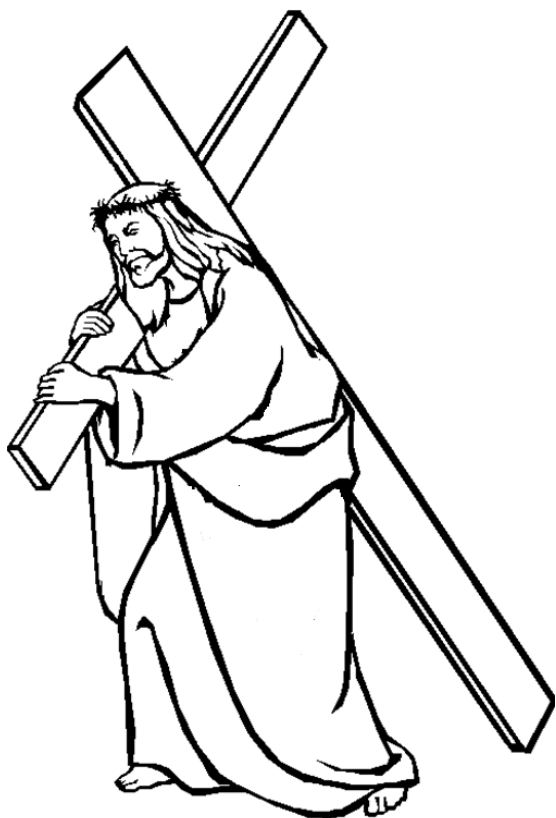
Obrazová príloha v materiáloch pre žiakov

Reliéfny obrázok k téme Podobenstvo o márnoträtom synovi

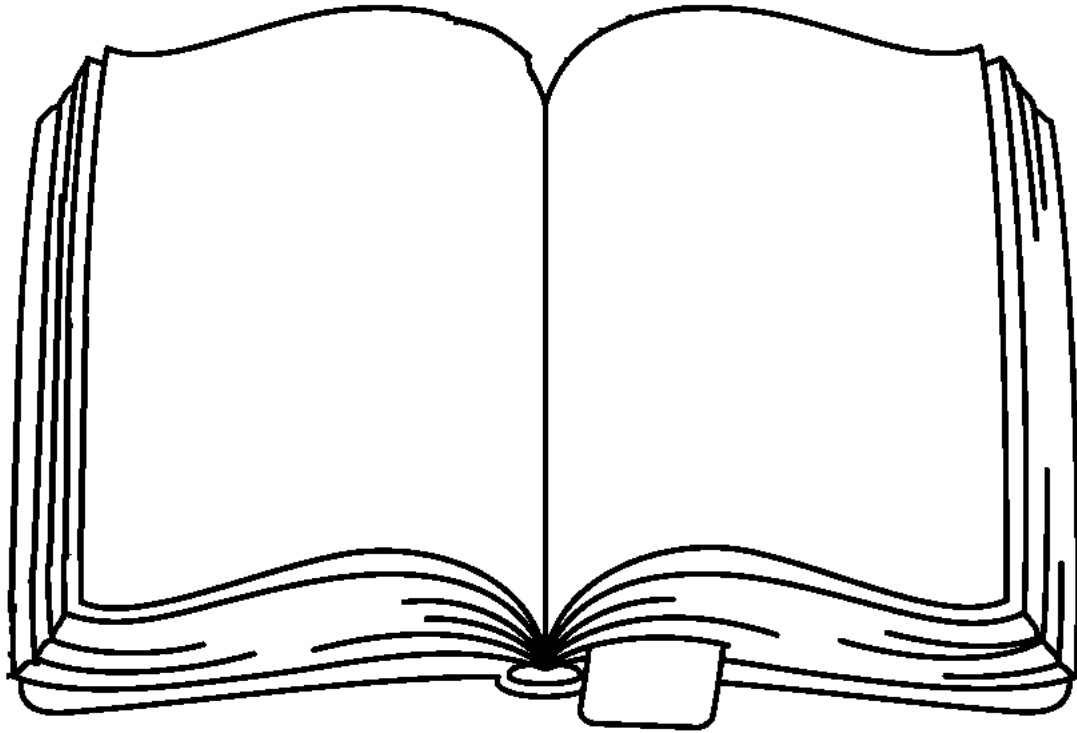
Reliéfny obrázok k téme Podobenstvo o pšeničnom zrne

Reliéfny obrázok k téme Krížová cesta

Reliéfny obrázok k téme Svätá omša ako hostina

Reliéfny obrázok k téme Svätá omša ako hostina

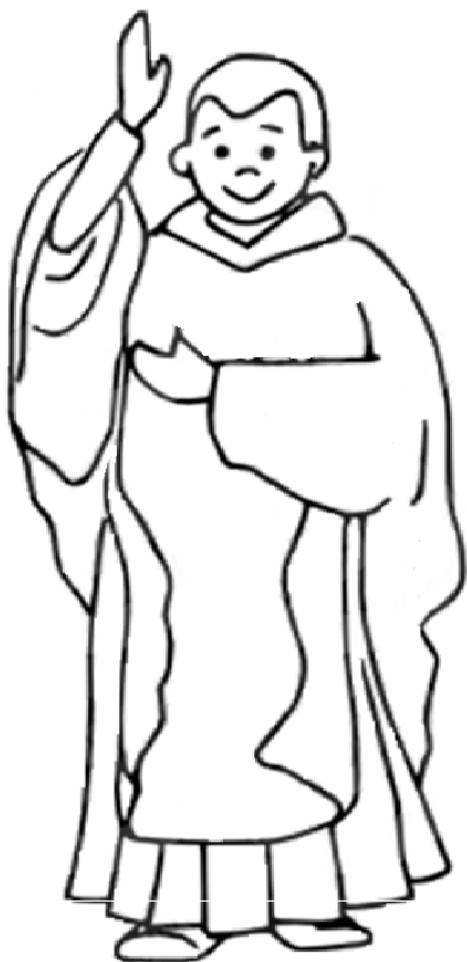
Reliéfny obrázok k téme Svätá omša ako hostina

Reliéfny obrázok k téme Svätá omša ako hostina

Reliéfny obrázok k téme Svätá omša ako hostina

Reliéfny obrázok k téme Svätá omša ako hostina

Použitá literatúra

- Biblia: Sväté písmo starého a nového zákona*. 2012. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2012. 1885 s. ISBN 978-80-7162-888-0.
- BISHOP, V. 2004. *Teaching visually impairment children*. Illinois: Charles C Thomas Publisher, 2004. 335 s. ISBN 0-398.07476-3.
- ČAJKA, K. 2007. *Úvod do pedagogiky zrakovo postihnutých*. Ružomberok: pedagogická fakulta KU, 2007. 70 s. ISBN 978-80-8084-245-1.
- FINKOVÁ, D. 2011. *Rozvoj hapticko-taktilního vnímání u osob se zrakovým postižením*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2011. 119 s. ISBN 978-80-244-2742-3.
- FULKOVÁ, E. 2008. *Všeobecná didaktika*. Bratislava: Infopress, 2008. 168 s. ISBN 978-80-85402-90-2.
- FÜLÖPNÉ ERDŐ, M. 2010. *Isten szava. A biblia ismeret alapjai. Hittankönyv és munkafüzet az általános iskolák 2. Osztálya számára*. Budapest: Szent István társulat, 2010. 183 s. ISBN 978 963 277 196 0.
- HURAJTOVÁ, J., GEMBALOVÁ, A., ZKUCIOVÁ, V. 2009. *Cesta dôvery*. Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre 2. ročník základných škôl. Poprad: Slza, 2009.
- HURAJTOVÁ, J., GEMBALOVÁ, A., DOBRENKOVÁ, L. 2010a. *Cesta viery*. Metodická príručka katolíckeho náboženstva pre 3. ročník základných škôl. Poprad: Slza, 2010a. 232 s.
- HURAJTOVÁ, J., GEMBALOVÁ, A., DOBRENKOVÁ, L. et al. 2010b. *Kurikulum predmetu náboženstvo/náboženská výchova*. Pre základné školy, stredné školy, osemročné gymnáziá, dvojročné nadstavbové stredné školy. Spišská Nová Ves: Katolícke pedagogické a katechetické centrum, 2010b. 152 s. ISBN 978-80-970-5495-3.
- HURAJTOVÁ, J. GEMBALOVÁ, A., DOBRENKOVÁ, L. 2011. *Pracovný zošit: Cesta viery*. Poprad: Slza, 2011. 55 s. ISBN 978-80-870557-0-7.
- JANTÁKOVÁ, K. 2012. *Nesieme s tebou kríž*. Bratislava: PRESSA, 2012. 22 s. ISBN 978-80-89516-06-3.
- JESENSKÝ, J. 1988. *Hmatové vnímaní informací s pomocí tyflografiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1988. 226 s.
- KAČUROVÁ, I., LENČO, P. 2008. *Poklady srdca*. Bratislava: Duprint, 2008. 74 s. ISBN 80-88710-62-6.
- Katechizmus katolíckej cirkvi*. 2004. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2004. 918 s. ISBN 80-7162-514-0.
- KŇAZE, I. 2013. *Zrnko*. Príručka pre animátorov. Púchov: ASSA Púchov, 2013. 48 s. Vydané pre vnútornú potrebu eRka a farnosti.

- KOMISIA PRE KATECHIZÁCIU PRI KBS. 2000. *Nápady 1. Príspevky katechétov Bratislavsko-trnavskej arcidiécezy*. Bratislava: Bratislavsko-trnavské arcidiécezne katechetické stredisko, 2000. 97 s. ISBN 80-85594-09-9.
- LOPÚCHOVÁ, J. 2008. *Pedagogika zrakovo postihnutých*. Bratislava: MABAG, 2008. 80 s. ISBN 978-80-8913-53-8.
- LOPÚCHOVÁ, J. 2011. *Základy pedagogiky zrakovo postihnutých*. Bratislava: Iris, 2011. 249 s. ISBN 978-80-89238-61-3.
- LUNKENBEIN, M. 2012. *Moja prvá kniha o Ježišovi*. Bratislava: Lúč, 2012. 45 s. ISBN 978-80-7114-903-3.
- Metodické oddelenie pre školskú katechézu, 2005. *Moje stretnutie s Ježišom. Pracovné listy k Učebnici katolíckeho náboženstva pre 3. ročník základnej školy*. Poprad: SLZA, 2005. 55 s.
- NÉMETH, O. *Individuálna integrácia detí a žiakov so zrakovým postihnutím* [elektronický zdroj]. Bratislava: Štátny pedagogický ústav, 2012. CD-ROM, 757 s. ISBN 978-80-8118-107-8.
- POŽÁR, L. 2000. *Psychológia detí a mládeže s poruchami zraku*. Trnava: Trnavská univerzita, 2000. 255 s. ISBN 80-88774-74-8.
- STEPHARD, L., ALDRICH, F. 2000. *Tactile Graphics: A beginner's guide to graphics for visually impaired children*. In *Primary Science Review*, 65, 29 - 30, 2000.
- TORKOŠOVÁ, H., PAPCUNOVÁ, E., DUCH, J. 2004. *Oslavujme Pána. Učebnica katolíckeho náboženstva pre štvrtý ročník základnej školy*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2004. 79 s. ISBN 978-80-71624-94-3.
- VÁGNEROVÁ, M. 2005. *Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 8é-246-0956-8.
- VAŠEK, Š. 2008. *Základy špeciálnej pedagogiky*. Bratislava: Sapientia, 2008. 226 s. ISBN 978-80-89229-11-6.
- Výchovný program eRka: Za pokladom viery. 2012. [online] [cit. 2013-07-20]. Dostupné na: <http://vychovnyprogram.erko.sk/>
- Vzdelávací program pre deti a žiakov so zrakovým postihnutím. ISCED 1*. Vzdelávací program ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 dňa 26. mája 2009.
- Zákon NR SR 245/2008 Z. z. *o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov*. Zbierka zákonov, roč. 2008, čiastka 96.
- ZLATŇANSKÝ, J., BALTNICKÝ, R. 2004. *Katechizmus katolíckej cirkvi*. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 2004. 918 s. ISBN 80-7162-514-0
- WRIGHT, S. 2008. *Guide to Designing Tactile Illustrations for Children's Books*. Louisville: American Printing House for the Blind, 2008. 33 s. [online] [cit. 2013-05-08]. Dostupné na: <http://www.aph.org/edresearch/illustrations/>

